

Biblioteca Jud. Hunedoara
SALA DE LECTURA

Săptăminal editat de

Uniunea Scriitorilor din

Republica Socialistă România

4

România literară

OMAGIU

MESAJUL UNIUNII SCRITORILOR ADRESAT

Tovarășului

NICOLAE CEAUȘESCU

SECRETAR GENERAL AL
PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN,
PREȘEDINTELE REPUBLICII
SOCIALISTE ROMÂNIA

STRÎNS uniți în jurul Partidului Comunist Român, scriitorii din România socialistă Vă adresează un vibrant mesaj de adâncă prețuire și de statornic devotament, în acest ianuarie sărbătoresc al anului 1983, când împliniți 50 de ani de neobosită activitate revoluționară pusă în slujba partidului și a țării, pentru edificarea unei lumi noi pe pământul patriei noastre și pentru propășirea ei multilaterală.

Urmind neabătut ideile călăuzitoare ale Congresului al XII-lea al Partidului, ca și ale recente Conferințe Naționale a Partidului, întreaga obște scriitoricească se consideră temeinic implicată în procesul general de creștere a României moderne, alături de uriașul front de forțe active menite să legitimeze, în realitatea obiectivă, cele mai îndrăznețe visuri de bunăstare și fericire, de civilizație și progres.

Scriitorii din România Vă încredințează că-și vor îndeplini, cu maximă responsabilitate, îndatoririle ce le revin din Programul Partidului Comunist Român, participând cu totală dăruire profesională la opera de prefacere socialistă a țării, opera de modelare a omului nou prin virtuțile literaturii, realizând lucrări de înalt nivel ideologic și artistic, inspirate din trecutul de luptă al poporului român și din efortul creator fără precedent al contemporanilor noștri.

Pe deplin conștienți de rosturile noastre specifice în viața socialistă a țării, ca și de contribuția pe care sintem destinați s-o aducem, fiecare pe măsura înzestrării proprii și fiecare în limba sa maternă, la dezvoltarea tezaurului cultural al patriei, ne întemeiem cu atât mai mult scrisul pe coordonatele umanismului revoluționar pe care-l promovează Partidul Comunist Român, văzînd în această unitate dintre ideologie și creație însăși demnitatea profesiei noastre, însăși certitudinea unui viitor de rodnică împliniri.

Considerînd cultura română parte integrantă a spiritualității universale, slujitorii condeului, martori credincioși ai contemporaneității și fibre sensibile ale poporului român, apără și promovează valorile naționale și valorile universale, pentru a căror îmbogățire cu noi conținuturi și sensuri etern-umane au nevoie de pace, de schimburi libere de idei. De aceea, ei își mărturisesc atașamentul nestrămutat față de tot ceea ce Domnia Voastră ați conceput și înfăptuit spre binele omenirii întregi, pentru marea prestigiu al României în lume.

Fericită istoria celui popor care oferă, în substanța ei, prilejuri de afirmare permanentă a acestui profund acord dintre idei și faptă, dintre dinamica vizionară a forței conducătoare care pentru noi este Partidul Comunist Român și construcțiile sale de netăgăduit care sînt ale României socialiste, și pentru care timpul se arată la fel de fecund și de luminos.

Sintem bucuroși că-n această zi de ianuarie ne putem uni glasurile cu ale întregului popor român, spre a Vă aduce un fierbinte omagiu, spre a Vă ura, din inimă, multă sănătate și putere de muncă pentru binele României socialiste.

La mulți și glorioși ani!

UNIUNEA SCRITORILOR
DIN
REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA

București, 26 ianuarie 1983

ISTORIA TRĂITĂ

ÎN MULTIPLE moduri se exprimă gândurile de nețărmurită stimă și sentimente de vibranta afecțiune pentru tovarășul Nicolae Ceaușescu ca omagiu la împlinirea a 50 de ani de activitate revoluționară și la aniversarea zilei sale de naștere. Inseși paginile revistei noastre implică această varietate, legată, desigur, de problematica în care se înscriu autorii textelor, dar, mai presus, de însăși experiența lor ca oameni ai cetății, nu mai puțin ca exponenți ai specificului profesiei lor în aria culturii.

Fapt e că atât pentru cei mai vîrstnici cit și pentru cei mai tineri dintre semnatarii acestui omagiu de nobilă finalitate, activitatea revoluționară a tovarășului Nicolae Ceaușescu constituie deopotrivă un cer înalt încărcat de puncte luminoase referențiale, semnificative. Înseriate în timp, ele s-ar putea defini ca tot atâtea întâlniri cu lupta

clasei muncitoare, cu partidul ei, care — prin însuși mersul evenimentelor ce le-a influențat sau le-a determinat — a devenit cauza generală a tuturor fiilor țării, călăuzită de un partid care astăzi — exponent al întregului popor — numără peste trei milioane de membri.

Este — acesta — un proces de o exemplară legitate revoluționară, în care rolul personalității în istorie se demonstrează ca un fenomen ineluctabil în determinatele și finalitățile lui. Cei 50 de ani de activitate revoluționară a tovarășului Nicolae Ceaușescu constituie un univers uman purtînd însemnele excepției deplin confirmate sub acolada anilor pe care sărbătoarea de la 26 ianuarie îi îmbrățișează unanim.

George Ivașcu

(Continuare în pagina 2)

România literară

DIRECTOR: George Ivaşcu. Redactor şef adjunct: G. Dimisianu. Secretar responsabil de redacţie: Roger Câmpăneanu.

VIAȚA LITERARĂ

Scriitorii pe meleagurile natale ale preşedintelui NICOLAE CEAUŞESCU

CU prilejul împlinirii a 50 de ani de activitate revoluţionară a tovarăşului **NICOLAE CEAUŞESCU** şi aniversării zilei sale de naştere — la sfârşitul săptămânii trecute, un grup de scriitori condus de **Dumitru Radu Popescu**, preşedintele Uniunii Scriitorilor din Republica Socialistă România, a făcut o vizită în judeţul Olt. Vizita a început în municipiul Slatina, la sediul Comitetului judeţean de partid, unde scriitorii au fost primiţi de tovarăşii **Ştefania Stănescu** şi **Gheorghe Mihai**, secretari ai Comitetului judeţean Olt al P.C.R., de preşedintele Comitetului de cultură şi educaţie socialistă, tovarăşul **Constantin Popescu**.

Aici, la Slatina, într-unul dintre cele mai noi municipii ale ţării, citadelă a aluminiului românesc, oraşul care se înfăţişează privirii ca o așezare modernă, cu bulevarde largi, cu impunătoare edificii sociale şi culturale, cu ansambluri de locuinţe ce-au format cartiere de mare frumuseţe, scriitorilor le-a fost prezentat chipul judeţului ce-şi trage numele de la riul legendar — Oltul —, ce străbate un relief cu vaste terase coboritoare de la Carpaţi la Dunăre. Un judeţ cu centre urbane în plină dezvoltare edilitară, comune şi sate renumite pentru originalitatea artei populare şi folclorului oltenesc, vechi şi valoroase monumente de arhitectură, vestigii istorice şi locuri ce evocă luminoasele figuri ale Basarabilor şi Brincovenilor, ale legendarilor Iancu Jianu şi Tudor Vladimirescu... Meleaguri ce au dat ţării pe primul ei Preşedinte, iar lumii o personalitate politică de înalt prestigiu, conducătorul României socialiste, tovarăşul **NICOLAE CEAUŞESCU**, stimat şi preţuit pe toate meridianele globului pământesc.

La Casa de cultură a sindicatelor Slatina, în cadrul unei întâlniri cu activul de partid şi cultural, cu un numeros public format din muncitori, ingineri şi tehnicieni ai întreprinderilor oraşului, activişti din instituţii şi așezăminte culturale din judeţ, profesori de limba română, responsabili ai cercurilor de creaţie literară din licee, şcoli generale, fabrici, şantieri şi instituţii a avut loc, apoi, o amplă dezbatere consacrată contribuţiei deosebite a tovarăşului **NICOLAE CEAUŞESCU** la dezvoltarea literaturii şi artelor, a culturii româneşti în aceste ultime două decenii, la statuarea marelui Festival naţional „Cântarea României” ca o modalitate fără precedent pentru punerea în lumină a talentelor, pentru valorifica-

rea energiei creatoare a poporului în toate domeniile de activitate.

După ce au răspuns la întrebări ale cititorilor privind tema „Realitatea românească oglindită în literatura contemporană”, scriitorii au citit versuri şi fragmente de proză închinată conducătorului României socialiste, tovarăşul **NICOLAE CEAUŞESCU**.

La dezbaterile de la Casa de cultură din Slatina, precum şi la alte acţiuni care au urmat, conduse de **Dumitru Radu Popescu** şi **Alexandru Balaci**, au fost prezenţi tovarăşii **Ştefania Stănescu** şi **Gheorghe Mihai**, secretari ai Comitetului judeţean Olt al P.C.R., prof. **Elena Bărbulescu**, inspector general adjunct la inspectoratul şcolar judeţean, **Valeriu Boteanu**, şeful secţiei de propagandă a Comitetului judeţului Olt al P.C.R., **Constantin Popescu**, preşedintele Comitetului de cultură şi educaţie socialistă.

În după-amiaza aceleiaşi zile au avut loc întâlniri cu cititorii din oraşele Balş şi Caracal. Balş, oraşul de pe malurile Olteţului, situat în partea de vest a judeţului Olt, oraş care şi-a câştigat în ultimii ani renume prin două mari întreprinderi ale industriei grele şi ale cărui blocuri noi de locuinţe şi edificii social-culturale dau fostului târg de cîmpie o înfăţişare cu totul nouă, integrată imaginii întregii noastre ţări. La întâlnire a luat parte primul secretar al Comitetului oraşenesc de partid, primarul oraşului, tovarăşul **Dumitru Zamfir**.

La Caracal, situat la intersecţia drumurilor naţionale ce duc dinspre Bucureşti spre Craiova — şi mai departe spre vestul ţării — şi dinspre Transilvania spre Dunăre, cel de al doilea oraş ca mărime al judeţului, au citit din creaţia lor membrii ceneclului local. A luat parte la întâlnire tovarăşa **Maria Mihăilescu**, secretar al Comitetului oraşenesc de partid.

A doua zi, însoţiţi de prof. dr. **Gheorghe Bărbulescu**, secretar al Comitetului comunal de partid, scriitorii şi-au continuat vizita în Scorniceşti, vatră de istorie supranumită „satul-oraş de la inima ţării”, intrată în conştiinţa poporului nostru ca locul în care la 26 ianuarie 1918 s-a născut tovarăşul **NICOLAE CEAUŞESCU**, secretar general al partidului, Preşedintele României socialiste, cel mai iubit fiu al patriei, înaltă personalitate a lumii contemporane. La căminul cultural, prin versuri şi evocări emoţionante, scriitorii au evidenţiat marele rol al tovarăşului **NICOLAE CEAUŞESCU** în noul destin al ţării, meritele sale deosebite, demne de o

La Căminul cultural din Scorniceşti (fotografie de Ion Cucu)

măreaţă epopee, în cei 50 de ani de eroică activitate revoluţionară, şi rolul său determinant în elaborarea şi înfăptuirea politicii interne şi externe a partidului şi statului nostru, în vasta operă de făurire a societăţii socialiste multilateral dezvoltate în România.

Întâlnirea cu locuitorii din Scorniceşti a fost urmată de un spectacol omagial susţinut de ansamblul coral, de grupul de recitatori, de orchestra de muzică populară, precum şi de echipa de dansuri populare care a prezentat, la un nivel artistic înalt, renumitul joc „Căluşul din Scorniceşti”.

Întreaga manifestare s-a constituit într-un fierbinte omagiu adus tovarăşului **NICOLAE CEAUŞESCU**, celui care îşi dedică întreaga sa viaţă şi gândire revoluţionară fericirii poporului român, colaborării şi bunei convieţuirii în lume, celui care a contribuit şi contribuie la edificarea păcii pe planeta noastră, la reglementarea unor probleme cardinale ale lumii contemporane.

La sfârşitul întâlnirii, scriitorii au depus, din partea Uniunii Scriitorilor din Republica Socialistă România, două coroane de flori la mormintul părinţilor Preşedintelui ţării, **Alexandra** şi **Andruţa Ceauşescu**.

La toate aceste întâlniri şi manifestări omagiale au participat: **Dumitru Radu Popescu**, preşedintele Uniunii Scriitorilor, **Alexandru Balaci**, **George Bălăiţă**, **Vasile Băran**, **Nicolae Calomfirescu**, **Mircea Ciobanu**, **George Chirilă**, **Romulus Cojocaru**, **Traian T. Coşovei**, **Ion Cringuleanu**, **Ion Cucu**, **Gabriel Dimisianu**, **Dan Deşliu**, **Mircea Dinescu**, **Ion Drăgănoiu**, **Anghel Dumbrăveanu**, **Radu Felix**, **Nicolae Dan Fruntelată**, **Ion Gheorghe**, **Petre Ghelmez**, **Ilarie Hinoveanu**, **Traian Iancu**, **Pompiliu Marcea**, **Gheorghe Pituţ**, **Cornel Popescu**, **Dan Rotaru**, **Marilena Rotaru**, **Valentin Silvestru**, **George Ţârnea**.

Însufleţiţi de aprecierile şi îndemnul secretarului general al partidului, tovarăşul **NICOLAE CEAUŞESCU**, exprimate cu atâtea prilejuri cu privire la rolul de mare importanţă al literaturii în viaţa noastră spirituală, în edificarea civilizaţiei socialiste şi comuniste în România, scriitorii, pătrunşi de dragoste şi recunoştinţă faţă de conducătorul iubit al poporului, vor continua să aducă în operele lor viitoare cîntec mereu înnoit al ţării.

Rep.

Istoria trăită

(Urmare din pagina 1)

Astăzi, cînd cunoaştem mai aprofundat biografia eroice a tovarăşului **Nicolae Ceauşescu**, a mediului familial în care s-a născut, a împrejurărilor în care şi-a petrecut anii copilăriei, la sat, dar şi dînd piept, de la 11 ani, cu crîncenele contradicţii ale Bucureştilor pe cînd învăţa meserie, — acest dublu „impact cu destinul” i-a determinat, tot mai cuprinzător, conştiinţa şi i-a minat, tot mai decise, paşii spre singura cale ce-i apărea, într-adevăr luminoasă, la orizont: Partidul Comunist. Astfel a intrat, la 15 ani, în 1933, în rândurile Uniunii Tineretului Comunist, şi, în vara fierbinte a aceluiaşi an, a fost delegat de partid în Comitetul Naţional Antifascist.

Pentru cei care am trăit acei ani de răscruce al deceniului patru, cînd ascensiunea fascismului a devenit tot mai ameninţătoare spre a culmina cu declanşarea celui de-al doilea război mondial, formarea unui comitet de acţiune antifascistă la scară naţională a constituit un eveniment de proporţii. „Buletinul de acţiune împotriva fascismului”, apărut în octombrie 1933, ca organ săptămînal al Comitetului, a difuzat, pînă la finele lui ianuarie 1934, informaţii din cele mai utile, după eum, apariţia, în noiembrie 1933, a revistei „Cuvîntul liber” (sub conducerea lui Tudor Teodorescu-Brănişte) avea să sporească reflexul antifascist al opiniei publice din România, să lărgească platforma posibilităţii de apariţie „legală” în perioada 1934—1935 a acelor numeroase publicaţii antifasciste care, din iniţiativa sau cu sprijinul Partidului, aveau să configureze o veritabilă campanie împotriva ciurmei brune, pledînd pentru virtuţile democraţiei, pentru un larg front popular, militînd pentru pace, pentru apărarea patriei ameninţate tot mai mult de asaltul destabilizator al hitleriştilor în Europa, de voracitatea cu care încalcînd tratate şi frontiere grăbeau dezlănţuirea noului flagel mondial.

ÎN ACEST climat, numele tinărului comunist **Nicolae Ceauşescu** în Comitetul Naţional Antifascist, alături de venerabili savanţi şi emeriţi profesori universitari, a pătruns în conştiinţa epocii. Cu atît mai intens, cu cît desfăşurarea activităţii lui revoluţionare va constitui — după prima arestare în noiembrie 1933 — o veritabilă succesiune

de acte represive împotriva-l, astfel încît, după întabularea lui ca „agitator comunist periculos” şi noua arestare din noiembrie 1934, maltratarea la Poliţia Capitalei va determina protestul pe lingă conducerea Ministerului de Interne al unei delegaţii (în frunte cu prof. P. Constantinescu-Iaşi şi **Scarlăt Callimachi**) a Comitetului Naţional Antifascist, protest ce va fi redat în presa democratică.

Atmosfera tot mai tensionată pe plan internaţional, cu repercusiunile ei pe plan intern, a sporit procesul de sensibilizare a opiniei publice româneşti, astfel că devin eu atît mai de înţeles şi acele veritabile acte de radicalizare a ei, prin presa legală de mare tiraj cit şi prin cea care, succedînd un titlu altuia (de îndată ce era suspendat de cenzură) era condusă direct sau influenţată de către P.C.R. Deşi încă nu avem un istoric propriu-zis al acestei prese, cei care am lucrat la ea îşi amintesc ce a însemnat ca ecou în paginile diferitelor publicaţii răsunătorul proces din mai 1936 la Braşov, proces în care „acuzatul” **Nicolae Ceauşescu** a devenit **acuzator**, desfăşurînd un curaj şi o argumentare care au polarizat asupra lui atenţia nu doar a unor publicaţii ca „Arena”, de circulaţie mai restrînsă, dar şi a larg răspînditului săptămînal „Cuvîntul liber”, portretizîndu-l în deplina semnificaţie a acţiunii ce o reprezenta prin poziţia lui adînc protestatară. Condamnarea şi mai apoi întemniţarea în cîmpulă **Doftana**, între 15 august 1936 şi 8 decembrie 1933, a curajosului revoluţionar de 18 ani a zguduit atunci numeroase conştiinţe din rândurile tineretului antifascist şi revoluţionar — ne amintim bine aceasta.

AM EVOCAT două momente — de început — ale acestor „biografii eroice”, tocmai ca mărturie a unei întâlniri în reflecţia timpului cu viaţa — paralelă, dar cit de exemplară! — a tovarăşului **Nicolae Ceauşescu**. Exemplară intrucît, diferiţi — cu cîţiva ani ca vîrstă în plus sau în minus — conduita lui civică, forţa lui de confruntare cu asuprirea căpătau pentru noi, contemporanii lui, un sens emblematic, simbolizînd izbitor pe însuşi **eroul revoluţionar comunist**, realitatea depăşind imaginaţia noastră, deşi unii dintre noi deveniseră între timp ei înşişi militanţi ai Partidului.

A urmat, apoi, acel de neuitat 1 Mai 1939, cînd tovarăşul

Nicolae Ceauşescu, ca secretar al U.T.C.-ului, a fost factorul determinant în a transforma o demonstraţie muncitorească într-o puternică manifestare patriotică de mare răsunet european împotriva fascismului şi a războiului care numai peste patru luni avea să izbucnească declanşat prin atacarea Poloniei de către Hitler. Dacă într-un ziar de provincie precum „Jasul” puteam serie, atunci, un articol ca **Patriotismul muncitorilor**, demonstrînd că „Internacionalismul de totdeauna al organizaţiilor muncitoreşti, izvorit dintr-un îndreptăţit spirit de solidaritate, s-a identificat totodată cu un patriotism hotărît, conştient, creator”, — aceasta era în consens cu o gîndire curajoasă, prin nimic atînsă de un schematism doctrinar, gîndire liberă a unui **comunist patriot**, precum ne apărea încă de atunci tinărul de care ne simţeam aproape încă din 1933, ca militanţi ieşeni ai acţiunii antifasciste din al cărui Comitet Naţional el făcea parte.

ANII războiului, cînd a fost erunt hărţuit în lagăre şi închisori, lupta fără preget pentru actul de la 23 August 1944, anii postbelici, de reconstrucţie şi de punere a temeliei noii orînduirii, anii edificării socialismului au înscris tot atîtea etape pe drumul activităţii revoluţionare a tovarăşului **Nicolae Ceauşescu**. Punctul de răscruce avea să fie marcat cînd — în fruntea partidului — la Congresul al IX-lea, prin Raportul prezentat la 19 iulie 1965, întreaga noastră politică, întreaga viziune asupra viitorului aveau să capete luminele sub strălucirea cărora poporul, ţara, partidul aveau să-şi afle şi să-şi însuşească valenţele într-adevăr ale timpului şi spaţiului românesc, cînd un nou spirit — eliberat de dogme şi de sechelele traumatismelor prin care trecuserăm cu toţii, într-un fel sau altul — începea să-şi spună cuvîntul, tot mai hotărît, tot mai creator.

AU TRECUT — iată — de atunci aproape 18 ani, înscrisînd un profil de nouă epocă istoriei româneşti şi, prin reverberaţiile ei benefice, şi în viaţa internaţională. Unde numele **Nicolae Ceauşescu** se identifică cu cel al României Socialiste, în proiecţia năzuinţei universale a popoarelor pentru independenţă şi securitate, pentru pace şi cooperare, pentru o autentică lume a progresului uman.

Evocînd, deci, istoria trăită de noi toţi pe diferitele spirale în timp, dar astăzi tuturor contemporană, a celor 50 de ani de activitate revoluţionară a tovarăşului **Nicolae Ceauşescu**, să-i urăm, cu prilejul aniversării zilei sale de naştere, într-o simbolică unitate, din toate inimile, strămoşescul „INTRU MULȚI ANI!”.

George Ivaşcu

Implicarea în istorie

SĂRBĂTORIREA unei existențe exemplare poate genera sentimentul festiv, firesc și trecător, dar poate să fie și îndemnul la meditație și la afirmarea sinceră a gândului tău. Iată, îmi zic, în ianuarie al acestui an, la aniversarea a cincizeci de ani de activitate revoluționară a secretarului general al Partidului Comunist Român, sint alături de tovarășul Nicolae Ceaușescu, de vreme ce numele său exprimă demnitatea, libertatea și independența patriei mele. Sint solidar cu tovarășul Nicolae Ceaușescu atîta timp cît propria mea conștiință poate să exprime adevărul, poate să răspundă îndatoririlor sociale și destinului ce și l-a asumat. Sint solidar cu tovarășul Nicolae Ceaușescu atîta timp cît viața neamului meu se poate adevăra nefalsificată, cît limba pe care o vorbesc este limba lui Eminescu, cît bucuria și jalea poporului meu nu sint cenzurate ori interzise. Sint solidar cu tovarășul Nicolae Ceaușescu atîta timp cît mă simt frate și tovarăș cu toate naționalitățile care locuiesc, în demnitate și înțelegere, sub cerul României. Mă simt implicat în toate acestea, cu încredere în destinul poporului român.

Cincizeci de ani de luptă revoluționară, de credință neclintită în destinul României, în dreptatea națională și socială a poporului român, în cauza socialismului și comunismului, reprezintă tot atîția ani de istorie tumultuoasă, de viață a noastră, a tuturor. Faptul că un om a răzbit prin hățișurile istoriei și s-a ridicat la momentul potrivit și a dat o nouă direcție politicii și practicii partidului dovedește nu numai care pot să fie căile vieții sale, ci mai cu seamă care sint forțele conjugate, ale națiunii, ale clasei muncitoare, ale tuturor factorilor sociali, în afirmarea unui adevăr, a unei necesități naționale, în procesul — fără precedent — de consolidare a noilor structuri. Faptul că, nici în două decenii, drumurile României s-au ramificat pe toate continentele, și o concepție politică a conviețuirii, colaborării, într-ajutorării și păcii se leagă de numele Președintelui Nicolae Ceaușescu dovedește că țara întreagă este legată de numele lui, că noi înșine, prin ceea ce dovedim în munca și în afirmarea cinstei noastre, sintem legați de numele lui.

FAPTUL că Secretarul general al partidului evocă de fiecare dată, în cuvîntările sale, istoria națională, pe marii creatori și cărturari ai acestor pămînturi, valorile care dau personalitate culturii române, faptul că recită versuri din Bolintineanu, din Eminescu și Coșbuc arată că îndemnul său la îndrăzneală și la promovarea noului, la curaj în gîndire și în concepție, la seriozitate în muncă, la educație patriotică presupun un trecut al gîndirii românești, o tradiție, o dobîndire cu prețuri scumpe cîntărit în grele împrejurări istorice, pe care poporul român l-a adus acestei părți de lume, pentru constituirea unitară și pentru păstrarea neştirbită a ființei sale. De la toate acestea se revendică ceea ce numim noi astăzi, firesc și rezumativ, gîndirea politică a tovarășului Nicolae Ceaușescu, toate acestea le avem în vedere atunci cînd descifrăm elementele de originalitate și de specific românesc în aplicarea concepției materialismului dialectic și istoric pe care o reprezintă cu autoritate în lumea contemporană. Din îndemnul său cu profunde semnificații de pedagogie socială reținem nu numai care sint căile de formare a organismului sănătos al societății noastre în perspectiva comunismului, dar și pe acelea ale formării individului în libertatea ca necesitate înțeleasă, condiție a oricărei societăți. Ceea ce înțelegem prin etică și echitate se exprimă în legi obiective care deschid ori limitează acțiunile individului. Dar, esențial, în acești doi termeni se explică o filosofie în dialectica vieții, în virtutea căreia munca și cinstea fiecărui membru al societății se însușește în imaginea celui om de mîine, posibil și real, om afirmat prin munca lui adevărată și cinstită, fără false orgolii și titluri neacoperite, nestingheritor, prin valoarea lui firească, recunoscută, integrabilă în valoarea națiunii. Așa este

moral, așa este etic și echitabil într-o societate așa cum o concepe Secretarul general al partidului.

AÎNTELEGE pe tovarășul Nicolae Ceaușescu înseamnă a nu accepta formele sclerozate, care limitează libertatea de gîndire și de acțiune, care te îndepărtează de structura vie, dinamică a societății în care se angajează propria ta structură, vie, dinamică. A dormi liniștit că partidul și Secretarul său general le rezolvă pe toate, și a pretinde bunurile socialismului, înseamnă a fi în afara propriei tale meniri. A-ți face datoria la locul tău de muncă, iată ce înseamnă a-l înțelege pe Președintele țării. A înțelege pe Președintele țării înseamnă a înțelege dreptul tău de afirmare a personalității, cu demnitate și cu toate riscurile, în împrejurările date ale timpului tău. Tovarășul Nicolae Ceaușescu este un fiu al partidului, într-o societate și o țară în care partidul este forța conducătoare, modelatoare a conștiințelor și în care toți avem dreptul și obligația să ne simțim fiii lui. A crede în ceva și a afirma ceva, este o mare problemă a timpului. Cînd spunem că tovarășul Nicolae Ceaușescu este revoluționar și îndrăzneț, spunem că partidul a relevat un adevăr care se alege din procesul complex și obiectiv al evoluției lucrurilor. Așa, cu privire la înțelegerea forțelor revoluției, la aspectele ideologice și culturale, la înțelegerea contradicțiilor, la politica internă și externă.

Organismul guvernamental al țării, forțele politice, organizațiile de masă care determină acest organism și decurg dialectic din exercitarea puterilor sale reprezintă structura națiunii, în care sint incluse toate elementele vieții, ale muncii, ale educației, ale apărării, cu alte cuvinte, obligațiile și nevoile oamenilor. Întreg acest organism pune în valoare, prin energiile individuale și colective ale națiunii, gîndirea politică a celui ales să fie în locul răspunderilor supreme, în structura piramidală a întregului sistem social. Înțelegînd acest adevăr, aducînd elogiile cuvenite Președintelui țării, elogiem întreaga națiune, elogiem o fărîmă din propria noastră conștiință și energie, investite spre binele țării. Nu ne putem sustrage acestui proces, și nu putem privi din afara lui, decît situîndu-ne pe o poziție contrară întregului, deci contrară nouă înșine.

PREȘEDINTELE Nicolae Ceaușescu a spus în atîtea rînduri adevărul grav privitor la demnitatea umană și la datoria fiecăruia de a pune în valoare bunurile existenței sale. Să-ți petreci anii cei mai tineri în luptă politică ilegală, cu sentimentul convingerilor tale izvorîte din viața proletariatului, să treci prin amenințarea plutoanelor de execuție și să nu renunți la scopul ființei tale văzută ca o treaptă în urcușul prin veacuri al poporului tău, să crezi în puterea și în dreptatea clasei muncitoare, în adevărul și triumful luptei partidului — iată ce a însemnat existența în partid și prin partid a unui om ales de el însuși să fie el însuși, ales apoi de către partid să fie în fruntea partidului, pe un drum al izbînzilor și înfruntărilor în procesul istoric de radicală înnoire a societății românești.

ACEST sens al înnoirii a fost dovedit de Congresul al IX-lea al partidului și se dovedește, de atunci încolo, în dimensiunile actuale ale întregii vieți materiale și spirituale a poporului român. De numele tovarășului Nicolae Ceaușescu se leagă Programul partidului, elaborat în orizontul experiențelor revoluției și al gîndirii sale politice. De numele tovarășului Nicolae Ceaușescu se leagă gestul salvator al ridicării culturii române — din umbră și falsificare — personalități și opere, monumente ale scrisului și artei noastre fiind redată națiunii. Istoria poporului român a fost călăuzită spre adevărul ei, istoria literaturii, istoria artelor și a gîndirii românești au fost reasezate în Pantheonul de drept al spiritului nostru. Credința că sintem la noi acasă, cu limba și cu felul nostru de a vedea lumea, am recîștigat-o pentru totdeauna.

Ion Horea

■ Artei și literaturii le sint proprii preocuparea pentru continua înnoire și perfecționare creatoare a mijloacelor de exprimare artistică, diversitatea de stiluri ; trebuie înlăturată orice tendință de exclusivism sau rigiditate manifestată în acest domeniu. Esențial este ca fiecare artist, în stilul său propriu, păstrîndu-și individualitatea artistică, să manifeste o înaltă responsabilitate pentru conținutul operei sale, urmărind ca ea să-și găsească drum larg spre mintea și inima poporului.

NICOLAE CEAUȘESCU

(Din Raportul la Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român)

Sub cerul țării

In îndrăzneala care dă mișcării
conturul pur și neodihna mării
în pulsul infinitelor spirale
care palpită-n roci și-n minerale,
în faldul tricolor de pe catarg
acolo unde valuri mari se sparg,
în toate aceste lineare spații
supuse uriașei levitații,
în faptele ca niște nestemate
care ne sint neprețuit exemplu,
în munții vechi, asemeni unui templu
și în cîmpii fluide : fantastice palate,
în serile ca o-ngîinare veche
care la noi se-ntoarcă de demult,
și în fertilul zilelor tumult,
în izbîndirile fără pereche, —

prezent e cel ce întrupează țara
și-apoi în lumea largă o răsfîrîge,
ca sîngele în vasele de sînge,
ca sevele în plante, primăvara.

Vizionar, cu pasu-i neînfrînt
străbate-n lung și-n lat acest pămînt,
și păcii îi e scut și îi e sol
ca să nu cadă lumea noastră-n gol.

Acelui, deci, ce naltă steagul sus,
cutezătorul nostru călăuz,
înalt și eu modesta mea urare
de viațuire lungă și mai întîi de toate
de fericire și de sănătate,
pe care din adîncu-mi i-o închin,
sub cerul țării pașnic și senin,
acum, la anii vîrstei lui solare.

Virgil Teodorescu

OMAGIU — tapiserie de Teodora Moisescu-Stendil

Permanență și simbol

CU CÎTIVA ani înainte, trecînd pragul casei memoriale a celui ce a fost, este și va fi nemuritorul poet al acestei țări, Mihail Eminescu, am deschis cartea în care toți cei ce trăiesc fiorul întîlnirii cu locurile legate de începuturile vieții „luceafărului” își înseamnă cu emoție sfîntă gîndurile. Pe prima ei pagină semnătura era cea a tovarășului Nicolae Ceaușescu. Cînd tînarul secretar general al Partidului Comunist Român a început călătoriile sale de-a lungul și de-a latul țării, poposind aici, în părțile Botoșanilor, s-a oprit la Ipo-tești, de unde a pornit spre zările lumii Mihail Eminescu. Și în fața gîndurilor și a semnăturii sale, pentru cel ce începuse căile nemuririi geniului românesc, am stat cîteva clipe și m-am întrebat: Era oare acest popas pe locurile unde s-a născut Eminescu un moment dintr-o vizită ce urmărea să stabilească atîtea și atîtea fapte hotărîtoare pentru acea parte a țării care, din momentele respective, avea să cunoască marea ei prefacere economică și socială? Era doar o respectuoasă întoarcere în timp într-o călătorie străbătută de problemele strîngente ale prezentului? Nicidecum. Deoarece de atunci și pînă astăzi, în toți cei optsprezece ani de cînd conduce destinele acestei țări, Eminescu a constituit pentru secretarul general al Partidului Comunist Român scriitorul cu valoare exemplară. Evocîndu-i numele cu sentimentul că viața și opera lui reprezintă un îndreptar pentru artistul de astăzi, că numele său nu aparține doar unui Pantheon pe care îl admirăm, ci reprezintă o valoare actuală prin atașamentul nedezmințit față de trecutul, prezentul și viitorul acestei țări. De aceea, numele său reprezintă o permanență în sistemul de referință al președintelui Nicolae Ceaușescu, de aceea versurile sale sînt mereu citate ca un îndemn înflăcărat, deoarece în ele se află racorduri sufletești profunde cu simțirea noastră de astăzi. Dar nu numai frecvența nu-

melui său, nu numai prezența versurilor sale este pilduitoare, ci faptul că nu o dată președintele Nicolae Ceaușescu află în opera lui Eminescu răspunsuri la cîteva din marile întrebări contemporane și dă prin ea replică unor stări de lucruri negative.

Eminescu, permanență și simbol, nu este unicul exemplu pe care președintele Nicolae Ceaușescu îl invocă. Numeroși sînt poeții, prozatorii, gînditorii a căror operă este mereu adusă în circuitul de valori al prezentului. Nu am vrea să facem aici un inventar, ci să ajungem la problema esențială a însemnărilor noastre: locul pe care președintele Nicolae Ceaușescu îl acordă intelectualului în istorie. Cu deosebire important ni se pare faptul că ori de cîte ori se reliefează structura forțelor sociale în lupta pentru dreptate și progres social, în momentele cruciale ale istoriei conducătorul țării noastre conferă intelectualității române un rol de seamă. Intelectualii sînt alături de clasa muncitoare, de țărîimea noastră, prezenți în fiecare moment al unei lupte care s-a dus neîncetat pentru realizarea unității naționale, pentru cucerirea independenței țării. Astfel, putem spune că nu există clipă hotărîtoare, eveniment esențial, perioadă crucială, etapă de mare însemnătate din existența poporului și a țării noastre în care prezența intelectualului, ca participant activ, în primele rînduri să nu se facă în mod plener simțită. Chemairea adresată astăzi intelectualului de a fi integrat tumultului revoluționar al poporului nostru și de a merge la izvorul vieții, de a se inspira din munca și lupta celor mulți, are în vedere această realitate istorică, această situație a intelectualului de partea forțelor sociale care au întruchipat viitorul, progresul, ideea unității și a independenței.

În concepția președintelui Nicolae Ceaușescu, opera de artă nu reprezintă numai o reflectare pasivă a momentelor istoriei. Dimpotrivă, omul de cultură a contribuit nemijlocit la făurirea istoriei, opera sa a însuflețit masele,

Cu ntreg poporul

Pe-atunci eu doar scăpasem de opinci
Și țara nu știa că e lehză
De-a sa predestinată călăuză —
De-atunci sînt anii șasezeci și cinci.

Și a crescut copilul și-a nflorit
Și țării i-a croit o nouă forță,
Poporului său dîndu-i altă față,
Care-l numește fiul său iubit.

Noi îi dorim s-atingă naltul țel,
Lui vigurosul care ca un ulm e,
S-ajungă sus pe comunista culme
Cu-ntreg poporul țării după el.

Mihai Beniuc

le-au mobilizat sufletește în jurul unui ideal pe care l-au tălmăcit în vers și cîntec. De aceea putem spune că, în acești optsprezece ani, tovarășul Nicolae Ceaușescu a definit rolul istoric al intelectualității noastre, i-a conferit adevărata dimensiune a participării sale în lupta poporului român, a relevat contribuția esențială pe care a avut-o prin faptă și operă la împlinirea idealurilor care au constituit axul fundamental al istoriei noastre naționale.

DÎN perspectiva atît de bogată deschisă de secretarul general al Partidului la Plenara-lărgită a Comitetului Central din 1—2 iunie 1982, și anume considerarea istoriei naționale ca un tot unitar, rolul și locul intelectualului în viața socială și politică a țării noastre va reieși în evidență în toate implicațiile majore asupra destinului țării noastre. O viziune de amplă perspectivă, așa cum a indicat tovarășul Nicolae Ceaușescu, va da cercetării interdisciplinare un nou avînt, punînd în lumină toate implicațiile participării intelectualului român la actul istoric, la fapta care a determinat evoluția României în toate planurile existenței ei. Intelectualului ca om al cetății, intelectualului care prin actul prezenței sale nemijlocite și prin opera lui a relevat cel dintîi grave injustiții sociale, a pus în lumină dureroase contradicții, a făcut ca să apară cu elocvență și rigoarea demonstrației științifice și cu incandescența imaginii artistice. Intelectualului care, nu numai o-

dată, are meritul de a fi fost premergătorul istoriei, de a fi sesizat în opera sa și de a-i fi dat expresia cea mai potrivită idealurilor unui popor, de a le fi transformat în simboluri reprezentative care au avut darul de a însufleți și de a mobiliza conștiințele, de a le face să se afirme plener și să se angajeze în marile bătălii care au determinat existența acestui popor. Rolul creației artistice ca factor catalizator al conștiințelor ne va apărea astfel în adevărata lumină.

Faptul că președintele Nicolae Ceaușescu a avut această perspectivă asupra rolului intelectualității noastre în istorie, în viața poporului român a făcut ca în acești optsprezece ani să readucem în circuitul valorilor naționale tot ceea ce a avut mai de seamă spiritualitatea românească.

Prezența astăzi în fluxul existenței noastre a marilor personalități din trecut, garanția că acest proces va continua prin retipărirea tuturor acelor care au avut un loc și un rol de seamă în istoria noastră, a tuturor operelor de valoare aparținînd trecutului apropiat sau îndepărtat constituie una din marile cuceriri ale celor optsprezece ani.

Este unul din motivele pentru care un popor ce și-a regăsit identitatea spirituală și morală omagiază pe omul de curaj ce a redat țării un tezaur intelectual și artistic de o valoare nepieritoare.

Valeriu Râpeanu

Cine sădește arbori..

IMPREJURARI fericite, încărcate de emoție și de mândrie patriotică, au făcut să mă aflu în preajma secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în momentul festiv al citirii unor mari și simbolice edificii de cultură: Teatrele naționale din București, Craiova și Tirgu-Mureș (acesta din urmă cu două secții: română și maghiară), Palatul sporturilor din Capitală, case de cultură și memoriale, muzee, școli și institute de învățământ superior care veneau să completeze, cum nu se poate mai bine, peisajul arhitectural al României socialiste, îmbogățit în Epoca Nicolae Ceaușescu cu zeci și sute de mii de case și blocuri moderne, cu sate transformate în orașe înfloritoare, cu fabrici și uzine impunătoare, cu păduri de sonde și rafinării, cu drumuri noi, pe uscat și pe apă, cu porturi și aeroporturi internaționale care ne țin în contact cu toate continentele planetei. Au fost momente înălțătoare, momente de neuitat, pagini de neștearsă glorie ale istoriei noastre contemporane, ctitorită de genul creator, dăruirea patriotică, spiritul revoluționar al eminentului conducător, una din cele mai proeminente personalități politice ale lumii de azi, căruia țara îi cinstește cincizeci de ani de intensă și glorioasă activitate politică și aniversarea zilei de naștere. Cinstind un asemenea om, sărbătorim o țară și un popor, îi omagiem trecutul de luptă și muncă, subliniem legătura indisolubilă dintre popor și conducător, trecut, prezent și viitor. Dintre toate aceste momente, fie-mi îngăduit să evoc încă o dată unul care mi se pare profund semnificativ.

Cu ani în urmă, la începutul lui octombrie 1966, în unul din drumurile cu valoare simbolică ale secretarului general al Partidului Comunist Român pentru a sta la sfat cu țara, cu cei ce produc bunurile materiale și spirituale, îmbogățind poporul și înfrumusețind peisajul patriei, tovarășul Nicolae Ceaușescu a sădit un arbore la Tebea, în preajma gorunului lui Horia, sub care-și doarme somnul veșniciei și al gloriei craiul munților, Avram Iancu. Fără îndoială, un gest simbolic, cu rezonanțe istorice, care a emoționat pe toți participanții.

— Cine sădește arbori și pomi e un om bun, cu suflet mare. Cine sădește arbori și pomi e un om de omenie și un mare gospodar — a zis un moș din marea de oameni, cu ochii scăldați în lacrimile bucuriei.

Pomul sădit cu dragoste de țară și cu grijă de mare gospodar s-a prins și a crescut.

Cum am avut bucuria și onoarea să fiu acolo în momentul sădării arborelui simbolic, m-a urmărit peste ani amintirea lui și m-am dus de curind să-l revăd.

Arborele cu rădăcinile adânc înfipte în pământul stropit de-a lungul istoriei cu lacrimi, sudoare și singe freacă în aerul proaspăt și curat al acelor plaiuri

peste care plutesc, încă, umbre mărețe ale istoriei noastre. În preajma lui, cu capul descoperit, stătea cu o solemnitate sobră un miner, un moș, după vorbă, după port.

— Cine sădește arbori și pomi, mi-a zis moșul care-și plecase fruntea sub cetina arborelui istoric, e un om bun, de-al nostru, din popor.

O fi fost cel de la sădire? O fi fost altul... nu știu. Văd, însă, că toți urmașii lui Horia și ai lui Iancu gîndesc și simt la fel.

Mi-am dat seama, încă o dată, atunci, că toate actele istorice, profund patriotice, ale secretarului general al Partidului Comunist Român au rădăcinile adânc înfipte în marile noastre tradiții, în viața poporului, în omenia lui, în acele idealuri de independență națională și dreptate socială pe care nici o furtună și nimeni nu le-a putut și nu le poate clinti.

Arborii, să nu se uite, au făcut, vreme de secole, parte din istoria noastră zbuciumată și vinzolită de furtuni. Ei au format acei codri multisecolari care ni s-au aliat, ca niște oștiri, în lupta noastră pentru dreptate socială și independență națională.

Românul și-a făcut codrul frate și l-a cîntat, ca atare, în doinele și baladele sale.

Arborii și pomii cu frunza rotată i-au adăpostit viața de arșițele verii și ploile toamnelor.

Oricînd un arbore a fost și este o binefacere... Adeseori omul-om a fost comparat cu un arbore și codrul cu o colectivitate etnică.

Vorbînd figurat, s-ar putea spune că arborele genealogic al națiunii noastre socialiste își întinde și el viguros rădăcinile în negurile istoriei; trunchiul său i-a înfruntat furtunile multisecolare; coroana lui foșnește falnic în peisajul nou și senin al patriei socialiste spre viitorul plin de speranțe.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului nostru, a sădit cu dăruire și înțelepciune în conștiința poporului român ideile materialismului dialectic și istoric, ale științelor moderne, sentimentele și principiile nobile ale omeniei, eticii și echității socialiste, ale dreptății sociale, ale suveranității și independenței naționale, ale păcii și cooperării dintre popoare. Ca un mare și neîntrecut săditor al idealului de mai bine al poporului român, ca un **pater patriae**, el manifestă neconținut o exemplară grijă pentru om, pentru vîrstarele arborelui națiunii noastre, pentru tineretul plin de entuziasm, harnic, inteligent și devotat năzuințelor socialiste.

Ce poate fi mai înălțător și mai frumos decît să urmezi un asemenea nobil exemplu.

La umbra arborilor noștri istorici putem sta de vorbă cu umbrele mărețe ale epopeii noastre și ne putem dura istoria nouă, demnă și verticală, ca o brîncușiană coloană infinită.

Ion Dodu Bălan

La aniversare

ACOLO unde cîmpia începe să se ridice spre umbritele zone subcarpatice și unde țărani harnici și demni descind din străbunii înrolați în oastea lui Mihai Vodă Viteazul, acolo pe unde a trecut Iudor cu pandurii ca o cometă de inimă de foc, în urmă cu o jumătate de secol un copil avea să realizeze recordul vîrstei celei mai fragede de intrare în mișcarea muncitorească revoluționară. Nu departe de vîrsta lui Gavroche, numai că, în cazul nostru, o aderare conștientă, cu o evoluție constantă și spectaculară pînă la personalitatea strălucită și vestită a bărbatului de stat de astăzi. Iar dacă virtuțile civice ale străunilor se moștinesc, atunci desigur că uita continuă pentru unitate națională și suveranitate pe care o duce conducătorul partidului și țării mele, tovarășul Nicolae Ceaușescu, ca om politic, istoric și militar, își are obîrșia în luptele și diplomația Viteazului Barab de care se mărturisește deseori uit de legat sufletește.

Copilul minune, cum era alintat în re revoluționari, aducea în mediul nuncitoare puritatea și frumusețea tiparelor ancestrale ale țărânimii și, invers, aducea la țară, fermitatea și dirigenția clasei muncitoare. Pentru ca apoi pregătirea sa intelectuală să atingă planurile de sus ale doctrinarului în materie de filosofie politică și economică, întregindu-i astfel armonios și complex condiția umană. De remarcat că în acest om de excepție, atât de deschis conceptual și sentimental spre universalitate, toate acumulările și clarificările din conștiință i s-au desfășurat prîjinite, teoretic și practic, pe spațiul timpului românesc, în acel specific național pe care l-a elogi și consolidat a întreaga-i operă, cu subliniere în

lansarea Festivalului național „Cîntarea României”. Armoniei culturii naționale, tovarășul Nicolae Ceaușescu i-a simetrizat o armonie economico-socială, prin dezvoltarea echilibrată a tuturor zonelor țării cu aducerea zonelor înapoiate la nivelul celor de sus, în spiritul unei democrații ideale, atotcuprinzătoare, pentru toate naționalitățile, breslele și generațiile. Tocmai de aceea, sărbătorindu-l astăzi cu toții, naționalitățile, breslele și generațiile îi aduc prinosul de recunoștință, fiecare din unghiul său de vedere. Oamenii de litere, de pildă, aduc omagiul lor celui ce a chemat, cu îndemnul Văcărescului, al lui Eminescu și Sion, la păstrarea și creșterea limbii române și, complementar, la cultivarea istoriei și literaturii, ca trinitate fecundă în educația patriotică și umanistă a generațiilor proaspete.

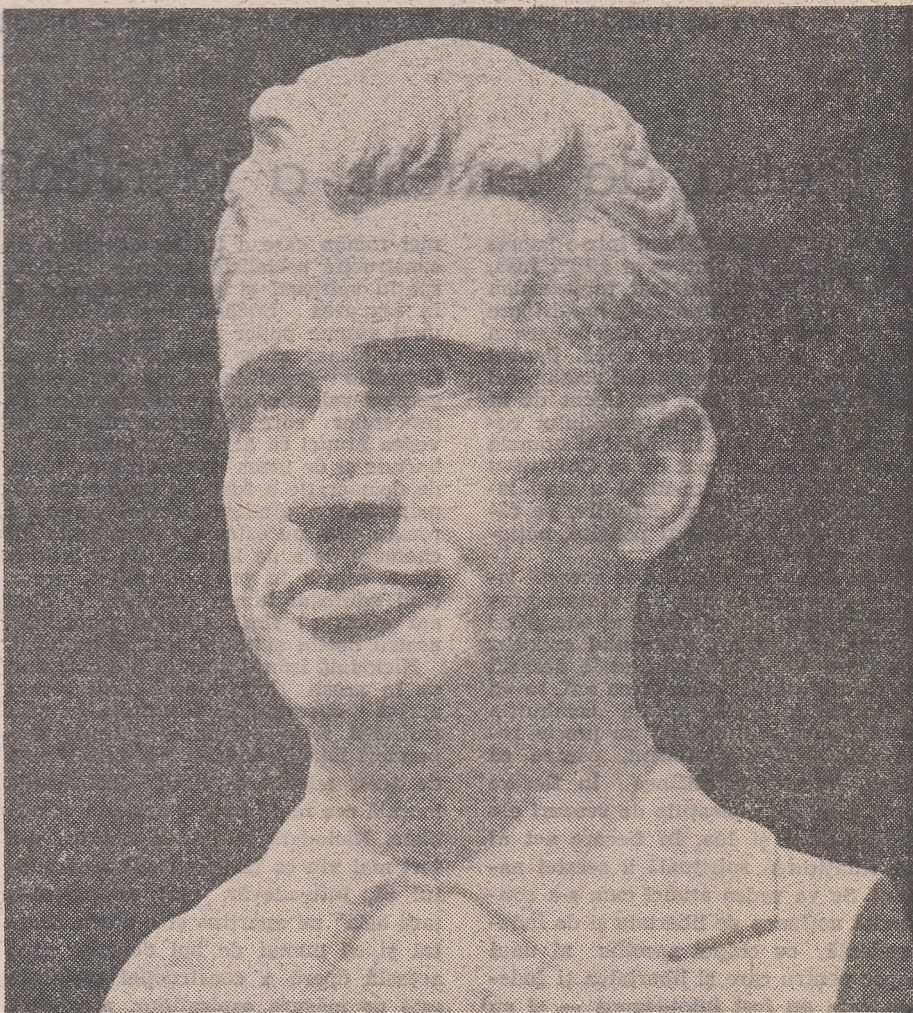
Sărbătorim deci în prima lună a anului nu numai un om între oameni, ci și o concepție revoluționară în civilizația modernă, socialistă a României contemporane. Sărbătorim o reintregire în istorie și cultură. O nouă geografie economică și edilitară. Toate la un loc fiind argumente puternice pentru unirea tuturor fiilor patriei, în cugget și simțiri. Îi este această unire de moralist darul cel mai de preț pe care îl aducem tovarășului Nicolae Ceaușescu la aniversare, odată cu angajamentul nostru repetat de a fi omniprezenți în rosturile patriei socialiste, în destinele ei hotărîtoare. Cu gîndul și cu fapta, așa cum se cuvine oricărui patriot adevărat și răspunzător de tot ce se creează și se visează frumos pe acest picior de plai.

Al. Andrișoiu

■ În activitatea cultural-educativă de formare a omului nou un rol de mare importanță au literatura, muzica, arta plastică. Putem spune că literatura noastră a atins un nivel înalt. Se editează mult și se scrie mult. Avem, de asemenea, creații muzicale și opere de artă plastică de înaltă valoare. Toate acestea aduc o contribuție însemnată la activitatea cultural-educativă de ridicare a conștiinței maselor populare. Trebuie să spunem însă că oamenii muncii așteaptă mai multe opere literare cu un conținut bogat, care să oglindească munca, viața, realizările poporului nostru. Avem nevoie de o literatură cu un spirit mai combativ, patriotic și revoluționar, care de la un capăt la altul să fie pătrunsă de înaltele idealuri ale umanismului socialist, ale concepției de dreptate socială și națională, să sădească în oameni, în conștiința tineretului dragostea față de patrie, față de socialism, față de partid.

NICOLAE CEAUȘESCU

(Din Expunerea Cu privire la stadiul actual al edificării socialismului în țara noastră, la problemele teoretice, ideologice și activitatea politică, educativă a partidului, 1 iunie 1982)

BUSTUL TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU — sculptură de Horia Flămîndu (Din expoziția PARTID, POPOR — O SINGURĂ VOINȚĂ, deschisă la Sala Dalles)

Rinduri de pe malurile Mureșului,
dintr-o redacție maghiară din Transilvania,
care caută cuvinte alese într-un moment
în care țara îl sărbătorește
pe secretarul general al partidului,
președintele statului nostru,
tovarășul Nicolae Ceaușescu

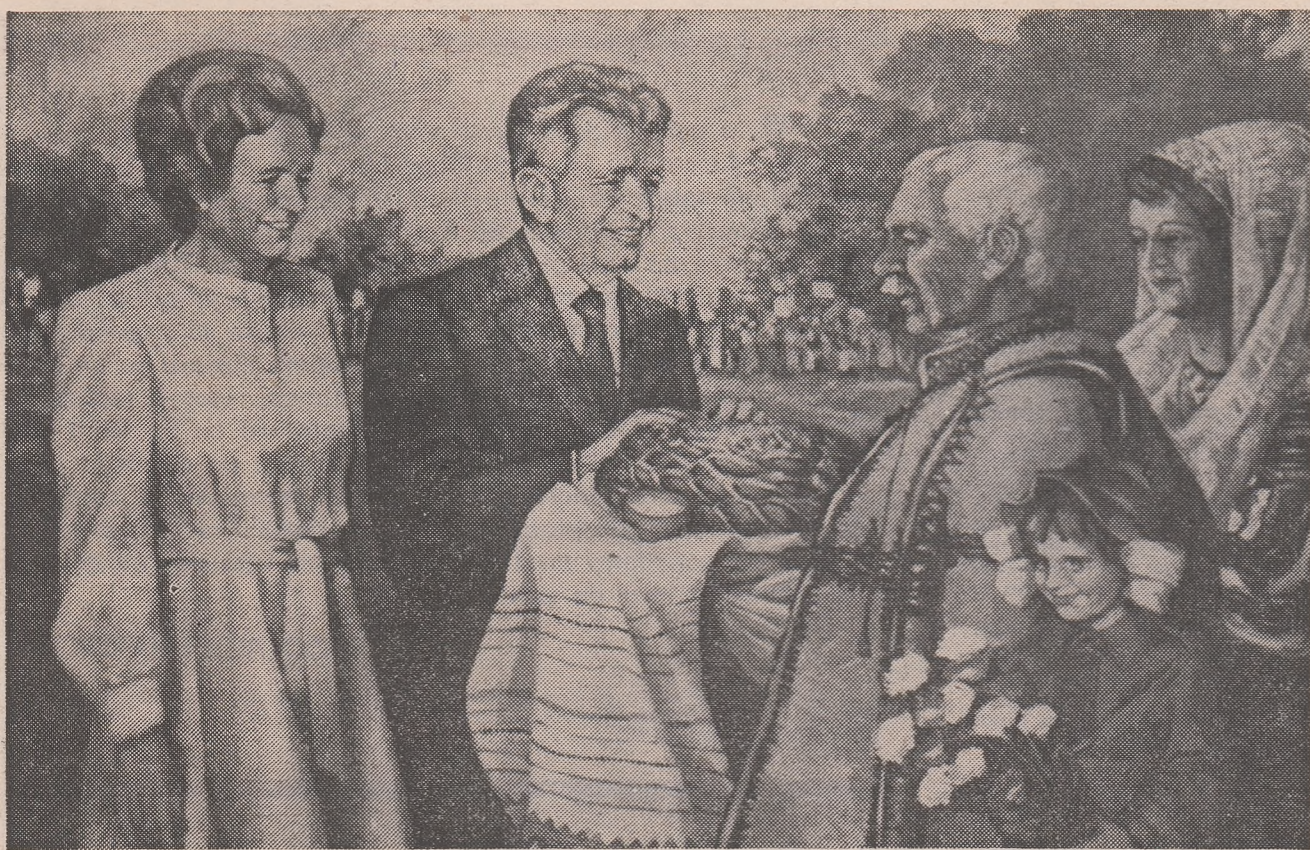
NOTA distinctă specifică a sărbătorilor noastre este bilanțul, însumarea eforturilor noastre de zi cu zi. În asemenea ocazii, punem față în față realitatea cu idealurile noastre. Un astfel de ideal al nostru, care ne determină activitatea scriitoricească de fiecare zi, este adîncirea și consolidarea frăției dintre poporul român și naționalitățile conlocuitoare, între care și cea maghiară din România, întărirea acestei frății pentru a rezista încercărilor vremurilor. Doar și aceasta — frăția —, ca oricare valoare morală din viața noastră, poate fi supusă încercărilor. Iar capacitatea ei de a rezista crește în măsura în care simțim hotărîți să stîrpim neîncetat naționalismul, șovinismul, orice curent de natură să otrăvească sufletele. Orientările și indicațiile tovarășului Nicolae Ceaușescu, care își sărbătorește ziua de naștere, le folosim drept armă în această luptă. Printre altele,

și deseale sale precizări potrivit cărora valorile materiale și spirituale pe care le-am obținut în anii construcției socialiste, ca și în decursul secolelor trecute, sînt roadele muncii, creației și luptei comune.

Nenumăratele indicații ale secretarului general al partidului nostru ne întăresc în credința că în viața noastră spirituală triumfă imperativul adevăratei frății, al prețuirii reciproce, al patriotismului socialist și al simțămîntului internaționalismului în sensul lui cel mai nobil.

Acum, cînd poporul român și naționalitatea maghiară din România — împreună cu toți cetățenii de alt grai din patria noastră — omagiază din toată inima pe Președintele statului nostru, ne exprimăm credința fermă față de cele mai nobile idealuri ale activității sale revoluționare de cinci decenii.

Sütő András

VIZITĂ DE LUCRU — pictură de Vintilă Mihăescu (Din expoziția PARTID, POPOR — O SINGURĂ VOINȚĂ, deschisă la Sala Dalles)

Tezaur

În miezul cimpiei
văd zarea de-odată
aprinzind luminată
stea veșniciei.

Văd deal peste grui
strigind om, să n-apuie
scinteia de zbor
uluitor.

Aud munți purtători
de flăcări comori
limpezind trecători
cu văzduhul de zori.

Țișnind din nemoarte
rotind între stele
O, cea dintii carte
a nației mele !

Istoria, — care
de mult te visa

grădină în floare
Republica mea.

Sub norii cruzimii
ce visul îngheață
văd Partidul mulțimii
dezvelind altă față.

De țară tezaur
rodind pentru toți
cu oamenii aur
din fii în nepoți.

Văd lumina iubirii
roșind solidară
Nicolae Ceaușescu
este fruntea de țară.

Viața lui fie
ani mulți rodnicie,
a păcii făclie,
gloria ta, Românie !

Violeta Zamfirescu

Piatra de temelie a identității politice comuniste românești

OPTSPREZECE ani într-o istorie milenară sînt ca o clipă. Însă, în istorie, au fost întotdeauna clipe fundamentale, hotărîtoare pentru destinul întregii istorii care a început, nouă, cu acea clipă. Pentru istoria milenară a poporului român, cei optsprezece ani care au trecut de la Congresul al IX-lea al partidului comunist — care și-a recăpătat și numele odată cu acest început de **ev Ceaușescu** — sînt clipa fundamentală a unei istorii intrate, astfel, și definitiv, pe făgașul propriei identități politice, naționale și socialiste.

Cînd se va scrie în liniște această istorie — pentru că noi, azi, sîntem prea aproape de focul mistuitor al energiilor angajate în zidirea edificiului socialist românesc —, cînd se va scrie această istorie de numai optsprezece ani, se va vedea cît de uriașă a fost combustia morală care a alimentat un proces revoluționar fără precedent, pentru că acest proces se întîlna în fiecare fibră a lui cu aspirațiile de veacuri ale unei națiuni și lua, în fiecare act al lui, înfățișarea spirituală a acestei națiuni. Se va vedea atunci cum s-a confundat noțiunea de libertate și de independență cu chipul specific al unui popor pentru care și libertatea și independența au fost întotdeauna — și cu atît mai mult sînt azi — strîns legate și de Codrii Cosminului, și de Rovine, și de Călugăreni, și de **Marșul** lui Andrei Mureșanu. Se va vedea cum, în România, marile idei ale revoluției socialiste și-au aflat adevăratul sens în răscolitoarea patimă innoitoare a unui comu-

nist român care a înțeles că opera de construcție socialistă trăiește într-un spațiu spiritual și geografic anume și în favoarea bunăstării și a fericirii unui anume popor prin izbînda căruia se validează și se consolidează tezele filosofice generale ce nu pot deveni general-valabile în afara specificității proceselor care le determină. Se va vedea atunci că alături de ideea de libertate și de ideea de neafîrnare, ideea de democrație a fost cea de a treia dimensiune a gândirii acestui comunist român care nu ostenește în ardentă lui chemare de a ne lua toți, de la mic la mare, soarta în propriile mîini, acum, cînd edificăm lumea socialistă și cînd am ajuns să fim stăpîni propriului nostru destin și individual și național.

Niciodată istoria noastră n-a cunoscut ca în acești optsprezece ani o mai aprigă chemare la luciditate în fața realității și la asumarea întregii răspunderi față de această realitate și față de acest adevăr ca fiind justificarea morală cea mai înaltă a opțiunii comuniste. Niciodată în istoria noastră n-a fost mai viu ca în acești ani sentimentul că, într-adevăr, tot ce „mișcă-n țara asta” ne aparține și e opera noastră și că numai de noi depinde dacă această operă a construcției socialiste este pe măsura aspirațiilor, a voinței, destoiniciei, devotamentului și meritelor noastre.

Aici văd și eu, ca toți oamenii patriei mele, marele act revoluționar al comunistului care a declanșat clipa fundamentală a acestei istorii asumate a României, în curajul cu adevărat isto-

ric cu care a pus direct și decisiv în mîinile fiecărui cetățean al țării soarta acestei țări, făcîndu-l conștient de faptul că socialismul nu e o abstracțiune fără identitate, ci o realitate dependentă de propria noastră identitate morală, politică, profesională, de „fantezia” — cum fericit a și spus — a tuturor celor care azi și aici, în România, clădesc socialismul ca pe propria lor casă, pentru ei și pentru mai binele lor și al celor ce vor urma după ei. În curajul atît de nobil cu care demonstrează de fiecare dată, în fiecare cuvîntare a sa, în fiecare apel al său, că socialismul nu poate fi mai bun decît sîntem noi înșine, că socialismul va fi pînă la capăt așa cum îl visăm, dacă noi înșine îl vom face pînă la capăt așa cum îl visăm.

În curajul atît de nobil cu care a făcut vie morala poporului român, care spune că orice clădire trebuie să încorporeze în cărămida zidurilor ei ideea de viitor și de moștenire pentru cei ce vor veni ; în curajul cu care a chemat în viitor un popor întreg și în cinstea cu care a vorbit și vorbește întotdeauna de greutăți și de sacrificii și de eforturi ce nu pot fi ocolite și pe care sîntem datori să le înfruntăm dacă vrem ca acest viitor să fie și mai luminos, și mai bun decît ziua de azi.

Cînd se va scrie istoria acestor optsprezece ani se va vedea că această clipă în istoria milenară a românilor a fost cît o istorie întreagă, și că poporul român n-a desfășurat niciodată o mai coplășitoare energie pentru a crea pa-

triel sale un nou chip, o nouă înfățișare, și că niciodată, ca în această clipă fundamentală, noi n-am avut mai vie conștiința că sîntem aici de mîini și că avem pentru viitor o datorie care se cuvine să ne păstreze la fel de demni în memoria urmașilor, așa cum s-au păstrat în memoria noastră, redestep-tată, înaintașii. În sfîrșit, această clipă fundamentală a istoriei noastre ne-a fixat definitiv identitatea pe un planiglob care atîta amar de vreme nu reușise să ne stabilească chipul specific dincolo de numărul unei paralele simbolice.

Răsfoiți azi cu sinceră răbdare o carte de istorie și încercați să vedeți cît de ușor și adesea de albe se întorc filele unor sute de ani întregi și încercați să întoarceți paginile acestor optsprezece ani din istoria României moderne, și veți simți cît de grele sînt ele de fapte unice, propriile noastre fapte, și veți înțelege cum au ajuns aceste pagini să cuprindă atîta viață încît la începutul lor să se poată pune, așa cum se va pune de către cei ce vor fi chemați să scrie bilanțul eroic al noastre vieți, numele de **Ev** pe care noi îl însemnăm, la rîndul nostru, cu sentimentul că fîntina acestui **Ev** nu va mai putea fi despărțită de personalitatea și de numele aceluia care la Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român a pus piatra de temelie a identității politice comuniste românești, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Dinu Săraru

Omagiul scriitorilor

IN aceste zile de mare sărbătoare a întregii națiuni, scriitori din toate generațiile — poeți, prozatori, dramaturgi, critici și istorici literari — români, maghiari, germani, sirbi și de alte naționalități și-au înmănușat într-o Carte-Omagiu gîndurile de recunoștință, de înaltă prețuire și dragoste față de conducătorul iubit al partidului și al țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

„O fericită determinare a istoriei, — se spune în prefața volumului apărut sub egida Uniunii Scriitorilor din România, la Editura „Cartea Românească” — înscrind ziua de naștere a Președintelui României în prima lună a anului, oferă și scriitorilor din țara noastră prilejul de a-și reinnoi sentimentele de profundă și statornică prețuire față de strălucita sa personalitate.”

Fiind de-a lungul anilor martori pasionați ai prefacerilor, ai ctitoririlor epocii Nicolae Ceaușescu, ai drumurilor de înălțare a țării, scriitorii prezenți în volum, participanți ei înșiși la edificarea civilizației socialiste românești, evocă, într-o largă și expresivă paletă, marile momente ale istoriei contemporane de care numele,

fapta, gîndirea cutezătoare a Președintelui țării sînt indestructibil legate. Îl vedem astfel pe tovarășul Nicolae Ceaușescu în marele și neînteruptul său dialog cu țara, acolo unde se pune piatra de temelie a unui nou oraș, a unei noi platforme industriale, acolo unde satul românesc se transformă în centru agrar-industrial, acolo unde se înalță un nou edificiu social-cultural. Sînt subliniate clarviziunea, omenia, înțelepciunea celui care a deschis în viața națiunii o nouă eră de transformări revoluționare, cutezanța gîndirii politice a celui care a dus pretutindeni, pe meridianele globului, numele României ; este reliefată de asemenea contribuția sa esențială la întărirea colaborării și bunei conviețuirii între popoare, la statuarea principiilor de independență și suveranitate, la edificarea noii ordini economice internaționale, la promovarea idealurilor de pace și de construcție a unei lumi mai drepte și mai bune.

Referindu-se la însuflețitoare îndemnuri și orientări date de-a lungul anilor culturii românești de tovarășul Nicolae Ceaușescu, Dumitru Radu Popescu, pre-

ședintele Uniunii Scriitorilor din Republica Socialistă România, arată în deschiderea volumului : „Noi, scriitorii, am avut, astfel, și avem sentimentul că prin vocea secretarului general au vorbit țara, partidul, că noi, scriitorii, sîntem chemați să scriem, odată cu istoricii, istoria inspirată a vieții, destinului și personalității celor ce sînt contemporani cu noi. Ei sînt muncitorii, țărani, intelectuali, cei care produc fapte, creează, cred în viață, adevăr, dreptate, lege, partid, țară — cuvînte scumpe tuturor, rostite cu marea răspundere a omului politic, revoluționarului și gînditorului intruchipat în personalitatea tovarășului Nicolae Ceaușescu.”

Volumul inspirat de un profund devotament față de secretarul general al partidului cuprinde mărturia adeziunii fierbinți a scriitorilor la politica înțeleaptă a Partidului Comunist Român, angajarea fermă pe drumul rodnic deschis de Congresul al IX-lea, spre continua înflorire a patriei socialiste. Această carte este un semnificativ omagiu adus de scriitorii țării conducătorului partidului și poporului, cu prilejul împlinirii a 50 de ani de glori-

oasă activitate revoluționară și al aniversării zilei sale de naștere. Filelor de cronică ce se alcătuiesc în aceste zile sărbătorești, în întreaga țară, li se adaugă și mărturiile de înaltă stimă și iubire cuprinse în acest Omagiu scriitoricesc.

Red.

PRIMĂVARA — pictură de Eugen Palade (Din expoziția **PARTID, POPOR — O SINGURĂ VOINȚĂ**, deschisă la Sala Dalles)

Responsabilitate istorică

ACUM, când întreaga țară și toți prietenii României din străinătate omagiază 50 de ani de activitate revoluționară ai tovarășului Nicolae Ceaușescu și aniversază ziua sa de naștere, mă gândesc că, printre imensele sale merite față de țară, de partid și poporul român, față de socialism și umanitate, se numără și acela de a-și fi rostit în mod răspicat crezul său consecvent, de neclintit, în posibilitatea introducerii și statornicirii unor reguli de conduită morală în viața politică internațională, a unor principii de drept menite să salveze popoarele de la umilințe și nedreptăți, de la spectrul războaielor nimicitoare.

Așa cum bine se știe, numeroși șefi de state și de guverne, conducători de partide politice și organizații internaționale au remarcat și elogiât, încă de multă vreme, curajul și talentul deosebit al Președintelui României, intuițiile, analizele și judecățile sale excepționale privind evoluția fenomenelor atât de complicate și contradictorii ale lumii de azi, acțiunile și intervențiile sale de atâtea ori binefăcătoare. O antologie în multe volume ar putea fi alcătuită din aceste texte.

România, prin glasul conducătorului său, a declarat război tuturor războaielor și armelor nimicitoare, acești dușmani perfizi ai vieții oamenilor și po-

oarelor, ai țărilor și continentelor. E o chemare patetică, un memento al istoriei omenirii.

Grija pentru soarta poporului român, a însăși vieții pe pământ, a civilizației universale, izvorăște din sentimentul responsabilității istorice a unui popor care poartă pe umerii săi peste 2 000 de ani de istorie. Și cine altul mai mult decât tovarășul Nicolae Ceaușescu a știut să facă din această responsabilitate o misiune permanentă, o pledoarie înflăcărată, o artă a contactelor și negocierilor, o cale a înțelegerii și nu a învrăjbirii popoarelor?

Se va vorbi întotdeauna cu admirație despre imensa sa capacitate de muncă, despre arta sa neîntrecută.

Conducătorul partidului și statului nostru ne-a învățat în permanență că numai un bun patriot poate fi și un bun revoluționar, că numai cel care își iubeste țara poate iubi și umanitatea, că numai cel care clădește la el acasă învață să apere edificiul păcii și securității tuturor popoarelor.

Pentru modul în care își îndeplinește înalta sa misiune și responsabilitate istorică, fie-mi îngăduit ca, în consens cu întreaga națiune, să-i mulțumesc și eu din toată inima și să-i doresc ani mulți de viață, de muncă și înfăptuirii istorice, anii noștri, anii copiilor, nepoților și strănepoților noștri.

Ion Brad

Într-un cuget

Să-l întimpinăm cu un fir de garoafă,
să întimpinăm ziua de miine.
Cu un fir de garoafă arzind roșie,
culoarea construcției revoluționare,
culoarea carnetului de partid, în dreptul inimii noastre,
culoarea muncii îndeplinite, pe care-o raportăm.

Culoarea muncii frățești de azi, culoarea
zilei de miine,
a țelurilor noastre și -a marii opere de construire.

Cu un fir de garoafă, pentru ziua de miine,
cu un fir de garoafă, pentru libertatea tot mai deplină,
cu un fir de garoafă, pentru frăția, unitatea noastră,
să întimpinăm cu muncă mereu mai frumoasă
noastră viață.

Da, azi, toți fiii țării, într-un cuget,
il întimpinăm
și îi întindem un fir de garoafă
secretarului general al partidului.

Miklós László

În românește de CONSTANTIN OLARIU

■ Este o îndatorire de onoare pentru slujitorii scrisului de a milita neobosit spre a face larg cunoscut în lume mesajul umanist, de prietenie, înțelegere și colaborare al poporului român, dorința sa de pace, destindere și securitate internațională. Arta și literatura noastră sînt, de asemenea, chemate să militeze ferm împotriva oricăror tendințe, existente pe plan internațional, de a folosi mijloacele nobile ale literaturii și artei ca instrumente de învrăjpire între națiuni, de cultivare a obscurantismului, a neofascismului și rasismului. Scriitorii din România trebuie să afirme și să promoveze, prin creațiile lor și prin întreaga lor activitate, principiile fundamentale ale politicii partidului nostru de deplină egalitate și respect între națiuni, de independență și suveranitate, de neamestec în treburile interne și de dezvoltare liberă a fiecărei națiuni potrivit propriei voințe, să acționeze neabătut pentru înfăptuirea aspirațiilor tuturor popoarelor de a trăi libere și nestinjenite într-un climat de pace și înțelegere.

NICOLAE CEAUȘESCU

(Din Mesajul la Conferința națională a scriitorilor. 1—3 iulie 1981)

Unui om simplu din lume...

AM un vecin cu care îmi petrec uneori timpul și ori de câte ori mă duc la el dă din mină, știe că nu mi-a mers cuvîntul, că slova sau n-a fost dreaptă față de lumea zugrăvită sau a zugrăvit prea frumos; ne cunoaștem de mult, tainele mele le citești în cărți, ale lui mi le povestește cînd pămîntul e dușmănos cu hîrlețul și nu se vrea dat bătut. Cîte nu aflîi de la un om trecut prin plînsul a două războaie și-a optzeci și ceva de ani bătută pe castron, cum zice; că dacă ar vrea să facă literatură și el ar putea, dar nu vrea, asta-i domle... Și pentru că nu vrea îmi propune să scriem scrisori, să le trimitem unde știe el, convins fiind că dacă vor ajunge la destinație neapărat are să se instaureze pacea pe pămînt. La anii lui s-ar putea zice că și-a trăit traiul și și-a mîncat mîlaiul, numai că vecinul nu crede ce-ar putea crede alții despre viața lui, el e sigur că ajunge suta și, după mine, n-are nici un motiv să n-o ajungă. Are un fel aparte de a da răspunsuri, răspunde punînd întrebări iar cînd întreabă trage concluzii, e inutil să-l contrazici, pentru vecinul meu vîrsta și experiența de viață sînt suficiente ca adevărul spuselor sale să nu poată fi contrazis și deoseori, recunosc, că nici nu poate fi. Citește ziarele adnotînd și cînd nu e mulțumit de ceva subliniază cu roșu. Cînd mă uit pe masa lui și văd lîngă presă creionul de culoarea apusului de soare mă fac că am venit fără treburi și plec. Știu că iar n-am să-i pot răspunde la concluzii. Știu că iar dreptatea e de partea lui.

Pe peretele din camera mare are un mic portret colorat, l-a decupat singur dintr-o revistă și singur i-a făcut ramă din creangă de cîreș și sub portret vecinul ține în paharul rozaliu o floare; și floarea poate fi flacără roșie. Prie-

tenul lui, Președintele, are totdeauna flori proaspete în pahar.

Noi, zugravii de cuvinte — îmi spune el — scriem puțin despre pace, mai mult scriem despre flori, nu-s rele nici florile, totdeauna lăcrimează cînd scriu despre lăcrimioarele lui. Îmi cere romane despre pace și eu nu pot să-i dau, îi ofer cărți despre război sau despre altceva și simțind că m-a prins îmi ține un discurs scurt: Vezi domle?... și iar îmi propune să scriem amîndoi o carte despre prietenul lui, despre cît face și umblă ca să arate lumii că noi românii, care știm de atîta amar de vreme ce-i urgia războaielor, avem dreptul să le spunem și altora de ce dorim atît de tare pacea. I-am promis că voi scrie într-o zi, nu, el nu vrea într-o zi, el vrea acum, pentru că timpul e scump, n-are vreme de așteptat. Ca să nu mă supăr, merge și scoate o cană de must, numai el știe să păstreze mustul pînă dă înghet; al dracului și scrisul ăsta, cite cuvinte într-o carte, îmbătrînești numai să le copiezi, dărmite să le scrii. Mai deunăzi a venit la mine să-i compun o adresă, **Unui om simplu din lume**, așa suna numele destinatarului și, aducîndu-mi aminte de o schiță a marelui Cehov, am înțeles exact adinca dorința a vecinului meu de a comunica omenirii vrerea lui.

Afară e frig și prin fereastră îmi văd vecinul cum așteaptă poștașul, vrea să afle ce se mai întîmplă cu lumea asta care seamănă cu un copil neascultător, expresia e a lui, ar mai trebui bătută și lumea asta și odată cu ea și poștașul, prea umblă mereu cu tîlburul în nas. Prin fereastră soția lui pune o crizantemă roșie în pahar și vecinul așteaptă poștașul cu veștile despre pacea omenirii și poștașul întîrzie.

Petre Sălcudeanu

Lider al păcii

TRĂIM într-o lume complicată, ciudată, plină de contradicții și anomalii. Una dintre cele mai izbutoare și mai plină de consecințe privește problema păcii. Pe de o parte, pe toate meridianele lumii, voința de pace a popoarelor se manifestă mai puternică și mai impresiionantă decît oricînd. Prin televiziune, prin radio, prin ziare mereu ne vin vești despre mobilizări uriașe ale maselor în apărarea păcii. Nici o altă idee decît pacea n-a unit vreodată sub aceleași flamuri categorii atît de largi, oameni de cele mai deosebite convingeri, credințe, preocupări. Pe de altă parte, însă, într-un absurd contrasens, înarmările cresc fără preget, înfloritor, demențial, în proporții nemaicunoscute în istorie, dînd contur tot mai apăsător amenințării cu un război care ar scufunda în neant civilizația actuală. Sînt momente cînd nu realizăm exact ce se întîmplă cîci ne-am obișnuit să auzim cifre, să luăm act de statistici și uneori să ridicăm din umeri fiindcă ne apar ca abstracții. Dar totul poate deveni, într-o clipă, de-o înfrîntoare concretețe, o clipă care ar fi însă ultima.

Oamenilor politici, conducătorilor de state le revine o imensă răspundere în această epocă a noastră, cînd destinele umanității sînt în joc. Este nevoie de luciditate, de clarviziune politică, de flexibilitate și fermitate în aceeași măsură, de cutezanță dublată

de înțelepciune pentru a construi acele punți de înțelegere între state, între națiuni, capabile să protejeze bunul cel mai de preț al omenirii în clipa de față: pacea.

Aceste însușiri le pune în valoare cu strălucire președintele țării noastre, tovarășul Nicolae Ceaușescu, un lider al păcii în frîmintata și primejduita lume de azi. L-am auzit în nenumărate rînduri pledînd pasionat cauza înțelegerii între popoare, avertizînd lucid asupra pericolelor înarmării fără limită, îndemnînd pe conducătorii politici contemporani să acționeze pentru rezolvarea conflictelor pe cale pașnică. „Oricît de grele și îndelungate ar fi tratativele, spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu în Raportul prezentat la Conferința Națională a partidului, din luna decembrie, ele sînt incomparabil mai bune decît orice conflict militar“. Și mai departe: „Marea răspundere pe care o avem în fața poporului nostru ne cere să facem totul pentru asigurarea păcii, a dreptului suprem al popoarelor, al oamenilor, la existență, la viață, la dezvoltare liberă, independentă“.

Cine apără pacea apără și valorile care înfloresc sub cerul ei: democrația, spiritul liber al gîndirii, cultura, artele. Oamenii de cultură din țara noastră, scriitorii, nu pot fi decît de partea aceasta a baricadel.

G. Dimisianu

OMAGIU — grafică de Adrian Dumitrache

Viața și munca

EFORTUL impresionant pe care l-a făcut scriitorul român în ultimii ani de a realiza o imagine cit mai complexă, mai bogată, mai profundă a vieții, justifică, desigur, afluența celor ce se îndreaptă spre literatura scrisă astăzi la noi — un număr impresionant de cititori — eu convingerea că vor găsi în cărțile pe care nu de puține ori și le smulg din mână o reflectare autentică a propriei lor frământări, întrebări, aspirații. Ca să ajungă la nivelul pe care literatura noastră bună — cotele cele mai de sus ale acesteia — îl are, scriitorul a trebuit să opună rezistența spiritului conservator și dogmatic, care încerca, de fapt, să îngusteze la maximum tocmai cîmpul de reflectare a vieții. Viața cea adevărată, cu luminile și umbrele ei, fiind trecută prin atâtea filtre nivelatoare, nu reușea să ajungă, fără să fie falsificată, pînă la masa de scris a scriitorului român.

Literatura noastră bună — și trebuie să subliniem faptul că numai la ea ne referim acum — a încetat să se mai speire de viață. Ea încearcă adesea să atace frontal problemele cele mai dificile și reușește, nu de puține ori, să depășească nivelul strict reportericesc și gazetăresc; să fie actuală în profunzime și nu numai la modul pur descriptiv. Să fie, adică, literatură bine scrisă, ceea ce nu e puțin lucru — cu personaje complexe, cu o epică bogată, densă în amănunte și detalii ale vieții. Să fie în primul rînd o literatură în care interesul se îndreaptă înspre om, care, și în literatură ca și în societate, rămîne măsura tuturor lucrurilor, căci o literatură care nu pune în centrul interesului ei omul nu poate fi decît falimentară!

Cele mai bogate tradiții ale culturii noastre au confirmat întotdeauna preocuparea pentru destinul omului. Întotdeauna literatura noastră și-a asumat frumoasa sarcină de a apăra aspirațiile nobile ale acestuia, precum și de a încredința orice încercare de minimalizare a demnității acestuia.

„Trebuie să spunem — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu în Expunerea la Plenara lărgită a Comitetului Central din 1—2 iunie 1982 — că oamennii muncii așteaptă mai multe opere literare cu un conținut bogat, care să oglindească munca, viața, realizările poporului nostru... Da, omul muncii, „micul om mare”, cum îi spune atît de sugestiv un mare scriitor, dorește într-adevăr să citească acele cărți în care să-și recunoască viața și munca, așa cum sînt într-adevăr, neajustate, neaduse din condei ca să arate cit mai telegenice. O literatură festivă, în toarsă cu spatele la viață, ar trezi doar zîmbetul ironic, neîncrezător, sceptic și în cele din urmă disprețuitor al cititorului care știe că într-o carte semnele de exclamație nu trebuie să depășească numărul semnelor de întrebare. Cartea, romanul de pildă, trebuie să-i pună probleme, și nu să i le dea cititorului pe tablă rezolvate deja, gata ambalate în staniol. Avem astăzi o literatură, acut problematizată, o literatură în centrul căreia stă într-adevăr omul și nu doar niște fraze frumoase și, la urma urmei, indiferente, despre om, o literatură în care viața și munca acestuia este privită în adîncime, depășind cotele de suprafață.

Sorin Titel

Moștenirea culturală

UNA din condițiile fundamentale ale culturii unui neam este continuitatea pe linia progresului, prin respectul valorilor pozitive ale trecutului și neînțetarea năzuință de mai bine. Există, firește, în fiecare generație, la începuturile activității sale, iluzia că lumea începe odată cu ea și că este menită, rupind cu tot ce a fost, să o ia de la capăt. Cu trecerea timpului, însă, i se lămurește tot mai limpede temeinicia unor valori, pînă în ajun disprețuite, și odată cu recunoașterea lor se săvîrșește inserția în lanțul care constituie cultura și civilizația. Așa se face că cei mai reprezentativi dintre scriitorii așa-zisi de avangardă năzuiesc la maturitate să se „clasicizeze”, integrîndu-se efectiv genului național.

În cadrul Adunării generale a scriitorilor, de la 16 noiembrie 1968, tovarășul Nicolae Ceaușescu recomanda „o analiză științifică obiectivă a moștenirii culturale”, prin „disocierea clară a ceea ce a fost înaintat, valoros, a tot ceea ce a exprimat necesitățile progresului social, de lucrările și ideile inspirate din ideologia claselor exploatare.”

Ca urmare, a luat un avînt deosebit reeditarea marilor noștri scriitori din secolele trecute și pînă în zilele noastre, fie integral, fie selectiv.

Nu lipsiseră nici înainte de Eliberare asemenea inițiative, dar rareori erau încredințate unor cercetători încercați, deprinși să recurgă la textele originale, să le colaboreze cu manuscrisele și edițiile succesive, să surprindă erorile unora, mai ales din cele postume, prea adeseori retipărite fără vreo examinare critică. Se făcuse o timidă excepție cu opera lui Mihai Eminescu, recurgîndu-se uneori și la manuscrisele depuse la Biblioteca Academiei Române, dar cele mai multe ediții lăsau încă de dorit, pînă la competența intervenției a criticului Perpessicius, care a dus la perfecție metoda științifică de publicare a poeziilor, antume și postume, ale celui mai mare poet al nostru. Ediția sa de Poezii, în șase volume, dintre care ultimele trei au apărut în anii culturii socialiste, în Editura Academiei, rămîne un model de acurție și îngăduie pătrunderea în atelierul neîntrecutului artist, care nu se hotărîa să dea la lumină nici o poezie, fără o îndelungată prelucrare, în numeroase variante.

Disponem astăzi de numeroși cercetători, cu bună pregătire filologică, în toate marile centre universitare ale țării, care asigură, în condiții optime de lucru, acel travaliu de reeditare acurată a textelor clasice ale literaturii noastre. Unii dintre ei, închinîndu-și numeroși ani din viața lor, unuia și aceluiași mare scriitor, pasionîndu-se așadar de valori perene și-au dus la capăt cu succes lucrarea de restaurare și punere în valoare.

Ne gîndim la eforturile incununate de succes ale unui Adrian Marino, care ne-a dat o excelentă ediție științifică a operei lui Al. Macedonski, la ferventul cult al Emiliei St. Milicescu, întru publicarea operelor complete ale lui Barbu Delavrancea, la munca neobosită a lui N. Gheran pentru reeditarea integrală a celui mai de seamă romancier al nostru, Liviu Rebreanu.

Se poate afirma fără greș că există chiar o vrednică emulație între marile

edituri din țară, de a se întrece în colecții rivale, fiecare ambiționînd să facă mai bine decît celelalte. Astfel, gelașă pe semenele ei, Editura Junimea din Iași a inițiat interesanta serie de volume sub titlul *Eminesciana*, privind, din cit mai multe unghiuri, opera bogată și diversă a Luceafărului. Seria a atins cifra de 28 de volume, ultimul tratînd despre Eminescu și clasicismul greco-latin.

Editura Academiei R. S. România, în colaborare cu un colectiv al Muzeului Literaturii Române, continuă cu brio opera începută atît de fericit de Perpessicius, dîndu-ne *Proza literară, Publicistica*, un prim volum, pînă la „*Tim-pul*” și, — urmînd să apară zilele acestea, — intîiul volum de *Traduceri*.

Paralel, Editura Minerva, specializată oarecum în reeditarea scriitorilor din trecut, ne-a dat și ea, într-o serie de publicații critice, ale aceluiași autor, poeziile, proza literară și teatrul, cu respectul aceluiași metode.

Nu avem încă o ediție a operelor lui Vasile Alecsandri, care și-o îngrijise încă din viață, la editura Socec, în unsprezece volume. Avem însă un repertoriu complet al *Correspondenței* sale și *Correspondența* însăși, îngrijite de Marta Aninoiu.

Mai norocos, Mihail Kogălniceanu e în curs de reeditare; cu specială atenție la prodigioasa activitate a oratorului (îngrijite ediția Georgea Penelea). De asemenea, avem, ca la prietenul său de mai sus, aceleași realizări editoriale, în sectorul literaturii epistolare.

Prin încetarea din viață a soților acad. G. Zane și Elena Zane a rămas citva timp întreruptă ediția științifică a operei istorice, politice și literare a lui N. Bălcescu, după ce-i apăruse *Correspondența*, capitală pentru cunoașterea deplină a marelui '48.

ÎN SECTORUL istoriografiei, remarcăm edițiile critice ale cronicarilor: Gr. Ureche (P.P. Panaitescu și C.C. Giurescu), Miron Costin (P.P. Panaitescu), Ion Neculce (Gabriel Ștrempel), Dimitrie Cantemir (Virgil Cîndea), Letopisețul cantacuzinesc (C. Grecescu și Dan Simonescu), Radu Popescu (C. Grecescu); Cronica anonimă a Moldovei — Pseudo-Amiras (Dan Simonescu) etc. De un regim similar au beneficiat și marii prelați: Varlaam, Dosoftei, Antim Ivireanul, precum și unele din primele tipărituri române și slavoromâne.

Ne lipsesc încă ediții complete ale marilor corifei ai Școlii latiniste: Samuil Micu, Georgehe Șincai și Petru Maior. În schimb, dispunem de ediții îngrijite ale operei literare și lingvistice a emulului lor, Ion Budai-Deleanu, autorul *Țiganiadei*, publicată prima oară la cinci-zeci de ani de la moartea lui, în obscuritate. Astfel se confirmă adevărul, adeseori nuanțat cu melancolie, al dictonului strămoșesc: *Habent sua fata libelli* (au și cărțile soarta lor). Cel mai urgisit în viață dintre acești patru mari filologi, le-a luat-o înainte celor mai norocoși!

Un colectiv al Academiei Române lucrează la ediția *Operei* lui Al. I. Odobescu.

Din opera lui Coșbuc rămîne să fie reeditată magistrala tîlmăcire a *Divinei Comedii*, dar au apărut înainte, în două masive volume, amplele *Comentarii* la „*Divina Comedie*”.

Ciudadul Urmuz (Dumitru Dem. De-metrescu-Buzău, 1883—1923), descoperit de Tudor Argezei încă din viață, a fost reeditat în 1970, iar comentariile au depășit de zeci de ori, volumul firavei sale opere, în al cărei autor, amatorii noștri de protocronism îl vîd pe precursorul suprarealismului!

Așteaptă să fie reeditați numeroși excelenți poeți și prozatori interbelici.

AȘ REMARCA însă că la loc de cînst se situează reeditarea marilor critici literari: Titu Maiorescu, C. Dobrogeanu-Gherea, E. Lovinescu, Tudor Vianu, M. Ralea, G. Călinescu, Pompiliu Constantinescu, Vladimir Streinu. Insuși Paul Zariifopol s-a bucurat postum, dacă se poate spune, de reeditarea, în două masive volume, a eseurilor lui, în bună parte paradoxale, dar atît de nimerit intitulate, *Pentru arta literară*. În timpul vieții, marele prieten ultim al lui I.L. Caragiale mărturisese că editorii îi refuzau atît proza, critică (astăzi la mare preț), cit și poezia fantastică!

Fenomenul acesta, de interes tot mai viu pentru critica literară, atît din prezent, dar și din trecut, atestă dorința cititorilor mereu mai numeroși de literatură bună, contemporană sau din trecut, de a-și confrunta impresiile de lectură cu autoritățile în materie.

Dintre criticii și istoricii literari interbelici, ilustrați cu deosebire în anii culturii socialiste, G. Călinescu este acela a cărui operă de scriitor „total” (roman, teatru, impresii de călătorii, publicistică politică), în curs de reeditare, a atins o cifră mai mare de volume, încoronîndu-se recent cu publicarea în ediție adăugită a monumentalei *Istoria literaturii române de la origini pînă în prezent*.

Îl întrec, ca număr de volume numal, ediția de *Serieri* a lui Tudor Argezei, ajunsă la masivul volum 32 (acum sub îngrijirea Mitzei Argezei, pe baza unui plan general, lăsat de autor, care ar duce la un total de 60 de volume).

Anunțăm cu satisfacție intîia ediție critică a *Operei* lui Mihail Sadoveanu, cu note și variante, din care a apărut recent primul volum, în Editura „*Alba*”.

Încheiem cu observația că nici scriitorii buni, dar nu dintre cei mai buni, nu sînt uitați în zilele noastre: la București, Editura Minerva publică în colecția *Restituit* scriitori cu totul uitați, ca N. Pauleti, iar la Cluj, editura Dacia, în format mai mic, replica acesteia, *Restituit*, ne-a dat recent *Serieri de tinerețe* (1858—1862) de Titu Maiorescu.

Un mare număr de micromonografii (de ex. Editura Minerva, colecția *Introducere în opera lui...*) și de monografii ale clasicilor noștri completează reeditarea lor.

Relevarea campaniei active de valorificare a moștenirii literare ar fi incompletă, dacă n-am sublinia că și literaturile naționalităților conlocuitoare (maghiară, germană, sirbo-croată, ucraineană etc.) beneficiază de același regim al reconsiderării, pe o scară mereu mai largă.

În acest fel se asigură principiul de bază al continuității culturii, de-a lungul secolelor, și se ilustrează mereu mai luminoasă realizările ei majore.

Șerban Cioculescu

Funcționalitatea culturală a criticii

OMAGIEM cei 50 de ani de activitate revoluționară și aniversarea zilei de naștere a tovarășului Nicolae Ceaușescu, aplecîndu-ne cu cea mai mare luare-amînte asupra documentelor Partidului și aplicînd în practică rezultatele gîndirii revoluționare care inspiră reasezarea, pe baze socialiste, a societății românești. Ideile sale exprimă o perspectivă dialectică asupra fenomenelor și au darul — capital pentru contemporaneitatea noastră — de a ne sprijini în descoperirea procesualităților continui caracteristice progresului social, de a ne feri de stagnare și margînire. Una din aceste idei, explicînd relația de adînc dintre critică și autocritică — lege a dezvoltării — și artă poate fi considerată reper pentru activitatea normală pe tărîmul creației: „Este știut că o lege a dezvoltării orînduirii noastre, a progresului în socialism este critica și autocritica, lupta neobosită împotriva neajunsurilor, a vechiului care frînează mersul înainte, promovarea fermă și curajoasă a tot ceea ce este nou și înaintat. Pornind de la aceste principii, arta, literatura pot și trebuie să-și aducă aportul la combaterea și lichidarea fenomenelor negative din viața socială, a mentalităților înapoiate, a moravurilor reprobabile. Artă scrisului poate fi un sprijin eficace în lupta societății noastre împotriva celor care se sustrag de la obligațiile sociale, a arivismului, a manifestărilor de parazitism, a spiritului de căpătuială, a abuzurilor, pentru afirmarea principiilor echității socialiste în patria noastră. Forța unei asemenea critici va fi cu atît mai mare, efectul ei constructiv, educativ cu atît mai puternic, cu cît literatura va opune tendințelor negative trăsăturile etice noi, ce caracterizează omul înaintat al societății socialiste”. Această viziune

echilibrată asupra conștiinței critice și capacității de afirmare a operei de artă îndeamnă spre cuprinderea multilaterală a fenomenelor în cel mai amplu și mai complex prospect asupra realității, prevenind împotriva unilateralizărilor și simplificărilor.

Critica însăși e chemată să perspectiveze creația în acest fel, considerîndu-se funcția ei esențială „în îndrumarea ideologică și artistică a creației de artă, a activității scriitorului, în orientarea literaturii spre subiectele fundamentale ale vieții sociale”. Este expus, deasemeni, cu toată claritatea, rostul criticii, investită nu cu sarcini demolatoare și nici cu atribuții avocățești, îndemnată către atitudine în sens cultural esențial: „Atitudinea de indiferență sau de estompare a minusurilor unor lucrări nu servește nici scriitorilor, nici cauzei unei culturi înaintate, umaniste, în patria noastră”. Și în altă parte, exprimîndu-se în însemnătatea criticii în educarea celor ce beneficiază de produsul artistic: „Critica literară trebuie să analizeze principal activitatea de creație, fără pretenția de a da soluții obligatorii cu privire la forma și stilul lucrărilor artistice, să ia poziție față de manifestările negative și să promoveze operele care exprimă realitățile și ideile înaintate ale societății noastre. Totodată ea trebuie să contribuie la educarea estetică a oamenilor muncii, la formarea gustului public...”.

A împiedica, într-un fel sau altul, criticii literari și de artă să-și îndeplinească, așa cum se cuvine, cu cînst și sîrg, aceste îndatoriri, împede definiție, înseamnă a contraveni spiritului culturii noastre actuale. comandamentelor superioare de partid. Nu e suficient să declarăm că ne însușim aceste comandamente, atît de fertile; sîntem dator să le urmăm în practică și să ne

îngrijim să rodească prin efortul comun și de consens spiritual. Cauza criticii nu e numai a persoanelor care au această profesie, ci a tuturor celor ce muncesc și creează în uriașul domeniu al culturii. Tocmai de aceea secretarul general al partidului nostru ne aminteste, nu o dată, că soluțiile problemelor de creație, ale vastei munci de edificare culturală nu pot fi edictate din birouri și de un număr mic de cadre; problemele atît de complicate, puse de viață, se cer discutate în comun, iar rezolvările propuse, confruntate necontenit cu realitățile. „Pentru dezvoltarea continuă a artei și culturii din patria noastră — ni se spune, și n-avem dreptul să uităm — este necesară dezbateră principală, liberă, la care să participe toți oamenii de artă, a problemelor de creație, de teoria și istoria artei, pe baza concepției noastre despre lume și societate”. Erorile și întîrzierile, momentele de stază ori de incertitudine s-au ivit cînd acest principiu decisiv al democrației culturale socialiste n-a fost respectat. Tot ce am realizat — și înfăptuirile națiunii noastre de pînă acum se cer bine măsurate în epocă, obiectiv cîntărite, în raport cu ale multor altora, cu valorile lumii întregi, căci sîntem angajați în „marea competiție spirituală a lumii”, nu trăim în izolare și nici nu evităm confruntarea pasnică a ideilor și faptelor de creație, împotriva — s-a bizuit pe înțelegerea profundă, fără echivocuri, a cerințelor înaintării noastre, exprimate de Partidul Comunist Român prin glasul cel mai autorizat al poporului român.

Valentin Silvestru

Formarea omului nou

ODEZBATERE la care scriitorii ar trebui să participe mai activ este cea cu privire la formarea omului nou. Căci tocmai omul se află în centrul preocupărilor lor, constituie, după cum s-a spus cîndva, axul literaturii. Orice concepție despre lume de anvergură a propus și orice epocă istorică mai de seamă a realizat un tip propriu de om nou. Omul Renașterii a fost un om nou în comparație cu omul Evului Mediu, ca și filosoful secolului Luminilor față de predecesorii săi. Este de aceea firesc ca socialismul să aibă în vedere modelarea unui nou tip de om. Formarea acestuia nu poate porni, evident, decît de la ideea omului ca scop, în totală opoziție cu ideea omului ca instrument, a omului-manechin promovată în cele mai sumbre epoci ale istoriei de ideologiile reacționare, antiumaniste, și reprezintă un proces mai mult sau mai puțin îndelungat. Acest proces — foarte delicat — nu poate fi grăbit în mod artificial: a-l forța ar însemna a proceda în spiritul omului vechi. Omul nou nu se naște peste noapte pentru că el nu constituie un miracol ci poate fi doar rezultatul acțiunii conștiente, libere a oamenilor înșiși.

În cadrul acestei ample acțiuni literatură, arta joacă un rol important. De asemenea, procesul de formare a omului nou este un proces care nu pornește de la nimic, de la un imposibil zero. El se înscrie în continuitatea evoluției general umane. Cîteva dintre trăsăturile omului dintotdeauna trebuie să reapară pe chipul tinărului om nou. Altfel, oricît de perfect ar fi acesta din urmă, el ar părea străin, de pe o altă planetă. Omul nou este moștenitorul firesc a tot ceea ce a fost bun și frumos în viața înaintașilor. Înainte de a-i depăși pe aceștia, el trebuie să învețe de la ei tot ceea ce merită a fi ițat. Și, să recunoaștem că, atunci cînd omul „vechi” se numește Shakespeare sau Cervantes, Giordano Bruno sau Pascal, Nicolae Bălcescu sau Cernișevski, Tolstoi sau Eminescu —

avem ce învăța de la el. Trebuie păstrate mai ales sentimentele, sensibilitatea, afectivitatea. Unii tineri din zilele noastre, din alte părți dar uneori și de la noi, par să se rușineze grozav de simțămintele tradiționale, considerate probabil desuete, precum bunătațea, compasiunea, mila etc. Se constată la ei o „învințire a inimii” (cum se zicea în limba veche). Acțiunea de transformare și de modelare trebuie să înceapă cu și să aibă în vedere în primul rînd pe tineri. Trebuie păstrate toate însușirile care-l pot ajuta pe om să învingă răul.

Totodată, desigur, omul nou este o sumă de trăsături noi, aș spune chiar radical noi. Astfel, pentru a da un singur exemplu, patriotismul omului nou nu poate avea nimic comun cu falsul patriotism burghez, mai mult sau mai puțin, dar în ultimă instanță inevitabil impregnat de naționalism, șovinism, rasism, antisemitism. În acest sens, în Expunerea prezentată la Plenara largită a Comitetului Central al Partidului Comunist Român din 1—2 iunie 1982, tovarășul Nicolae Ceaușescu afirma: „Este bine, cred, să subliniez că, vorbind de mîndria națională și patriotismul socialist, trebuie să înțelegem prin aceasta a prețui și a cinști trecutul glorios de muncă și luptă, tot ceea ce a fost și este bun în dezvoltarea de-a lungul secolelor și secolelor a poporului nostru. În același timp, în mod hotărît să știm să clarificăm acele acțiuni și stări de lucruri care nu au corespuns spiritului și poporului nostru și, mai cu seamă, nu trebuie în nici un fel, vorbind de mîndria națională și de patriotismul socialist, să se înțeleagă că trebuie să opunem acestea altor națiuni sau vreunei naționalități. Dezvoltarea sentimentului de mîndrie națională trebuie strîns legată cu dezvoltarea spiritului de prietenie cu alte popoare, de prietenie, conlucrare și conviețuire a oamenilor muncii români cu oamenii muncii de diferite naționalități din țara noastră”.

Valeriu Cristea

Calea de afirmare

INTERESUL unei epoci istorice se exprimă și în cărțile ei. Prestigii valorilor se răsfrînge cu putere asupra fracțiunii de timp care le-a dat naștere și, nu mai puțin, a făcut posibilă apariția și recunoașterea lor publică. Prioritatea acordată calității, gradul înalt de dezvoltare a literaturii române contemporane — de care se vorbește în Expunerea la Plenara din 1—2 iunie 1982 a președintelui Nicolae Ceaușescu — poartă sigiliul unui veritabil climat de cultură. Un climat care-și regăsește spiritul în cărțile sale, în personalitățile sale, în receptivitatea ce se manifestă pînă la urmă față de ele.

Dincolo de fatale inegalități și fluctuații ce se inscriu în atmosfera specifică, în „culoarea” și, chiar, pitorescul unei epoci literare, se disting din ce în ce mai bine, odată cu trecerea vremii și cu necesarele decantări, liniile de forță și mai ales zonele de rezistență, reliefurile, înălțimile. Le distinge cititorul generos și cultivat de astăzi, le distinge și le consolidează critica literară.

Cărțile scrise astăzi suportă exigenta concurență — ce ar putea fi strivitoare, dar iată că în destule cazuri nu este — a marilor opere clasice retipărite, a marilor cărți traduse, în tiraje altădată de neconceput. Comparația și confruntarea (teribilă, altfel) nu se mai întemeiază, în aceste cazuri — cu totul reale — pe un criteriu de bunăvoință, de încurajatoare îngăduință.

Extraordnare romane, volume de poezie, eseuri critice, purtînd semnătura vie a unor oameni pe care-i întîlnești pe stradă sau pe la agitatele adunări de breaslă se amestecă pe masa de lectură a contemporanilor avizi cu impunătoarele reeditări din literatura dintre cele două războaie și cu ultimele opere traduse în românește. Sînt căutate, citite, discutate cu sentimentul că aparțin aceluiași orizont de cultură, aceluiași orizont al așteptării, în stare să definească o conștiință originală a timpului nostru. Un nume ilustru, din țară, din străinătate, alături de numele unui scriitor încă în plină — și trudnică — activitate, sau al unui strălucit tînar pînă mai ieri anonim student, împreună contribuind la instituirea unei ambianțe de curiozitate, de efervescență intelectuală, ea însăși temei de încredere în de speranță.

Munca scriitorului — să nu obosim spunînd — este o muncă grea, continuă, istovitoare, consumînd într-una, adesea

pînă la capăt, forțele fizice, dar și pe cele nervoase și sufletești, ale celui ce i se abandonează. Valoarea durabilă implică, pe lîngă nativă înzestrare (de neînclocuit), caracter și independență morală, uitare de sine, asumare de riscuri pe toate planurile existenței, începînd cu cel al eșecului și continuînd cu toate celelalte. Calitatea și rezistența operei încep să promită și să ia ființă, încă incertă, de la pragul — de neocolit — al talentului, al inspirației, al harului, și capătă realitate certă în procesul muncii, adică al fuziunii cu făptura întreagă, cu intimitatea biologică și de conștiință a creatorului ei.

În aproape aceeași măsură, calitatea literaturii, cota ei înaltă își descoperă motivarea în calitatea vieții spirituale, chiar și a vieții literare. În calitatea unui spațiu stabil, selectiv și stimulator, merit deopotrivă să întreprindă energiile creatoare individuale, nesubstituibile, și altitudinea gustului public, această „superioritate națională”, cum bine s-a spus.

Literatura română de astăzi reprezintă una din marile șanse de afirmare de care dispune România modernă.

Lucian Raicu

O mare datorie

EXISTĂ în istorie două feluri de epoci: unele dinamice, vi-jelioase, coplesind prin amploarea, densitatea, viteza și profunzimea schimbărilor, altele încete, răbdătoare, lente ca un fluviu serpuind leneș de-a lungul unor întinse cîmpii.

Dintotdeauna cele dintîi constituie pentru istorici obiectul preferat de studiu și cercetare. Iar literatura, și ea, este fascinantă de spiritul și de înfățișarea lor.

Cu toate că istoria românească a secolului al XX-lea nu este deloc săracă în astfel de epoci modificatoare de destin național, am depina certitudine că perioada cea mai dinamică și mai concentrată în radicale mutații petrecute în acest veac în toate planurile vieții noastre individuale și colective este aceea de după Congresul al IX-lea al P.C.R.

Denumită încă de pe acum în mod curent cu numele celui aflat de atunci la conducerea partidului și a statului,

■ Creația literar-artistică din patria noastră trebuie să fie originală, patriotică și umanistă. Numai așa va răspunde cerințelor poporului și totodată va contribui la îmbogățirea culturii și artei universale. Nu imitația, nu uniformizarea, ci diversitatea, redarea specificului propriu al fiecărui popor înseamnă adevărata creație artistică și literară. Așa cum am menționat și în alte împrejurări, în realizarea unei literaturi cu un înalt conținut educativ, trebuie să se manifeste puternic personalitatea și originalitatea fiecărui scriitor.

NICOLAE CEAUȘESCU

(Din Expunerea Cu privire la stadiul actual al edificării socialismului în țara noastră, la problemele teoretice, ideologice și activitatea politică, educativă a partidului, 1 iunie 1982).

SALUTUL — pictură de Ion Bițan și Vladimir Șetran (Din expoziția PARTID, POPOR — O SINGURĂ VOINȚĂ, deschisă la Sala Dalles)

„Cîntarea României”

DEMOCRAȚIA culturală înseamnă, în societatea noastră socialistă, accesul neîngrădit la oricare din formele de manifestare ale actului de cultură, dar și, deopotrivă, implicare și participare. Cultura de masă își adaugă o latură întregitoare: creația de masă. Stimularea capacității creatoare a întregului popor și valorificarea producțiilor sale, cu menținerea, se înțelege, a exigențelor axiologice sint realități ale timpului pe care-l trăim.

Instituirea unui cadru material-organizatoric menit să asigure desfășurarea creației de masă este una din marile inițiative culturale ale secretarului general al partidului, președintele Republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Dînd numele **Cîntarea României** acestei manifestări culturale de o amploare fără precedent, se aduce un omagiu generației revoluționare de la mijlocul secolului trecut, pentru care binele și propășirea țării au constituit idealul suprem. Dealtfel, unitatea pînă la identificarea de aspirații și patos revoluționar, detectabilă și în creația lor literară, a celor mai de seamă reprezentanți ai momentului 1848 s-a reflectat și într-un fapt de istorie literară: multă vreme, poemul — atît de reprezentativ pentru spiritul acelor frumoși bărbați — „Cîntarea României” nu a putut fi atribuit cu precizie.

Simbolul acestei identități este preluat, în zilele noastre, de Festivalul național **Cîntarea României**, care-l amplifică, prin participare, la scara întregului popor.

Asimilate efortului constructiv gene-

ral din patria noastră, manifestările Festivalului consacră creativitatea, afit artistică cit și științifică-tehnică, drept permanente. Efervescența ce caracterizează viața noastră spirituală de astăzi, climatul de emulație sint ideal canalizate în spațiul acestei competiții. Muncitori, țărani, intelectuali, tehnicieni, ingineri, oameni de știință, tineri și vîrstnici, artiști amatori și profesioniști, români, maghiari, germani și de alte naționalități adaugă muncii lor de zi cu zi preocuparea de a-și duce meșteșugul către cote superlative. Satele și orașele țării au devenit laboratoare în care se creează, cu fantezie și pricepere, cu inventivitate și rigoare, valori culturale și materiale în folosul țării.

Edițiile de pînă acum ale Festivalului au scos la lumină creatori autentici, în toate domeniile, iar lucrările premiate se adaugă tezaurului cultural al poporului nostru sau, în cazul celor științifice și tehnice, acestea își găsesc aplicare în practică, legitimînd vitalitatea gîndirii științifice românești.

Manifestările locale ale Festivalului au adus în prim planul cunoașterii creații orale, obiceiuri, datini, obiecte și meșteșuguri tradiționale, din diferite zone etnografice ale țării, care vor străluci în siragul de nestemate ale creației populare ce se dovedește inepuizabilă și perenă. La indicația secretarului general al partidului s-au creat teatre muncitorești care au în prezent stagii permanente și care se dovedesc formule viabile de artă.

Toate acestea și multe alte forme de manifestare sint afluenții ce se vor uni în trupul marelui fluviu, dîndu-i consistență, vigoare și durată.

Presa, radio-ul, televiziunea, sistemul editorial participă într-o măsură importantă la popularizarea creațiilor celor mai izbutite, la integrarea lor în circuitul național de valori, contribuind astfel la realizarea finalității educative cerute oricărui act cultural.

De la tribuna Plenarei largite a Comitetului Central al Partidului Comunist Român din 1—2 iunie 1982, secretarul general al partidului, remarcînd amploarea pe care a luat-o această mișcare cultural-artistică și rezultatele bune obținute, formula o serie de cerințe menite să-i confere stabilitate și un profil complex: „Este necesar să perfecționăm continuu conținutul activității desfășurate în cadrul Festivalului național «Cîntarea României», să lărgim și mai mult caracterul său de masă, să permanentizăm formele de creație și manifestare artistico-culturale de masă”.

Se poate compara această grandioasă mișcare culturală cu o carte ce se scrie neconștient sub ochii noștri. Calitatea paginilor scrise pînă acum oferă garanție pentru cele aflate în viitor.

Mircea Iorgulescu

Petre Răileanu

O concepție revoluționară despre om și condiția umană

A TUNCI cind se va elabora o lucrare de sinteză — și este cazul să se realizeze o asemenea lucrare — consacrată gândirii filosofice și sociologice a secretarului general al Partidului Comunist Român, a președintelui României, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cred că în centrul atenției va trebui să se afle concepția sa revoluționară despre om și condiția umană. Gîndirea sa profundă, înnoitoare cuprinde principalele probleme ale lumii contemporane, ale istoriei culturii și civilizației românești, oferindu-ne, în multe domenii ale cunoașterii și practicii sociale, o abordare nouă, o perspectivă critică și revoluționară, un adevărat model de gîndire creatoare și departe-văzătoare a lucrurilor. Este cu neputință să ne imaginăm tabloul ideologic-teoretic al societății noastre socialiste, vocea distinctă a conștiinței românești contemporane (deopotrivă ca o conștiință de sine și ca o conștiință responsabilă a gravelor probleme cu care este confruntată epoca noastră), în mișcarea ideilor-forță, în dialogul și intercomunicarea valorilor, fără gîndirea teoretică novatoare, originală a conducătorului partidului și statului nostru, gîndire ce alcătuiește, putem spune, un sistem încheiat, deschis mereu noilor probleme, cu ierarhizare a gîndurilor și opțiunilor, avînd ca nucleu focalizator o concepție autentic umanistă despre om și condiția umană.

Spunînd că în centrul gîndirii tovarășului Nicolae Ceaușescu se află omul și condiția umană, avem în vedere nu numai faptul că această problemă reprezintă o permanență a tuturor Cuvîntărilor și Expunerilor sale ci, mai ales, stilul său de gîndire, aceea ierarhizare rațională și afectivă a gîndurilor sale în care totul este clădit pe și raportat (explicit sau implicit) la om ca ființă muncitoare, ca erou civilizator, ca militant pentru valorile păcii și culturii. Să înțelegem, așadar, umanismul gîndirii sale ca o vocație, ca o atitudine spirituală fundamentală, ca resort sufletesc adînc de trăire și raportare la lume, a unei personalități din familia acelor mari spirite cărora nimic din ceea ce este omenesc nu le este străin, care se bucură și suferă, care este nefericit sau fericit în funcție de starea semenilor săi și, în primul rînd, a poporului său.

În una din Cuvîntările sale, tovarășul Nicolae Ceaușescu a formulat o idee de mare noblete și generozitate care rezumă admirabil vocația sa umanistă, încrederea sa fermă în perfectibilitatea ființei umane și în virtuțile transformatoare ale socialismului și comunismului: **ideea de revoluție umanistă**. Punctul de plecare a unei atari revoluții de natură ontologică, întrucît vizează însuși **statutul existențial al omului**, este desființarea exploatarei și asupririi omului de către om, cu tot cortegiul de inechitate, nedreptate, suferință, mizerie, frustrare pe care-l implică, iar premisa permanentă o constituie dezvoltarea extensivă și intensivă a forțelor de producție, dezvoltarea și restructurarea bazei tehnico-materiale a societății. Condiția ultimă este cu atît mai necesară și importantă, cu cît o țară ca a noastră a trebuit să depășească o stare de cruntă înapoiere economică, iar apoi (și acest „apoi” e valabil încă) să facă față efectelor celei mai adînci crize social-economice din cîte cunoaște istoria, cu implicații grave de ordin energetic, ecologic, demografic, criză care, în repercursiunile ei economice nu ne-au ocolit nici pe noi, deoarece socialismul nu poate rezolva peste noapte problemele complexe cu care-i confruntat, nu poate deveni imun față de contradicțiile și disfuncționalitățile lumii în care se constituie și se dezvoltă. Numai că în socialism fenomenele de criză ce nu pot fi evitate nu sînt grevate pe o criză generală de sistem, care în capitalism le agravează pînă la instabilitatea totală și dezechilibrul iremediabil al unei civilizații bolnave, ci au un caracter temporar, iar capacitatea de a le depăși este nu numai superioară dintr-un unghi de vedere sau altul ci, pur și simplu, de altă natură, în sensul că vizează în primul rînd o valorizare optimă (cu neputință în capitalism) a întregului potențial rațional, afectiv și volitiv, de creativitate umană de care dispune societatea, a resurselor materiale dar și a celor umane, sufletești.

Conștientizarea acestor stări de lucruri și a acestor imperative a generat în personalitatea dinamică a tovarășului Nicolae Ceaușescu o atitudine critică, angajată, mereu căutătoare de noi soluții, de noi adevăruri, dar și acel **optimism istoric** lucid, întemeiat pe încredere în victoria unei lumi a omeniei și dreptății. Tocmai de aici decurge viabilitatea și consistența conceptului de „revoluție umanistă” din care aș reține, în cele ce urmează, doar unele dimensiuni mai relevante spre a vedea că această sintagmă nu exprimă doar un vis frumos într-o lume bîntuită de crize, „zguduită de cutremure, de furtuni și uragane economice, politice și militare de mari proporții care pun po-

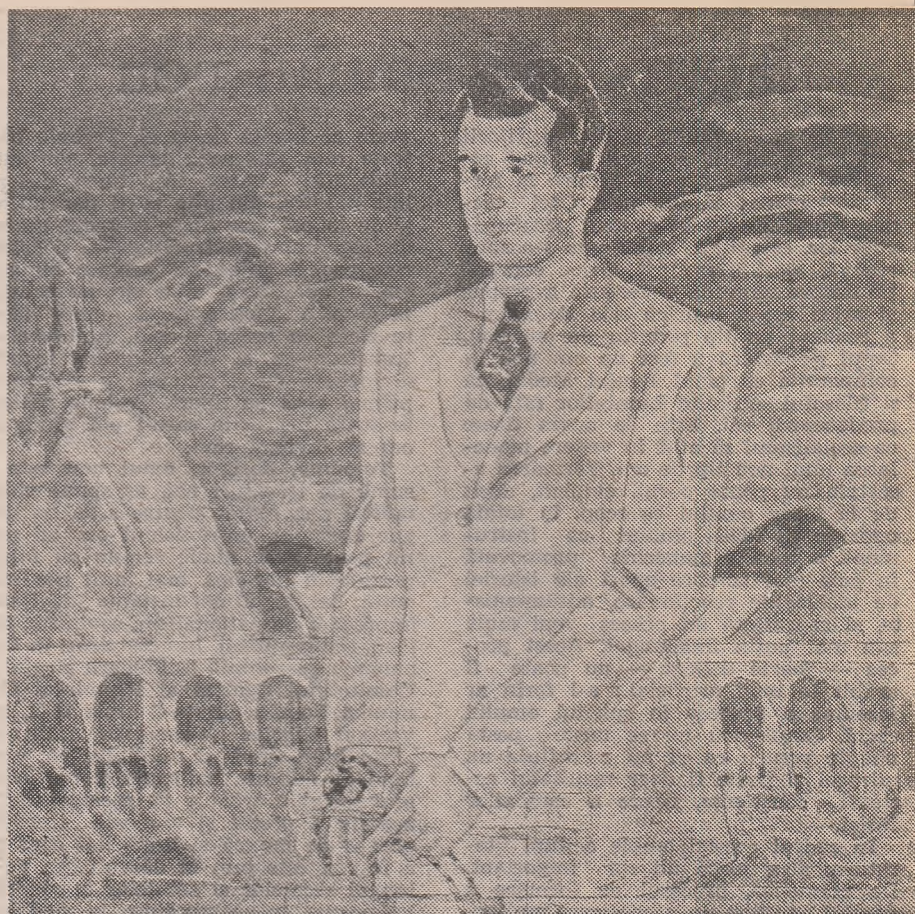
poarele la grele încercări, le provoacă mari pagube și suferințe” (după propriile sale cuvînte la recenta Conferință Națională a partidului), ci singura alternativă — în actualul stadiu de dezvoltare al științei și tehnicii, cealaltă fiind nimicirea totală a civilizației, a vieții înseși prin nebunia ucigașă a unui război termoneuclear.

O REVOLUȚIE umanistă a condiției umane nu se poate realiza doar prin proiecția ideală în viitor a unui **model uman** prefabricat din care se elimină aprioric contradicțiile, disfuncționalitățile, așadar, nu prin negarea formală a stărilor de criză, ci printr-o transformare adîncă a tuturor laturilor condiției umane, printr-o strategie umanistă a dezvoltării, implicînd depășirea fenomenelor de criză. Cu alte cuvînte, autoconstrucția axiologică a societății socialiste multilateral dezvoltate trebuie să aducă soluții noi, fundamentate științific și cu o semnificație umanistă a principalelor probleme umane ale civilizației contemporane. Iată miezul însuși al problemei discutate, în care se vădește originalitatea, realismul și umanismul gîndirii secretarului general al partidului.

Este vorba, în primul rînd, de relația **om-natură**, una din problemele fundamentale ale cugetării moderne. Victoria modului de producție capitalist, care a desacralizat natura și a sporit capacitatea omului de a transforma forțe ale naturii în factori de civilizație, a făcut să crească puterea sa faustică, civilizatoare, a generat totodată un dezechilibru grav între om și natură, ducînd în cele din urmă la mușterea fizică a ecosistemelor, la degradarea valențelor etice și estetice ale relației om-natură, ale sentimentului naturii, la generarea unui comportament poluant care mistifică însăși natura umană. Într-o strategie umanistă a dezvoltării, valorile eficienței economice imediate nu trebuie să întunece judecata critică asupra perspectivelor, asupra valorilor și intereselor fundamentale. Or, o societate în care prevalează interesul privat și egoist nu poate soluționa această contradicție în interesul întregului popor, al întregii umanități; o societate a revoluției umaniste poate provoca, însă, o asemenea mutație valorică de mentalitate care să armonizeze interesul economic cu valorile morale ale comportamentului (inclusiv a celui ecologic), responsabilitatea față de prezent și față de viitor. Într-o asemenea societate, nici natura umană nu mai este în primejdie, căci, cum spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu în Cuvîntarea de încheiere la primul Congres al educației politice și culturale socialiste, „în esență, noi, comunistii, ne propunem de fapt să venim [...] la sprijinul naturii care a sintetizat în om forma superioară de organizare a materiei acționînd prin toate mijloacele pentru stimularea însușirilor celor mai nobile ale acestuia, pentru dezvoltarea sensibilității sale, a dorinței și voinței de autodepășire, pentru amplificarea continuă a cunoașterii sale, pentru împlinirea visurilor sale celor mai cutezătoare de progres, dreptate și fericire”. Așadar, o adevărată revoluție a condiției umane, care să vizeze însăși **natura umană**, o poate deschide omenirii doar civilizația socialistă și comunistă, transformînd ideea de perfectibilitate umană dintr-o vagă aspirație umanistă într-un concept operațional.

U N LOC și mai important, cu efecte transformatoare, în practica socială prin care se caracterizează revoluția umanistă, ocupă relația **om-societate**. Asistăm din acest punct de vedere, în lumea contemporană, la o **criză sociologică** a condiției umane; este vorba de tensiunea dintre valorile individualității și valorile socialității, de stările disfuncționale și blocajele ce survin în circuitul axiologic individ-societate, fie prin exacerbarea individualității pînă la individualism, egoism, narcisism, paiseism etc., fie prin exacerbarea socialității, pînă la standardizarea individului, mecanizarea și dizolvarea sa, depersonalizare. Iar rezultatul unor asemenea disfuncționalități este că în locul complementarității și solidarizării benefice constructive a celor două serii de valori, asistăm la stînjinirea sau chiar anihilarea lor reciprocă.

În concepția umanistă a tovarășului Nicolae Ceaușescu, armonizarea valorilor individuale și celor sociale reprezintă un punct de referință esențial. Secretarul general al partidului a atras atenția nu o dată asupra faptului că fiecare om are individualitatea și personalitatea sa bine distincte. Concluzia firească ce se desprinde de aici este de o mare însemnătate și este formulată cu acea încredere optimistă în om și viitorul patriei, ce-l caracterizează: „De aceea, înarmîndu-l pe oameni cu cele mai înaintate, cuceriri ale cunoașterii, trebuie să dezvoltăm valorile morale și virtuțile umane specifice fiecărui cetățean, în strînsă concordanță însă cu gîndirea filosofică și etica socială

PORTRETUL TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU — pictură de Traian Brădeanu

revoluționară... Trebuie să existe deplină claritate: nu ne propunem și nu ne putem propune uniformizarea omului. Aceasta ar fi o absurditate, un non sens. Noi acționăm pentru formarea unui om de omenie, cu o pregătire multilaterală, a unui comunist de omenie. Urmărim crearea condițiilor celor mai propice ca omul să se poată manifesta plenar în toate domeniile vieții sociale, fiecare cu capacitățile, personalitatea și felul său de a fi, în spiritul comun al întregii societăți, al dragostei de dreptate și adevăr, al curajului și cinstei, al simplității, al hotărîrii de a lucra împreună cu semenii săi pentru fericirea proprie, pentru fericirea întregii societăți...”

O dimensiune de esență, de însemnătate decisivă a condiției umane, a revoluției umaniste este cea **formativ-educativă** (sau **educațională**); este o preocupare permanentă, teoretică și practică, a tovarășului Nicolae Ceaușescu potrivit căreia **omul este forța hotărîtoare a tuturor transformărilor revoluționare din societate, din lume**. Ca atare: „Orînduirea socialistă își propune să plămădească un om nou, cu un larg orizont de gîndire și înțelegere, capabil să descifreze sensul legilor obiective ale dezvoltării sociale, să participe în cunoștință de cauză la făurirea istoriei, să-și croiască în mod liber și conștient propriul său destin”.

Dintotdeauna, dar mai ales în epoca modernă și în civilizația noastră socialistă, **educația este o dimensiune de esență a societății și a omului**. Edificarea de către oameni și pentru oameni a unei lumi a omeniei și dreptății nu este de conceput fără educație. O democrație autentică, participativă, inclusiv în sfera culturii și învățămîntului, ceea ce presupune o înaltă conștiință a responsabilității, nu este cu puțință fără educație. Transformarea tradiției în factor constructiv de lume nouă, transformarea valorilor în resorturi de viață sufletească, nu sînt posibile fără educație. Pentru o societate de oameni standardizați, niveლაți, robotizați, incapabili de inițiativă, de adevărate acte creatoare, ajunge de-așajul; pentru o societate de oameni liberi, de personalități pe diferite trepte de devenire și diferențiere, de conștientizare a rolului și a potențialului rațional, afectiv și volitiv al fiecăruia, educația este tot atît de necesară precum aerul pe care-l respirăm. Este ca o zidire continuă, nîciodată încheiată, în care trecutul devine prezent, iar prezentul un fel de rachetă cosmică spre viitor, în care se realizează nu doar o transmisie unilaterală de mesaj (și de stachetă) de la o generație la alta, ci un circuit de valori între generații, o solidarizare axiologică a lor, dincolo de tensiunile, discrepanțele ce se produc, dincolo de așa-zisul conflict al generațiilor despre care s-a scris o întreagă literatură.

Este profund semnificativ faptul că în recentul **Raport** prezentat la Conferința Națională a partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu a consacrat un mare și dens capitol tocmai activității ideologice și politico-educative în care găsim formulate cu claritate esența însăși a acestei activități care trebuie să ducă la „clarificarea diferitelor probleme teoretice și ideologice în raport cu stadiul de dezvoltare al societății noastre, precum și cu situația mondială, cu transformările revoluționare ce au loc în lume, cu problemele noi care apar în epoca noastră... este necesar să ajutăm oamenii să înțeleagă...că organizarea socialistă constituie singura cale de înlăturare a inegalităților, a asupririi unui popor de către altul, a exploatarei și asupririi maselor populare, de realizare a unei societăți mai umane

și mai drepte, mai bune, care să asigure tuturor cetățenilor condiții egale de muncă și viață, care să permită afirmarea plenară a personalității umane a fiecărei națiuni”.

Educația (și autoeducația) prin muncă și pentru muncă, prin valori și pentru creație, prin oameni și pentru oameni este singura modalitate de a depăși ceea ce se numește criza **gnosinformațională** rezultînd din discrepanțele ce se creează între **cunoaștere și valorizare**, între **informație și valoare** — prin armonizarea exploziei informaționale cu densificarea axiologică a vieții, deci prin transformarea **informațiilor-cunoaștințe în informații-idei, informații-convingeri și deprinderi, în informații-valori**. Tocmai de aceea președintele Ceaușescu subliniază că educarea și formarea omului nou este o problemă cardinală a contemporaneității, care „vizează în special modul în care crește tinăra generație, deci însuși viitorul civilizației, al dezvoltării societății umane” și ea cuprinde ca aspecte mai importante: educația profesională prin însușirea unei înalte calificări tehnice și a unei atitudini novatoare față de muncă, educația în spiritul valorilor umaniste ale culturii generale, educația civică și patriotică prin revitalizarea și conștientizarea **valorilor naționale ale patriei**, adică a acelor valori fără de care nu există cultură, artă adevărată, iar omul se simte un deznădăcinat, acele valori care reprezintă partea noastră de nemurire, matca de existență, de perpetuitate și certitudine istorică a poporului nostru. Ca atare: „Educația patriotică nu este o noțiune abstractă ci înseamnă dragoste față de satul, locul, comuna, casa unde omul s-a născut, față de tot ceea ce îl înconjoară. Dacă omul nu este educat de mic în spiritul dragostei pentru locul unde s-a născut, degeaba vorbim de educație patriotică, comunistă”.

S I CU ACEASTA sîntem departe de a fi epuizat problema pusă în aceste însemnări: concepția tovarășului Nicolae Ceaușescu despre revoluția umanistă a condiției umane. În esență, secretarul general al partidului nostru are marele merit de a fi reconsiderat, în noile condiții ale socialismului, ideea renascentistă a lui **uomo universale** prin schițarea elementelor fundamentale ale unui **etos socialist al multilateralității** sociale și umane, temă asupra căreia s-ar putea scrie nu doar un articol ci o carte întreagă. Este un etos întemeiat pe transformarea decideratului (și principului) umanist al multilateralității din vis sau vagă aspirație, cum a fost pînă acum, în principiul programatic ce caracterizează cele mai de seamă documente ale partidului nostru. În primul rînd **Programul P.C.R.** adoptat de Congresul al XI-lea, documentele Congresului al XII-lea și ale Conferinței Naționale din decembrie 1982, **Expunerea** tovarășului Nicolae Ceaușescu la Plenara din iunie 1982. Găsim în toate aceste documente un **model de societate și un model al omului** întemeiate pe echilibrul și armonizarea cunoașterii științifice și a conștiinței morale, a valorilor raționale ale științei cu responsabilitatea morală, a sensului epistemologic cu cel etic al valorilor științei, a extensiunii orizontale cu tensiunea verticală a valorilor. Astfel, prin revitalizarea tuturor speciilor de valori, ca rezultat al revoluției umaniste, se va realiza acel **homo humanus**, omul total al civilizației comuniste, prefigurat cu temei științific dar și cu elan revoluționar în Programul partidului, în opera tovarășului Nicolae Ceaușescu.

Al. Tănase

■ Dispunem în învățămînt de o bază materială modernă și un puternic detașament de cadre didactice și trebuie să facem totul pentru a folosi în cele mai bune condiții acest potențial, ridicînd pe o treaptă calitativ superioară întregul învățămînt — important factor de cultură și civilizație, de dezvoltare multilaterală a societății noastre socialiste.

NICOLAE CEAUȘESCU

(Din Raportul la cel de-al XII-lea Congres al Partidului Comunist Român)

ÎNVĂȚĂMÎNTUL — oglindă și factor al dezvoltării societății socialiste

L UMEA contemporană nu se poate plînge de lipsa problemelor ce-si așteaptă soluționare. Dimpotrivă, numărul și importanța acestora sînt mai mari și mai grele decît altădată. Cei investiți cu răspunderi privitoare la soarta popoarelor și de asemenea cetățenii obișnuți ai lumii, sînt preocupati de modalitățile de rezolvare cu prioritate și cu maximă grijă a unor și altora din această multitudine de probleme. Dintre acestea, pare-se că trei pot fi socotite de mai mare însemnătate, impunîndu-se pentru o mai grabnică rezolvare : modernizarea și înnoirea economiilor, modernizarea și înnoirea științei și tehnicii, modernizarea și înnoirea învățămîntului, a concepțiilor și sistemelor educaționale. Ordinea poate fi schimbată, acordînd locul întîi învățămîntului, instrucției și educației, care formează specialiștii necesari modernizării și înnoirii economiei, modernizării și înnoirii științei și tehnicii, în acord deplin cu nevoile societății.

Cu o condiție, însă, o condiție sine qua non : școala să joace un rol activ, de inițiator și novator în toate domeniile de activitate creatoare și de asemenea să aplice cit mai degrabă cu puțină rezultatele înnoirii științei. Celor două concepții cu privire la școală, a „misiunii sale tradiționale” și a „adopției funcțiilor sale la nevoile societății” se adaugă una nouă, potrivit căreia, școala se cuvine, în mod necesar, să joace un rol activ în societate, să slujească și să impulsioneze evoluția ascendentă a acesteia. Cunoscută teză a lui Marx în legătură cu Feuerbach : „filosofii nu au făcut decît să interpreteze lumea în diferite moduri, dar este vorba de a o schimba”, este explicabilă în bună măsură și școlii, care nu se mai poate mulțumi cu interpretarea lumii, ci, prin rosturile sale primordiale, se cuvine să o sprijine în mersul său fără oprire.

Un privilegiu odinioară, învățămîntul în România Socialistă a devenit un drept, iar instruirea individuală pînă la cele mai înalte posibilități intelectuale este o datorie față de societate. Este, ca urmare, explicabil efortul tuturor de sprijinire, modernizare și adaptare a învățămîntului, după cum e cu totul firesc efortul învățămîntului de a se adapta la nevoile societății. Învățămîntul nu se mai poate mulțumi cu verificarea cunoștințelor însumate, ci trebuie să se extindă cu necesitate la urmărirea felului cum sînt folosite aceste cunoștințe. Conține mult adevăr afirmația cunoscutului istoric-demograf francez, Alfred Sauvy, că venitul național al unei țări este strîns legat de populația școlară și de felul cum este instruită aceasta.

De aceea nevoia elaborării unor metode prospective în învățămînt în vederea cunoașterii dezvoltării științei și tehnicii, a economiei, potrivit unei „carte a cunoștințelor”, pe care trebuie să-l stabilească cunosătorii școlii, este de neîntîrziată urgență. Sociologia învățămîntului este datoră să se preocupe de cunoașterea și apoi de aplicarea principiului : „a cunoaște pentru a acționa, a ști pentru a transforma”. Cunoștînd ritmul extraordinar al sporului de cunoștințe, și anume că într-o perioadă de 16—18 ani, durata școlarizării unui tînar pînă la obținerea diplomei de universitar, cantitatea de cunoștințe acumulate crește înzecit, sociologia educațională e datoră să studieze căile și modalitățile de reconsiderare a raporturilor dintre capacitatea de asimilare a tîneretului și cantitatea de cunoștințe utile formării sale profesionale, a raportului dintre specializare și cultura generală profesională a viitorilor specialiști, reconsiderarea metodelor de transmitere a cunoștințelor.

Teza formulată la un simpozion al oamenilor de știință, anume că ceea ce interesează în epoca noastră nu este cantitatea disponibilă de aur, cărbune sau uraniu, ci capacitatea oamenilor de a se folosi de aceste bogății, se cuvine amendată în sensul că epoca noastră e interesată atît de cunoașterea cantității de materii prime superioare, cit și de capacitatea oamenilor de a le întrebuința cu cit mai mare folos spre binele societății. Ceea ce înseamnă că în cea mai mare măsură bogăția prezentului și viitorului se află în învățămînt, în școală. Cu o condiție, însă, ca decalajul dintre momentul formulării

unei teorii superioare sau a realizării unei descoperiri de valoare și aplicarea acestora în învățămînt să fie eliminat, sau cit mai mult redus.

De aceea dezvoltarea laturii formative a educației, spre o gîndire sintetică, se cuvine cultivată cu grijă și răspundere. Preocuparea formativă trebuie să meargă în același pas cu preocuparea informativă. Informația se justifică și este necesară pentru formarea specialistului și a omului de cultură. Fără educația intelectuală corespunzătoare, însă, informația în anii școlarității devine un balast pasiv de cunoștințe, ce se pierde treptat. Este, de aceea, imperios necesar a păstra cu toată grijă și a spori în aceeași măsură interesul, curiozitatea, pasiunea de cunoaștere a tînărului studios. Activitatea instructiv-educativă trebuie să fie totdeauna și totdeauna o antrenare a gîndirii.

E STE, în fapt, ceea ce sublinia cu convingerea izvorită din temeinica înțelegere și cunoaștere a realității, spre luare aminte și aplicare neîntîrziată, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, la cea dintîi Conferință națională a cadrelor didactice : „Numai o bună informare și cunoaștere a tot ceea ce este nou în știință și o muncă intensă de reexaminare critică și creatoare a fiecărui program de învățămînt și a fiecărui manual sau curs, un deosebit discernămint în selectarea cunoștințelor predate pot asigura modernizarea reală a conținutului învățămîntului nostru de toate gradele”.

A învățămîntului de toate gradele, deoarece sistemul educațional este asemenea principiului vaselor comunicante : substanța educativă, instructivă circula de la un vas la altul, fără oprire, completîndu-se și întregindu-se. Fiecare treaptă pregătind copii pentru cea următoare, iar aceasta, pregătindu-se să-i preia „din mers”, în chip firesc, ridicîndu-i cu ușurință la înțelegerea și însușirea superioară a cunoștințelor. Ceea ce înseamnă o corelare armonioasă și echilibrată a tuturor asocetelor structurilor de învățămînt : programe, manuale, metode pedagogice și tehnici didactice, practici profesionale. Ceea ce se pare că nu s-a realizat încă în mod ideal.

Și nu se cuvine uitată nici preocuparea conștientă de însușirea a cunoștințelor de valoare încă în învățămîntul preuniversitar. Deoarece este o necesitate imperioasă, astăzi mai mult ca oricînd, pregătirea profesională superioară cînd știința mondială se dublează cu fiecare deceniu și cînd unele științe, cum sînt fizica, chimia, biologia, au realizat, după al doilea război mondial, progrese mai mari decît în întreaga lor existență ca știință. Fată de asemenea, explozie științifică și tehnică lumea este cuprinsă de scepticism și nedumerire, înclinată să dea crezare savantului englez John Bernal, anume că e mai ușor de a descoperi ceva nou sau a formula o teorie nouă decît a avea certitudinea că asemenea teorii și descoperiri nu au mai fost formulate. Scepticismul, nedumerirea și neîncrederea sînt, însă, anulate de fapte și realizări evidente, deoarece marile descoperiri și progrese în fizică, mecanică, astrofizică, chimie, biologie și chiar în științele social-umane din epoca noastră, cu certitudine nu au fost cunoscute. Și învățămîntul de asemenea poate fi optimist că nu vor fi epuizate resursele de investigație și nici posibilitățile de creație de generația noastră, care va lăsa și pe seama celor viitoare mult și multe probleme de cercetat și soluționat. Nu însă fără pregătirea generației viitoare de cea de astăzi, nu însă fără pregătirea generației de mine în școala de azi de profesori în cel mai înalt înțeles al cuvîntului, de dascăli adevărați.

Pedagogia și didactica modernă născută, pe bună dreptate, pentru folosirea unor tehnici în instruirea și educarea tîneretului : enidiascoane, planșe, filme documentare, documente de epocă și documente de partid, cabinete sociale pe diferite științe etc. Sînt bune, foarte bune tehnicile didactice, cu o condiție însă : de a nu fi doar niște decorațiuni și anexe lipite artificial de lecție, ci integrate judicios, organic, ca parte integrantă a acesteia. Ceea ce depinde, pe de o parte, de măiestria dascălului, iar, pe de alta, de singurătatea și importanța pe care, tot acesta, o

acordă modernizării și înnoirii sistemului educațional prin asemenea metode.

Așadar, profesorul își păstrează rolul principal, hotărîtor și în sistemele moderne de învățămînt. Expresia **ex profesor** înseamnă a vorbi tînerilor în perfectă și profundă conștiință și competență, a fi magistru și profesor. Ceea ce înseamnă a învăța și a educa pe alții, a împărtăși tîneretului cunoștințele cele mai prețioase, cele ce slujesc adevărul, frumosul, progresul și binele omenirii din valorile perene realizate cu trudă și pasiune. Profesor și om de știință — cele două aspecte majore ale dascălului — înseamnă omul care împărtășește dragoste și altruism tîneretului dornic de cunoștințe, din știința și experiența sa, conștient că știința este o putere, iar cunoștințele o forță, că, deci, tînerul se întărește pentru a sluji societatea în înaintarea ei. Mai ales astăzi, cînd mai mult ca oricînd pînă acum știința este într-adevăr o mare forță, magistrul și profesorul trebuie să se simtă onorat de a o folosi spre formarea generației chemate a duce mai departe făclia luminii și progresului.

Profesor și dascăl înseamnă, totodată, omul-cetățean, integrat cu toată ființa sa în contemporaneitate, slujitor al nevoilor obștei, dăruind societății ceea ce are mai mare nevoie pentru a progresa, pentru împlinirea marilor idealuri socialiste și comuniste. Adevăratul dascăl în societatea noastră nu poate fi un egoist, izolat în „turnul de fildeș”, în cabinetul sau laboratorul său, surd la ceea ce se întîmplă în jur, despărțit prin pereți artificiali de viață. Dimpotrivă, dascălul este slujitorul școlii, într-un permanent dialog cu cei ce-l sînt incredințați spre instruire și educare, prin transmiterea de cunoștințe și principii abstracte, oricît de însemnate ar fi acestea, și prin strădania și stăruința de fiecare zi, de fiecare ceas de a le transforma în convingeri, în formarea unor atitudini de responsabilitate și demnitate față de muncă, de societate, față de om.

Cultura profesională trebuie întregită neapărat de cultura generală, deoarece cea dintîi nu se poate dezvolta decît într-o simbioză echilibrată cu cealaltă. Anchetele de sociologie educațională au constatat că tînerul înțelege prin cultură generală cunoștințe de istorie, geografie, cu privire la viața oamenilor de știință de seamă, din trecut și de astăzi, literatură, artă, politică curentă. Toate, însă, concentrate asupra valorilor culturale autentice, românești și universale.

Înțeleaptă judecată și profundă cunoaștere și în această problemă de incontestabilă însemnătate a dovedit tovarășul Nicolae Ceaușescu subliniind că „o importanță deosebită are, pe lîngă perfecționarea predării cunoștințelor de specialitate..., predarea disciplinelor umaniste și a științelor sociale. Întruchipînd ideile și aspirațiile avansate ale celor mai luminate minți, precum și idealurile umanismului socialist, proprii societății noastre, în centrul căreia se află afirmarea multilaterală a personalității omului, aceste discipline sînt chemate să contribuie la elevarea spirituală a tînerilor, să le însușească profunde convingeri umaniste, să facă din ei militanți revoluționari activi pentru năzuințele de libertate și dreptate socială a lumii contemporane”. Între aceste discipline sînt enumerate, de către secretarul general al partidului, cele dorite și de tîneret : istoria, estetica, literatura și lingvistica, istoria artelor, care „au menirea de a dezvolta cultura generală a tînerilor”.

Toate acestea, cultură profesională și cultură generală, sînt importante nu doar în sine și nu pentru sine, ci înainte de toate pentru folosul societății în care cel ce le-a însușit e dator să se integreze cu toată știința și conștiința, spre folosul societății față de care e dator nu doar cu recunoștință statornică, ci cu îndatoriri concrete pentru a-i răsplăti eforturile și sacrificiile pretinse de pregătirea lui. Integrarea totală și grabnică a tînărului specialist nu e o problemă nici simplă și nici ușoară. Căci — după cum a demonstrat convingător secretarul general al partidului cînd afirma, la numai un an după investitura sa în cea mai înaltă funcție, analizînd **Progresul științei, învățămîntului și culturii românești**, — integrarea tînărului

lui școlarizat în viața socială, gradul și ritmul de integrare sînt în raport direct cu alegerea judicioasă a profesunii în funcție de inclinațiile tînărului respectiv, de pregătirea sa profesională, de capacitatea de autoperfecționare pentru a ține pas cu înnoirile și cu ritmul acestora, de gradul de identificare cu idealurile și aspirațiile societății, de cunoașterea direcțiilor de dezvoltare ale acestora.

P REGĂTIREA profesională serioasă, cultură generală cuprinzătoare și aleasă, metode pedagogice și tehnici didactice moderne, fiecare și mai cu seamă toate la un loc constituie argumente importante pentru a asigura tîneretului o participare activă și constructivă în societatea în plin proces de înnoire și modernizare. Nu trebuie nici uitați și nici ignorați alți factori care contribuie și ei la modernizarea și perfecționarea școlii, a învățămîntului : moștenirea valoroasă, de cea mai bună tradiție a școlii noastre și, de asemenea, adaptarea la condițiile societății noastre socialiste multilaterale dezvoltate, a experienței altora. Judecări de incontestabilă valoare teoretică și practică sînt subliniate de tovarășul Nicolae Ceaușescu și cu privire la asemenea probleme fundamentale pentru școală și pentru învățămînt. „Perfecționarea continuă a învățămîntului de toate gradele impune atît studiarea atentă a cerințelor societății noastre, generalizarea experienței pozitive pe care am dobîndit-o în cursul timpului în organizarea instrucției publice, cit și cunoașterea documentată a direcțiilor de orientare a structurii și cursului pe care îl urmează în epoca actuală școala, pe plan mondial. Este știut că problema adaptării școlii la cerințele noi ale dezvoltării sociale, organizarea ei în pas cu marile cuceriri ale revoluției tehnico-științifice internaționale, preocupă îndeaproape forurile guvernamentale și de specialitate din toate țările lumii, corpul profesoral și masele tîneretului de pretutindeni. Tocmai de aceea, este necesar să ținem seama de realizările valoroase dobîndite în alte țări pe planul organizării școlare, să folosim tot ceea ce este mai bun din experiența internațională, pentru asigurarea progresului continuu al școlii noastre, corespunzător cerințelor construcției socialiste în România”.

Este pe deplin explicabilă, de aceea, reconstituirea științifică și obiectivă a trecutului învățămîntului românesc, istoria acestuia, pentru a oferi dascălilor și elevilor o carte plină de învățături și de învățămînte în strădaniile și străduințele lor de înnoire și modernizare a școlii. Este ceea ce urmărește tratatul de **Istorie a învățămîntului din România**, o lucrare de sinteză, care înfățișează în dimensiunea și semnificația lor evoluția instituțiilor de învățămînt și educație, parte integrantă a dezvoltării economico-sociale, politico-culturale, de la formele incipiente pînă la instituționalizarea învățămîntului. Una din coloanele principale de susținere a întregii lucrări va fi contribuția școlii la dezvoltarea culturii și științei românești, la progresul general al societății. O altă coloană, ce se alătură celei dintîi, pentru a conferi lucrării trîncie necesară, își va înscrie pe frontispiciu educarea patriotică și internaționalistă a tîneretului, spre apărarea independenței și libertății, a formării conștiinței continuității și unității poporului român pe teritoriul său național. Se va completa șirul coloanelor de susținere a operei, cu cea de-a treia, ce va înfățișa, într-un flux neîntrerunț, strădaniile poporului român și ale stămoșilor săi din cele mai vechi timpuri și pînă azi, pentru educație și învățămînt, pentru cultură și știință, pentru progres și bunăstare. Pentru ca lucrarea să fie deplin realizată, o altă coloană puternică, cea de-a patra, le va completa pe celelalte, cuprinzînd tradiția milenară pentru educație a poporului român și a strămoșilor săi, tradiție îmbogățită cu experiența fiecărei generații, improspătîndu-se astfel substanța educației și instruirii de la asemenea împrumuturile în amîndouă sensurile : ce am dat altora din experiența noastră și ce am receptat din experiența altora.

Ștefan Pascu

NICOLAE CEAUȘESCU — MAR

CONGRESUL al IX-lea a deschis o epocă nouă în istoria țării, într-o viziune nouă a viitorului. O etapă ce poartă pece-tea clarviziunii, cutezanței și spiritului revoluționar al tovarășului Nicolae Ceaușescu. Omul care și-a închinat întreaga viață, întreaga activitate revoluționară fericirii poporului român.

Așadar, în vara anului 1965, datorită înaltelor sale calități, a virtuților sale izvorite din virtuțile poporului, tovarășul Nicolae Ceaușescu a fost ales în fruntea Partidului Comunist Român.

Cu puțin timp înainte de Congresul al IX-lea, Tudor Arghezi scria: „Co-roana de lauri împletită cu secera, ciocanul și inima poporului din care au ieșit atîția martiri, izbăvitori și realizatori, va fi opera apropiatului Congres pe care o presimțim. Partidul și Muncitorii au vorbit, Congresul dă răspunsul.

Arată-te, comoară !”

La 19 iulie 1965 a început ceea ce numea Arghezi: „O muncă nouă, o pornire nouă...”. Și marele poet intuia și îmbrățișa, totodată, viitorul, — o cale „de libertate numai bună de străbătut pînă sus, spre creste”. Congresul al IX-lea avea, deci, să marcheze un moment de mari și profunde semnificații istorice. În Cronică se scrie: „Între 19—24 iulie 1965, la București s-au desfășurat lucrările Congresului al IX-lea al P.C.R. la care s-au hotărît obiectivele majore și sarcinile de viitor

ale politicii interne și externe, direcțiile de dezvoltare a României în vederea continuării pe o treaptă superioară a construcției socialiste în toate domeniile de activitate economică, științifică și culturală”.

Acel moment este numit astăzi **eveniment epocal**. În istorie, el poate fi asemuit cu acele mari începuturi de drumuri ale independenței românești, cu clădiri de visuri, dar și de realitate, de la Mircea cel Bătrîn la Mihai cel Viteaz, drumuri pe care au trecut răzeșii Marelui Ștefan, involburate ca o apă curgătoare de spiritele cele mai alese ale poporului nostru. Marele Ștefan, despre care, într-o memorabilă Cuvîntare, tovarășul Nicolae Ceaușescu spunea :

„Pe meleagurile unde cu sute de ani în urmă Ștefan a condus oștile spre bătălii și spre biruințe, ne amintim de luptele pe care poporul nostru a trebuit să le ducă pentru a-și apăra ființa, pentru a forma națiunea română, statul național român. Luptele strămoșilor noștri au fost continuate și ridicate pe un plan superior de lupta clasei muncitoare și a țărănimii, cele două clase înfrățite care au transformat țara, au făurit viața la care visau strămoșii noștri mai luminați. Viitorul țării pe care Eminescu l-a cîntat atît de frumos, viitorul pe care el l-a prevăzut se înlăptuiește astăzi

prin munca poporului condus de Partidul Comunist”.

Am reprodus dintr-o cuvîntare ținută cu prilejul uneia din vizitele făcute în Moldova după aproape un an de la Congresul al IX-lea, și noi, scriitorii care-l însoțeam pe tovarășul Nicolae Ceaușescu, ne gîndeam cu o mîndrie fără seamăn la Neculce și la Miron Costin și ne spuneam că, iată, pe drumurile străvechi ale patriei trece astăzi conducătorul nou al României, cel mai în măsură să o reprezinte la această vîrstă de aur, rod al luptei comunistilor pentru prosperitate și civilizație socialistă.

Amintirile nu pot trezi decît emoție, stimă și elogii.

Zaharia Stancu îl numea, într-o evocare, „Călăuzitorul și prietenul nostru”. „Ce scriitor adevărat — scria nu mult după aceea Zaharia Stancu — n-a visat o lume mai bună și mai dreaptă, o patrie mai puternică și mai înfloritoare?” „Totul a fost firesc, foarte firesc — scria el mai departe — pentru că Partidul Comunist Român și Nicolae Ceaușescu personal i-au atras și i-au cîștigat pe scriitori prin programul vast și înțelept al partidului, program a cărui înlăptuire a dus și va continua să ducă la înțărirea, la înfrumusețarea, la îmbogățirea patriei noastre și a poporului patriei noastre”.

Cuvintele acestea au fost scrise acum zece ani. Cît de repede a trecut timpul! Timp în care, slujitorii artei cuvîntului străbătuseră și ei, pe urmele vizitelor de lucru ale secretarului general al partidului, întreaga noastră patrie. Și ori de cîte ori venea vorba despre ceea ce trebuia să facem noi, ne aduceam aminte de acel pasaj dedicat problemelor literaturii și artei din Raportul prezentat la cel de al IX-lea Congres :

„Putem spune creatorilor de artă : alegeți tot ceea ce credeți că este mai frumos în culoare, mai expresiv în grai, redați realitatea cît mai variată în proză, în poezie, în pictură, sculptură și muzică, cîntați patria și poporul nostru minunat, pe cei ce și-au închinat întreaga viață României”.

În toate vizitele de lucru care au urmat ni s-a oferit imaginea unei perioade pline de măreție și noblețe. Franyo Zoltán, între alții, nota : „Am avut prilejul să urmăresc nenumăratele vizite de lucru ale tovarășului Nicolae Ceaușescu. La noi, la Timișoara, în acest colț al patriei unde trăiesc români, maghiari, germani, sirbi și alte naționalități, a fost primit de fiecare dată cu suflet deschis, cu unde de bucurie, ca, dealtfel, pretutindeni, în țară. Este reacția firească și spontană a celor care văd în acest bărbat minunat, cu nobile calități morale, omul care a adus o mare contribuție la aplicarea în mod strălucit a politicii partidului în problema națională și a sădit pe meleagurile noastre cele mai suave flori ale prieteniei și frăției”.

IN vara anului 1969, între 6 și 12 august, a avut loc Congresul al X-lea. Trecînd în revistă succesele obținute de oamenii muncii, sub conducerea Partidului Comunist Român, în lupta pentru transformarea revoluționară a societății

noastre, acest al X-lea Congres a fixat drept obiectiv fundamental lărgirea și perfecționarea permanentă a relațiilor de producție, făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate, concept nou în procesul de realizare a societății comuniste.

„Se poate spune fără greș — arăta atunci tovarășul Nicolae Ceaușescu — că actualul Congres marchează o etapă nouă, calitativ superioară, a dezvoltării partidului nostru, a activității de construcție în România”.

A urmat apoi timpul unei uriașe munci de cercetare a condițiilor și resurselor economiei naționale, condusă, îndrumată și impulsionată clipă de clipă de secretarul general al partidului, timpul unei munci bazate pe cunoașterea legilor obiective ale dezvoltării sociale aplicate la istoria și specificul națiunii noastre românești, pe hotărîrea fiecăruia dintre noi de a contribui cu toată energia, priceperea și dragostea la făurirea viitorului. Zilnic, spre marile șantieri și spre uzinele țării s-au îndreptat tineri dornici să învețe o meserie. Dar munca pe un mare șantier sau într-o uzină modernă devenea tot mai complexă, exigența sporea simțitor. Tovarășul Nicolae Ceaușescu atrăgea atenția asupra acestui imperativ :

„Trebuie să știm să stăpînim tehnica modernă !”

IN Cronică istoriei noastre temporane s-a înscris cu litere de aur ziua de 23 martie 1974 cînd — cum se scrie în Cronică — „prin votul unanim al Marii Adunări Naționale, care exprimă voința întregului popor român, tovarășul Nicolae Ceaușescu este proclamat președinte al Republicii Socialiste România”.

Un gînd și un sentiment de dimensiunile unei țări s-au concentrat — profund însuflețitor pentru contemporaneitate, pilduitor pentru generațiile viitoare — în îmbrățișarea eșarfei tricolore peste pieptul în care pulsează inima cu cele mai fierbinți trăiri dăruite patriei, demnității și înfloririi ei. În lumina acestui adevăr se poate spune că în acel moment unic, sub cupola Marii Adunări Naționale s-a aflat prezentă întreaga țară, unită în același cuget, în aceeași simțire : dragostea și încrederea față de partid, față de conducerea sa, față de primul nostru Președinte, al cărui jurămint s-a gravat adînc în conștiința tuturor cetățenilor României, ca un legămint sacru în a cărui împlinire cred cu nestrămutată convingere toți fiii țării. Pentru că noi toți l-am înțeles ca pe propriul nostru legămint de cetățeni ai unei Românii în plină dezvoltare, puternici și liberi, stăpîni pe destinele ei. Pentru că noi toți sîntem pe deplin încrezători în forța care ne călăuzește drumul spre viitor — partidul.

IN TRE 25 și 28 noiembrie 1974 a avut loc Congresul al XI-lea al partidului. De la tribuna acelui Congres, tovarășul Nicolae Ceaușescu spunea :

„Partidul nostru, comunistii nu au un țel mai înalt decît servirea devotată a intereselor poporului, ale patriei, construcția socialismului și comunismului”.

Acestui OM

Puținele mele cuvinte, atîtea cîte sînt
În ce au ele mai bun, ard pentru tine,
Etern și binecuvîntat pămînt,
România de frunzi și cetăți carpatine.

Cîntîndu-mi părinții, eu încerc o rază
Către miinile lor atotbiruitoare,
Trăiesc în muncă și văd cum se-asează
România de azi în primăvara ei viitoare.

Acestui OM și părinte Ceaușescu-bărbat
Dacă-i trimit cuvîntul meu de iubire,
Sînt respirînd fiecare munte Carpat,
Cînd cosmosul de la noi învață să respire.

Cu el contemporani sîntem cu viitorul
Contemporani, credem în el și-n țară,
Și numai astfel își crește fiii poporul,
În timp ce vatra arde, iar plugul ară.

Sînt simplu și curat ca munca de pe ogoare
Nu știu cînta decît în limba română
Cum știu că-n urma acestui OM, o floare
În toată istoria acestei țări o să rămînă.

Poate ar trebui niște vorbe din soare
Prin care să-mi conjug inima spre El
Dar mă confund cu lumea muncitoare
Și am cu marele ei OM același țel.

E greu să fii cu adevărat vultur, și-i greu
Să găsești un cuvînt care să rămînă ;
Uitîndu-mă la Ceaușescu, mă gîndesc la sufletul meu
Și trăiesc viitorul în limba română...

Ion Crînguleanu

A CTITORIE

Și iată și cel mai exact, dar și cel mai emoționant portret al comunistului de azi, demn urmaș al luptătorilor de ieri pentru binele țării și strălucit înaltaș al celor ce-l vor stima și glorifica:

„Comuniștii nu se deosebesc de ceilalți oameni ai muncii decât prin faptul că înțeleg mai bine problemele dezvoltării economico-sociale, se bazează pe cunoașterea științifică a legităților generale ale evoluției societății omenesci. Pornind de la aceasta, ei își asumă răspunderea în fața poporului“.

Portret în care recunoaștem, întâi și întâi, în cele mai înalte virtuți, în cea mai strălucită întruchipare, exemplul activității secretarului general al partidului, conducătorul revoluției noastre, care și-a consacrat întreaga viață fărâșării și demnității poporului din care s-a născut.

Așa cum s-a consemnat în Cronică, Congresul al XI-lea va rămâne în memoria poporului prin faptul că a adoptat Programul Partidului Comunist Român, Program care a deschis perspective largi pentru dezvoltarea economico-socială a României.

„Carta fundamentală ideologică, teoretică și politică a partidului, care a trasat linia strategică generală pentru făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintarea țării spre comunism“.

Este întâiul program unitar, atotcuprinzător — elaborat din inițiativa și cu participarea directă a tovarășului Nicolae Ceaușescu — și caracterizat prin rațiunea dezvoltării, prin fermitatea ideologică și prin adâncă receptivitate față de noile procese economico-sociale.

IN ziua de 19 decembrie 1979 au început lucrările celui de-al XII-lea Congres al Partidului Comunist Român. Proiectele — expresie a gândirii secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu — au fost supuse dezbaterei întregului popor. Așa încît, Congresul a fost numit pe drept cuvînt Congresul Țării. Studiul lor ne-a adus la cunoașterea unei Românie care a intrat într-un prestigios marș spre progres, spre un progres multilateral, Congresul al XII-lea înscrind-se astfel ca un eveniment de însemnătate istorică în fața partidului și poporului. Obiectivul fundamental? Continuarea înfăptuirii programului partidului, intrarea societății românești într-o fază nouă, superioară, a dezvoltării sale. Direcțiile principale ale acestui cuprinzător obiectiv vizează:

„afirmarea cu putere a revoluției tehnico-științifice contemporane în toate domeniile, accelerarea trecerii la o nouă calitate a activității economico-sociale în temeiul acumulărilor cantitative obținute în cincinalele precedente, ridicarea pe o treaptă și mai înaltă a bunăstării întregului popor, întărirea independenței și suveranității României socialiste“.

În organică legătură cu înfăptuirea acestor țeluri — se prevede perfecționarea conducerii științifice a societății, dezvoltarea largă a democrației și autoconducerii muncitorești. Totodată, Con-

gresul al XII-lea a trasat liniile de convergență nu numai pentru actualul cincinal; ele își duc luminile și mai departe pe parcursul deceniului și sfîrșitului de secol care înseamnă, în aceeași vreme, și începutul unui nou mileniu: cel de al treilea mileniu al erei noastre!

Congresul al XII-lea, prin programele sale-direktivă implică împlinirea personalității fiecăruia dintre noi, făurirea omului nou, constructor al societății socialiste și comuniste. Trăind într-o epocă de adîncire a revoluției tehnico-științifice, hotărîrile Congresului pun exigențe legitime în fața învățămîntului, a procesului de ridicare permanentă a nivelului de cunoștințe, așa încît se subliniază cu insistență adevărul după care astăzi, în lumea modernă, omul nu se mai poate imagina în afara științei. Cadrul este cel social. La noi omul este direct implicat în destinul societății. Cadrul este cel democratic.

„Dezvoltarea continuă a democrației socialiste — subliniază tovarășul Nicolae Ceaușescu — deschide un cîmp tot mai larg de manifestare a inițiativei oamenilor muncii, a capacităților creatoare ale întregului popor, de afirmare plenară a personalității umane“.

Așadar, mai vădit ca oricînd, factorul om și-a redimensionat hotărîtor profilul său de constructor deplin conștient a ceea ce reprezintă el în acest uriaș angrenaj românesc, tocmai pentru că partidul, secretarul său general, au reușit să înlesnească ridicarea gradului de conștientizare a maselor prin intensificarea procesului de adîncire a democrației. Conștiința participării la tot ce se creează și se va crea în țara noastră — iată ce ne apare acum drept starea normală a existenței noastre.

LA mijlocul lunii decembrie 1982 a avut loc Conferința Națională a partidului. Au fost atunci trei zile de istorie contemporană. De la înalta tribună, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a prezentat Raportul „Cu privire la stadiul actual al edificării socialismului, la realizarea Planului național unic de dezvoltare economico-socială, la problemele speciale și la măsurile pentru îndeplinirea cu succes a cincinalului, a hotărîrilor Congresului al XII-lea al partidului“. Rostirea clară, înflăcărată, izvorită dintr-un studiu de o deosebită profunzime a realității, a vieții interne și internaționale, rostirea revoluționară a pus în lumină în fața întregului popor prezentul și viitorul națiunii noastre socialiste.

Cu același spirit pătrunzător, de o puternică forță analitică, Președintele României a subliniat problemele cardinale cu care se confruntă omenirea, ca și modalitățile practice de acțiune pentru salvagardarea păcii, pentru promovarea unei noi ordini economice internaționale, pentru afirmarea nestingherită a noilor principii democratice dintre state. Pacea — țel fundamental al lumii contemporane!

Este imperativul suprem, țelul întregii omeniri, în promovarea căruia președintele României, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și-a atras stîmă, prestigiul unanim.

Vasile Băran

■ Jur să slujesc cu credință patria, să acționez cu fermitate pentru apărarea independenței, suveranității și integrității țării, pentru bunăstarea și fericirea întregului popor, pentru edificarea socialismului și comunismului în Republica Socialistă România!

Jur să respect și să apăr Constituția și legile țării, să fac totul pentru aplicarea consecventă a principiilor democrației socialiste, pentru afirmarea în viața societății a normelor eticii și echității socialiste!

Jur să promovez neabătut politica externă de prietenie și alianță cu toate țările socialiste, de colaborare cu toate națiunile lumii, fără deosebire de orînduire socială, pe baza deplinei egalități în drepturi, de solidaritate cu forțele revoluționare, progresiste de pretutindeni, de pace și prietenie între popoare!

Jur că îmi voi face întotdeauna datoria cu cinste și devotament pentru strălucirea și măreția națiunii noastre socialiste, a Republicii Socialiste România!

(Jurămîntul depus de președintele Republicii Socialiste România în fața Marii Adunări Naționale și a întregii națiuni române)

■ Pentru a putea cunoaște și prețui mai bine marile eforturi constructive ale poporului, scriitorul trebuie să participe activ la viața țării, să trăiască efectiv în clocotul uriașei activități pe care o desfășoară națiunea noastră. El trebuie să ia parte activă la viața publică, obștească, să-și aducă contribuția la marea operă de înnoire socialistă a României — așa cum, la timpul lor, scriitorii remarcabili din trecut s-au aflat întotdeauna în miezul luptei pentru progres, pentru libertate și independență a patriei, pentru împlinirea celor mai arzătoare aspirații ale poporului.

NICOLAE CEAUȘESCU

(Din Mesajul la Conferința națională a scriitorilor, 1—3 iulie 1981)

La inaugurarea pasajului rutier Bucur Obor

Orașul orașelor

Am înconjurat Bucureștiul, capitala României, cu mașina, luând ca puncte de reper noile platforme industriale înșirate pe centură: acestea sînt, de fapt, punctele de forță ale unei adevărate cetăți industriale. Căci Bucureștiul de azi a fost conceput ca un oraș al muncii, cu mare pondere în economia națională, în știință și cultură. Dezvoltarea și modernizarea orașului, gândite în ansamblu, sub toate aspectele, căutîndu-se mereu o fericită imbinare a utilului cu frumosul, a condus la rezultate remarcabile — dintre care primul mi se pare a fi acela că sectorul tehnic-productiv nu i-a pus în umbră, nu i-a înăbușit parcurile și grădinile, splendorile naturale care-i întrețin farmecul.

Cînd am venit aici, în toamna lui '49, primul gând a fost să confrunt impresiile culese din cărți, din documente de arhivă și pagini de ziar — cu realitatea. În discutabil, Bucureștiul acelei perioade avea puncte de mare atracție, câteva edificii impunătoare, monumente istorice și localuri celebre (a căror faimă era asigurată în primul rînd de faima personalităților care le frecventau) — și, se-nțelege, Calea Victoriei, fără de care, de altfel, nici nu mai era de conceput. Depășind perimetrul central, înconjurînd orașul, pe vreme de ploaie, am descoperit o aglomerare de țirguri moșorite, cu multe căsuțe într-o rină, cu străzi desfundate (e drept, și cu lăutari și flășnetari). M-am dus să văd APACA, realizare de prestigiu a brigăzilor de tineret, despre care citisem în presă. Aici, la APACA, s-a dat, de fapt, semnalul de reconstrucție a Capitalei. Aici, redacțiile unor ziare s-au mutat la „Casa Școalei”, aparate cam bizare pentru gusturile noastre, însă încăpătoare și trainice. Reporter, vizitam des șantierul Stadionului 23 August — și mă miream față de mufasirii străini cu primele blocuri muncitorești din Ferentari (altfel, modeste). Bucureștiul, scriam, cunoaște freazăl marilor șantiere. Atunci am auzit păreri ale unor oameni mai în vîrstă: Blocuri! Ce ne trebuie nouă blocuri! Așa se strică orașul!... Ei trăiau în căsuțe de periferie, lipsite de confort elementar, însă pe care nu se îndurau să le părăsească: aici aveau liniște, verdeț, se simțeau ca la sat. Cu trecerea anilor, alte păreri: Fabrici! De ce aștepta fabrici? Ce mai rămîne din oraș?... Însă edificiile, constructorii au continuat să gîndească și să realizeze nu o capitală administrativă, ci pitorească de periferie, ci un oraș pe verticală, cu obiective de interes social și mari platforme industriale, răspunzînd necesităților economiei în dezvoltare. Consecințele favorabile au fost nu numai de ordin material, ci și spiritual: sute de mii de oameni, de-aici, mulți veniți din toate părțile țării, au început să-nvețe meserii, s-au instalat în case noi, și-au dat copiii la școală, au învățat și ei alături de copii, iar într-un climat prielnic stimulilor, au prins gustul lecturii, al spectacolelor, știința și cultura au devenit bunuri și ale lor. Peisajul uman al Capitalei s-a modificat, dominînd aici omul muncii, fie că își desfășoară activitatea în uzină, în institute de cercetări, la catedră, sau la masa de scris.

Am urmărit și eu, ca atîția alții, prefacerile pe care le-a cunoscut orașul de la machete — la predare. Au apărut, în timp relativ scurt, noi cartiere, iar altele, cele mai multe, au fost refăcute din temelii. Prioritate s-a dat zonelor de margine: acolo se instalase sordidul ce trebuia extirpat; acolo aveau să se construiască zeci de uzine moderne, platforme industriale — deci, era nevoie de locuințe, pentru zeci de mii de muncitori; și nu numai de locuințe, ci și de magazine, piețe, școli, cinematografe, spitale etc. Cartierele Titan (cu peste 200 000 locuitori), Drumul Taberei, Colentina, Bucureștiul Nou, Floreasca, Pajurel — pot fi socotite orașe în oraș. Treptat, Bucureștiul cîștigă în unitate.

Îi datorăm Președintelui Ceașescu o concepție modernă privind dezvoltarea Capitalei, care să răspundă necesităților prezentului, dar și ale anilor ce vin — prin armonizarea zonelor, asigurarea legăturii dintre ele și amplasarea unor edificii de mare interes. Curînd — odată cu finalizarea unor ansambluri și artere, vom avea o imagine mai clară a acestei concepții, pe care Președintele Ceașescu a discutat-o în repetate rînduri cu edilii, arhitecții, cu oamenii de știință și cultură. Mai întîi, să notăm că Bucureștiul a pornit și a dat noi dimensiuni unor industrii pe plan național: electronică (Pipera), mașini grele (Berceni), utilaj chimic (Grivița), iar acum industria noastră aeronautică a înregistrat un salt spectaculos prin construirea aeronavelor „Rombac”. Dintre vechile uzine, doar câteva erau de importanță națională: acestea au cunoscut mari prefaceri, s-au dezvoltat și modernizat, producția a fost mult diversificată (întreprinderea 23 August este socotită azi mecanicul-șef al țării). Au apărut numeroase uzine noi, aparținînd tuturor ramurilor industriale, în care investițiile materiale s-au dublat cu investiții de inteligență. Momentul actual este caracterizat, cred, de efortul pentru asimilarea produselor din import, impunerea unor tehnologii de concepție românească, creșterea calității produselor. Se-nțelege că aceste strădanii ale tehnicienilor, cercetătorilor, oamenilor de știință din Capitală se întîlesc și se susțin cu strădanile tuturor celor ce promovează noul pe întreg cuprinsul țării. Este de urmărit apoi cum se leagă și se armonizează cartierele orașului. Am parcurs de curînd o adevărată magistrală: Șoseaua Colentina, care se continuă, prin Piața Obor, cu Calea Mării, pînă în B-dul Republicii. (Noua Calea a Mării mi se pare a fi o reușită a arhitecților și constructorilor.) Tot din Piața Obor, o altă magistrală, cu zeci de blocuri încă la roșu, leagă Ștefan cel Mare, prin Piața Victoriei, cu Titulescu, pînă în noul cartier Banu Manta. Să mai amintim Calea Dorobanților, B-dul I Mai, B-dul Dimitrie Cantemir ce duce la Parcul Tineretului, liniile de centură modernizate. Constructorii au ajuns în centrul orașului — iar unul dintre cele mai impunătoare edificii, pe plan național, este noul Hotel București. Calea Victoriei nu mai poate fi concepută fără această superbă construcție, fără noul ansamblu de locuințe date în folosință în ultimii ani. Aduag, pe lista edificiilor intrate în istoria nouă a Bucureștiului — Teatrul Național, Hotel Intercontinental, Palatul Sporturilor și Culturii, Spitalul municipal, noua politehnică, magazinul „Unirea”. Străbătînd arterele orașului, descoperi sute de magazine noi, la parterul blocurilor, unități prestatoare de servicii, farmacii, librării și papetării, florării, drogherii etc. Să ne amintim că pînă prin '60 aveam doar câteva magazine mai mari, spre care ne îndreptam toți (printre acestea, „Victoria”). Suprafața comercială a lui Bucur-Obor de azi echivalează suprafața comercială a Lioscanilor. Bucur-Obor realizează încasări de câteva milioane de lei pe zi.

Pentru mulți bucureșteni metroul este o binefacere. Cu muncă multă și investiții apreciabile, liniile metroului se extind. Noul Pod Grant este și el o reușită de prestigiu, favorizînd un trafic intens.

București. Orașul orașelor românești. Trăiesc și muncesc aici aproape două milioane de oameni. Cel mai mult dintre aceștia aici au învățat meserii, au dobîndit satisfacții și-au învins necazuri, s-au căsătorit, au copii, așteaptă nepoți. Ei se simt trainic legați de acest oraș: gîndind la starea lor, la ziua de azi și de mine, gîndesc și la destinul orașului. Îi vor mereu întinerit, cu noi splendori. Și îi vor avea așa cum și-l doresc, prin strădanile lor.

Nicolae Țic

În Țirgu-Mureș

MUNICIPIUL Țirgu Mureș este locul unde m-am născut; îl urmăresc crescînd și împlîndu-se ca o ființă vie — și orice oraș poate fi considerat astfel. Mărturisirea explică mîndria și chiar uimirea cu care îi privesc și-i constat fiecare realizare ce îl transformă nu încetul cu încetul, pe ne-simțite, ci brusc, spectaculos. (Căci pentru mine totul — cifrele lui de plan, investiții, realizări, contabilizate în de zeci de miliarde de lei, noile cartiere și case, drumurile, fabricile și monumentele sale noi, gigantica lui platformă industrială — se suprapune peste vechea imagine). Se suprapune e un mod de a zice, fiindcă aproape tot ce am enumerat în paranteza de mai sus n-avea pe ce se „suprapune”: Țirgu Mureșul socialist s-a ivit „den pusti”, cum consenau cronicarii noștri noile așezări, oamenii generației mele l-au cîtorit nu pe vechea bază, ci din nou, din temelii. Măcar că locul n-a fost lipsit de meșteșugari și neguțatori harnici, încă din vremea de demult cînd au stabilit, cum îl arată și numele, Țirgu pentru plugarii — aflați statornic aici încă din neolitic — de pe Mureș și de pe Țirnavă, din Secuime și din Cîmpia transilvană. Vechea lui faimă a împințenat deci, la începutul secolului nostru, vrednicia unui primar umblat în lume care, utilizînd cu sagacitate banii contribuabililor, munca și talentul lor, i-a croit Țirgului o față pe măsura ambiției sale. L-a înscris, la sud de Mureș, între un palat cultural, o primărie cu un turn cit campanilele orașelor italiene și o școală militară de cadeți vastă cit trei primării laolaltă, între acestea, atît pe dealul școlii de cadeți, cit și pe șesul primăriei, a mai ridicat ceva clădiri indispensabile unui oraș: cazărmi, școli, un tribunal, semănate pe străzi pavate cu nemaivăzute cărămizi galbene ca lămîia, iar pe unicul bulevard mărginaș — lega primăria cu școala de cadeți — a sădit pomi, șiăștia nemaivăzuți: arbori exotici aduși, ziceau, din India, un soi de platani care fac niște fructe comestibile ca lămîia, mici, asemănătoare coacăzelor. Le pîndeam coacerea și, din Nordul orașului unde locuam, dincolo de podul Vămii, cu alți copii de seama mea dam buzna pe bulevard să rîntăim „măline” — așa le botezasem. Cum nimeni nu ne împiedica să le mîncăm, ba, cînd se nimeriau acolo, paznicii ne ajutau să ne cățărăm în copaci, mi se păreau cele mai gustoase fructe din cel mai frumos oraș din cite sînt pe pămînt. Și vestit. Fiindcă tot în anii prunciei am aflat o multime de povești care duceau departe în lume faima orașului nostru, cea mai adevărată pîrîndu-mi-se a fi cea a lui Avram Iancu. Pe Avram Iancu, cel din „munții Tebei unde Horea-odată și-aduna oștirea sub falnic gorun”, îl cîntau bunica și mama; pe strada care îi purta numele năvăleam noi la „mălinele” aflate nu departe de tribunalul în care el slujise dreptatea ca avocat; iar cînd a apărut chiar el, în cusmat, pe umeri „cu blană de urs”, cu pistoale-n chimir și călare pe un cal „cu ager curs”, în piață — deși vedeam că-i de bronz nu mă îndoiam de adevărul prezenței sale vii. Mai ales că își aveau, el și soții lui de vitejie, fîntina în oraș.

Da, e greu de suprapus Țirgu Mureșul de atunci care a numărat de la zece la treizeci de mii de locuitori peste cel de azi cu circa două sute de mii; dealurile ce pe vremuri, văzute de peste Mureș, unde locuam, mi se păreau enorme, depărtate, inaccesibile, au fost acum pe rînd îmbrăcate în blocuri cu multe etaje și cuprinse cu totul în perimetrul noului municipiu socialist. Creștetul Dimbului Pietros a devenit piața cartierului omolim, oborul vechi — alt cartier vast; deasupra „fîntinii martirilor”, în locul

școlii de cadeți, au apărut Facultatea de medicină, clinicele, spitalele, locuințele. Noul Teatrul Național, construit în centru, nu departe de locul unde a fost cîndva fîntina lui Bodor, a depășit ca frumusețe și utilitate bătrînul Palat cultural, cum și noua statuie a lui Avram Iancu — tot călare, tot de bronz — este mai expresivă decît cea veche.

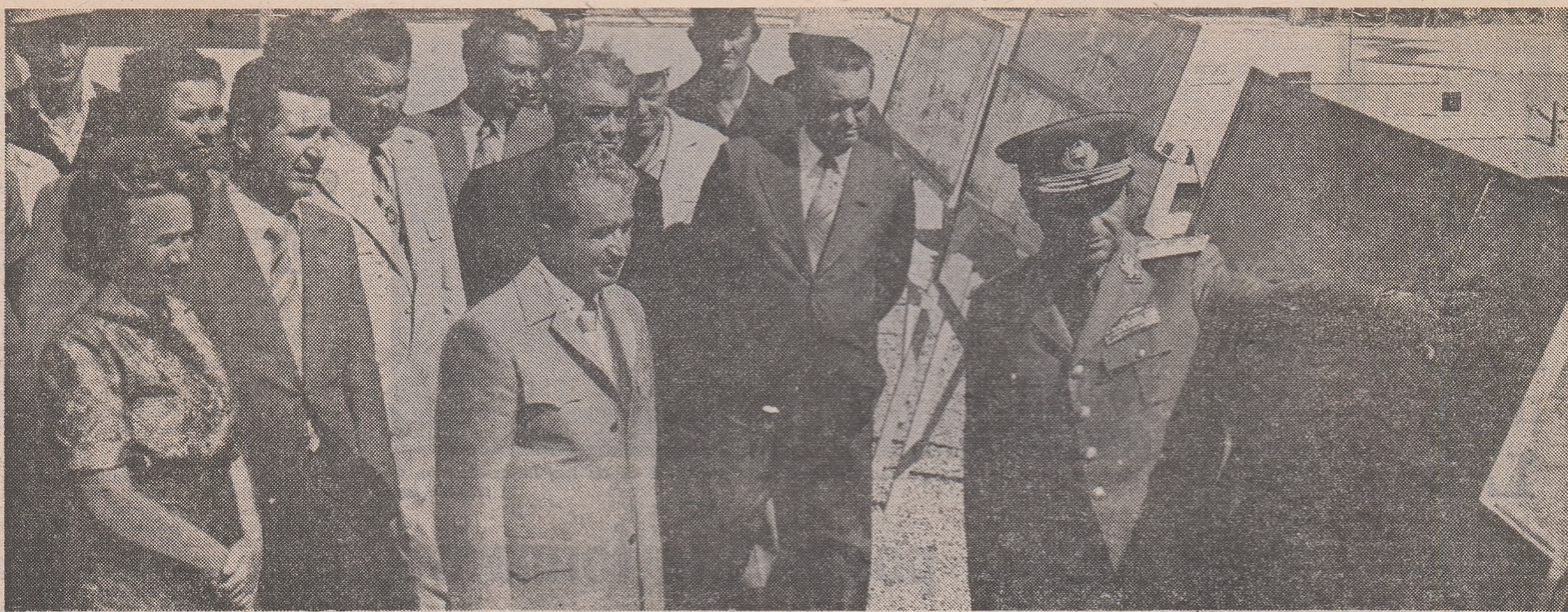
Dar despre acestea, ca și despre spectaculoasele realizări în artă și meserii, în sport, învățatură sau despre falnicul combinat chimic AZOMUREȘ el însuși un gigant al noii platforme industriale au vorbit pe larg ziarele și televiziunea. Harnicii și talentații noștri publiciști, teastați, ca și cineastii studioului „Alexandru Sahia” au împrăștiat cu artă și adevăr faima Țirgu Mureșului în țară și în lume. La cele scrise, vorbite și filmate de dinșii am privilegiul de a adăuga, asemeni bijutierului care împodobește cu solitare pandantive un colier, cea mai recentă piesă dă faimă a orașului meu: „Uzina de materiale fotosensibile AZOMUREȘ”.

Lucrată în colaborare cu firma japoneză „Konişiroku”, uzina — o clădire impozantă cu douăsprezece etaje, vopsită bej cald, cu geamuri înrămate în ghizduri albe ca hublourile vapoarelor, cu pasarele și firma alb-roșii — ocupă cîteva hectare la marginea orașului, dincolo de podul vămii, chiar vizavi de casa în care m-am născut, nu departe de uzina de apă. Locul a fost ales intrucît o asemenea uzină are nevoie de spațiu cel mai puțin poluat, pentru ca aerul rău să nu-i influențeze complicatele procese chimice al căror rezultat-marfă constituie producția ei: în afara negativului și a filmului color ireversibil toate materialele fotosensibile necesare vieții și industriei moderne. Filme pozitive color și alb-negru, clișee radiografice, rol-filme color și alb-negru, hirtie fotografică de toate tipurile. Construcțiile de mașini, industria textilă, poligrafia, cinematograful, televiziunea, sănătatea — radiografia, sau fotografiile fiind principalii beneficiari ai muncii AZOMUREȘULUI, realizarea de vîrf a industriei noastre chimice. Uzina acoperă în întregime necesitățile pieței interne, iar titlul ei de glorie îl constituie faptul că, proiectată doar pentru nouă produse, după numai un an de la intrarea ei în producție — 1 ianuarie 1982 — a ajuns să asimileze și să producă încă douăzeci și trei de produse cerute și la export — după cite pot spune, din cele aflate de la directorul ei, inginerul Octavian Moraru — chiar de țări în care funcționează uzine similare cu vechi tradiții și cu mare faimă.

Da, o asemenea realizare — unică la noi, dar și în lume uzine de acest fel se pot număra pe degete — n-al pe ce o „suprapune” în trecut. Decît pe talentul și tenacitatea oamenilor și a muncii lor descătuse, eliberate de exploatarea oarbă, inumană, capitalistă. Vorbele par „șablon” dar sînt adevărate, altele nu am la îndemînă.

Acuma, în locul istoriei și poveștilor — și ele durabile realizări ale spiritului omenesc — pleacă de aici în lume felurite bunuri, greu sau imposibil de „suprapus” peste cele vechi: de la mobilia la mașini și aparate de precizie, pînă la produse chimice: îngrășăminte — aici se produce un sfert din cea necesară ogoarelor țării —, melamină, oxigen, argon și cite altele. Pe socii sau ambalajele lor numele României socialiste, al municipiului Țirgu Mureș și a produselor sale sînt acum imprimate în caractere latine, chirilice, chineze, arabe și duse în multe zeci de țări ale lumii, mult mai depărtate decît Viena sau Tibetul.

Niculae Crișan

Pe șantierul Canalului Dunăre – Marea Neagră

Dinspre Dunăre spre Mare

MĂ ÎNTORC și mă tot întorc în locul meu de băștină : Galați. Ce-au fost Galații copilăriei mele ? Un oraș-port la Dunăre — ah ! Dunărea albastră — care producea : halva, oțet, surugate, băuturi spirtoase, uleiuri vegetale și lacuri, apă gazoasă, nasturi, țesături, sirmă ghimpată și galvanizată, săpun, luminări etc. Ce distanță — nu neapărat în timp și spațiu, ci în coloana vertebrală a unei așezări dunărene — de la orașul de odinioară și actuala, a III-a Cetate-de-Foc a țării ! După București și Brașov, Galații ocupă locul III pe țară la producția industrială pe locuitor, căci față de anul 1938, în 1982 obține o producție industrială de 96 de ori mai mare ! Cu sufletul vibrând de aducerile aminte, copilăria neputînd s-o renege în nici un fel, n-ai cum nesocoti, însă, ceea ce Galații reprezintă actualmente în forța productivă a țării : aici se dobîndesc, prin muncă acerbă, 58 la sută din întreaga producție de cocs a României socialiste, 60 la sută — din fontă, 49 la sută — din oțel, peste 94 la sută — din tabla și benzile-de oțel... Marea industrie a Galațiului s-a născut și s-a înălțat în ultimele două decenii.

După cum mai scriam cîndva, am avut șansa de a mă constitui în „martor ocular“ al nașterii Combinatului siderurgic de pe platoul plasat între văile Mălina și Cătușa. Sus, la cițiva kilometri de vechiul centru comercial și de fosta statuie a lui Costache Negri, în anul 1961, luna Iulie, ziua 17, am asistat la excavarea celei dinții cupe de pămînt, săpîndu-se atunci, abia, temelia combinatului care astăzi funcționează din plin. Totul era gălbui, pină și respirația dimineții aceleia de vară, vîntul cald răsuca prin văzduh pale uriașe de loess, de unde pină unde să ai conștiința că participi la nașterea unui gigant, a noului, grăbit să vină pe lume prin încordarea minților și a brațelor, prin sirul fără sfîrșit al broboanelor de sudoare care incununează frunțile, arse de soare, precum altcîndva coroanele de lauri — coroane de lauri acum lichefiați de efort. N-a fost deloc ușor !

Pe vremea aceea scriam : „Un oraș crește pe verticală ! Combinatul siderurgic intră în actuala imagine a Galaților ca un element principal. El poate fi văzut aproape de peste tot și determină specificul acestei așezări dunărene. Viitorul orașului este de-a dreptul uimitor. Galații își vor schimba aproape în întregime coordonatele geografice. Un cartier din valea Bădălanului, nesănătos, expus primăvara inundațiilor, în trecut focar de malarie, va dispărea, lăsînd locul odihni-toarelor spații verzi — un întins parc de cultură și odihnă, cu terenuri de sport, de distracții. Centrul orașului, prin care se plimbă acum, în orele libere, mii și mii de constructori, majoritatea tineri, va fi mutat într-altă parte. Combinatul siderurgic, devenit pivotul orașului, concentrează în jurul său existența urbei“. Viitorul de atunci este prezentul de astăzi, pe cale să devină chiar trecut : pe platforma Combinatului siderurgic atunci abia schițat, funcționează din plin, astăzi, nu mai puțin de 7 baterii de cocsificare, 3 fabrici de aglomerare a minereului, 6 furnale — cel mai recent dat în funcțiune, de 3 500 mc., numărîndu-se printre primele zece furnale din lume ca mărime, ca grad tehnic, 3 oțelării cu convertizoare, una oțelărie electrică, instalații de turnare continuă a oțelului, felurite tipuri de laminare etc. Axa de rotație a orașului copilăriei mele s-a schimbat fundamental ! Galații au rămas tot pe itinerarul cocorilor, păsările călătoare măsoară, din bătaia lor de aripi, scurgerea timpului, însă zborul lor melodios și sever aureolează cu totul altă realitate... Exact cu cinci decenii în urmă, doctorul N. Vasiliu-Galați publica într-un ziar local : „Întîlnim zilnic prin oraș chipuri de adolescenți, de maeștri bătrîni, co-

pii, fete nedezvoltate fac serviciu de noapte, adesea în grozăvă promiscuitate. Repausul necesar spălatului și luării im-bucăturii de piine e iluzoriu. Pină și apa cu care să-și astîmpere setea li se precu-pește. Nu arareori, în miez de noapte, zgomotul mașinilor înăbușă vaietele celor istoviți de muncă și mizerie, cu figuri de ceară, cu plămîni destrămați. Copii nevîrstnici — oprîți în dezvoltare — lucrează chinuți în munca istovitoare de noapte, în fabrica unde se dă zor, omorîndu-le sufletele, chinuindu-le trupurile“.

Și ieși astăzi pe Corso, preumblîndu-te prin Țiglina I sau Țiglina II ca să întîl-nești sute și mii de tineri plini de viață și bunăvoie, mulți împletind învățătura cu munca. Galații copilăriei mele au devenit, din 1974, centru universitar ! De-atunci și pină-n prezent au absolvit învățămîntul superior peste 17 000 de ingineri, subingineri și profesori, actualmente studiază anual, aici, 6 000 de studenți, cursanți la postuniversitar, la perfecționare, docto-ranți — în trei facultăți cu șapte profi-luri și 21 de specializări (dintre care nouă sînt unice în toată țara) : Nave; Tehnolo-gia construcțiilor de mașini ; Turnătorie; Prelucrări metalurgice ; Furnale și oțelă-rii; Deformări plastice și tratamente ter-mice (chiar în întreprindere, la Combi-natul siderurgic-Galați) ; Tehnologia și chimia produselor alimentare ; Tehnică piscicolă ; Morărit și panificație etc. Fi-rește, profesunea de navalist exercită o forță de atracție specială în rîndul tîne-rilor, iar Șantierul naval reprezintă, fără doar și poate, alături de Combinatul si-derurgic, al doilea stîlp de susținere al edificiului major, gălățean. La S.N.G., alt-cîndva un biet atelier de reparat șle-puri și alte ambarcațiuni de tonaj modest, sînt lansate la apă cargouri care brăzdează mările și oceanele lumii, cu tricolorul pe catarg, dar și neasemuitele platforme de foraj marin, cum sînt „Gloria“ și „Ori-zont“. Abia în urmă cu un deceniu, ideea că — la noi — se va încerca extragerea „aurului negru“ din subsolul marin, ar fi putut apărea drept o utopie. Nu este ! Platformele construite la Galați, după ce au străbătut drumul pe Dunăre, ieșind în mare, sînt acum în plină activitate. Cînd cargourile lansate la apă în orașul meu de băștină trec pe lingă petroliștii-marinari, neîndoieînic încearcă un simțămînt neobișnuit, de bucurie și mîndrie patriotică. Nava, această pătîrică din teritoriul național, poartă pină departe, prin anfitre-le lumii, culorile patriei, ale României socialiste.

Galații au renăscut. Numai în anii so-cialismului au fost construite în județ peste 70 000 de apartamente, actualul cincinal prevăzînd sporirea acestora cu încă 26 500. Proba de foc a înfăptuirilor rămîne — și în această Cetate-de-Foc — concordanța faptei cu vorba, spiritul gospodăresc și novator, într-un cuvînt lupta permanentă cu inerta, cheazăia progresului neconținut. Fireștile stringeri de inimă după sensibi-lele amintiri din copilărie își găsesc pe deplin recompensa în vitalitatea noului oraș din drumul cocorilor.

Totul a fost posibil fiindcă de demult și aici, la Galați, ca pretutindeni în țară, oamenii muncii au luptat în fel și chip pentru a înlătura exploatarea, pentru a trăi în pace și dreptate, liberi și indepen-denți. Așa cum arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu : „Cunosc organizația de par-tid din Galați din 1939, știu că aici am avut o organizație puternică și în timpul ilegalității, în anii luptei împotriva fascis-mului și a războiului, pentru eliberarea patriei. Iată de ce am deplina încredere că organizația de partid, toți oamenii mun-cii din Galați, strîns uniți cu comunistii, vor înfăptui neabătut și în viitor hotărî-rile Congresului al XII-lea al partidului nostru“.

Mihai Stoian

Suceava

ORI de cîte ori drumurile m-au condus prin Moldova, fie că zăboveam la Bacău ori Piatra Neamț, la Botoșani sau la Iași, întotdeauna m-am simțit dator să mă gîndesc la un loc anume cu o nostalgie mereu renăscută. Această mărturisire ar putea părea retorică dacă nu m-aș gîndi și dacă n-aș ști că, în urmă cu o vreme — cînd aveam să descopăr realitatea Su-cevei — între fascinația ei și filele pri-me mele cărți avea să se stabilească o legătură de durată...

Sînt locuri — și Suceava este unul din-tre ele — pe care trebuie să le contem-ple de la distanță mai întîi, de acolo de unde priveliștea poate fi cuprinsă și mai apoi înțeleasă cu sentimentul istoriei. Or, acest punct inefabil din care pot privi nestîngerit nu poate fi altul de-cît determinat de zidurile cetății de scaun. Așadar, o nouă călătorie ar putea începe... Traversez bulevardul Ana Ipă-tescu. Cobor pe aleea ce duce de-a drep-tul spre colină prin parcul central. Urc șiragul de scări metalice. Pilcure de brazi, de tei și mai ales de mesteceni împrejmuiesc monumentul. De proporții uriașe, el domină realitatea colinei și-mi vine să cred, în ciuda inscripției — „dezvelită astăzi, 16 septembrie 1977“ — că timpul a conservat-o de sute de ani. De aici, cetatea de scaun. Am sentimen-tul unei priveliști unice. În partea stîngă, centrul civic al Sucevei, autoritar, totuși, de-o arhitectură sveltă, colorată de turle ale căror nuanțe de țigle smălțuite trimit gîndul la țesătura neasemu-lită a covoarelor ; în dreapta, trupul uriaș de beton împinzit de turnuri, cel al platformei industriale. Este o dimineată de-o frumusețe inegalabilă, cum probabil sînt toate diminețile văzute de pe ruine-le cetății.

După ce ai colindat prin Bucovina și mai cu seamă după ce ai încercat să-l identifice bătăile inimii în simplitatea și blîndețea și generozitatea oamenilor ei, călător prin Suceava ești îndemnat să crezi — și o faci fără surprindere — că numele străzilor poartă rostirea cristali-nă a ecourilor intrate în legendă : Ștefan cel Mare, Alexandru cel Bun, Ioan Vodă Viteazul, Ștefăniță Vodă, Luca Arbore, Petru Rareș... Ceea ce la prima vedere pare doar bucuria descoperirii unei lumi noi capătă în cele din urmă fiorul rar al revelației.

Practic noua zidire a Sucevei a înce-put în epoca inaugurată prin Congresul al IX-lea al partidului.

Suceava de azi ! Fără efort descoperi în simetria și eleganța construcțiilor, orînduite parcă după sensul de zbor al mes-tecenilor (nicăieri n-am văzut mesteceni mai subțiri decît cei ai Sucevei !), mult din ființa oamenilor și a nervurilor bu-covine. Spunem — și aceasta în te-meul unor adevăruri care ne reprezin-tă — că era industrializării a schimbat, cum era de așteptat, nu doar geografia locurilor ci și oamenii. Suceava, prin ceea ce produc și oferă întreprinderile platformei, avea să-și depășească istoria care pină în anii din urmă, cu demni-tate, o ținuse pentru faptele-i cutezătoa-re în atenția și mîndria întregii țări, ofe-rînd astăzi un model de descătușare mo-dernă. O sinteză fascinantă, sau, altfel spus, o cîltorie care a știut și știe să-si privească viitorul prin înțelesul grav al fostelor ei cîltorii.

Eram într-una din marile întreprin-deri, cea de utilaje și piese de schimb și, după ce discutasem pe parcursul unui întreg schimb cu mai mulți specialiști, tocmai în momentul în care se făceau ultimele pregătiri pentru schimbul de noapte, intervenise o situație neprevăzu-tă determinată de-o defecțiune la sistemul de aprovizionare cu energie electrică. Am văzut atunci cum mai mulți oameni, alături de directorul întreprinderii, au uitat pur și simplu de oboseala schim-bului și abia după un timp cînd lucruri-re reveniseră la matcă în urma inter-venției lor, s-au îndreptat tăcuți dar li-niștiți spre vestiare... „Secvența“ are, cred, semnificații mai adînci. O platfor-mă industrială — și, de altfel, o întreprindere — este un angrenaj de mare complexitate și nu doar mărimea exteri-oară sau efortul material investit tre-buie cumpănite ; rigurozitatea acestui angrenaj este condiționată de competen-ța, răspunderea și, aș spune, de dem-nitatea muncii fiecăruia. În definitiv, secvența în sine este o simplă probă de demnitate. Cum de altfel, privind-o de pe ruinele cetății de scaun, realitatea Sucevei mi s-a părut la rîndul ei o probă de demnitate. De armonie și frumu-sețe, de angajare și bucurie. O armonie în fibrele căreia, am convingerea, circula aceeași sevă ca și în siluetele subțiri și înalte ale mestecenilor de pe colină. O sinteză gravă este Suceava, dar fasci-nantă.

Viorel Sâmpetrecan

Un om

Un om
în fruntea comunistilor,
tovarăș
la succese și la griji.

Un om
în timpul și viața
pe care
cu noi le împarte.

Un om
— om între oameni —
să ne arate calea,
să ne vegheze soarta.

Un om
ce poartă
răspunderea
întregii țări.

Márki Zoltán

În românește de CONSTANTIN OLARIU

Aria răspunderilor noastre

LOCUL tot mai important ocupat în ultimii ani de teatru și de literatură dramatică originală în viața noastră culturală reprezintă o evidență care nu poate scăpa nici celui mai superficial observator.

Sporul de prestigiu este ușor de măsurat prin temperatura crescută a debaterilor publice în jurul problemelor teatrale, prin înmulțirea ceneclurilor, prin abundența pieselor noi apărute, prin înmulțirea numărului dramaturgilor, prin ecurile trezite de manifestările noastre internaționale, nu numai cu repertoriul de circulație universală, ci și cu piese românești de actualitate.

Dar semnul cel mai vizibil al funcției mereu mai active și mai necesare a teatrului în viața noastră intelectuală îl constituie fără îndoială afluența fără precedent a publicului. Cind o carte se epuizează repede explicația poate fi găsită eventual și în tirajele unorii mai modeste. Dar cind stagiune de stagiune casele de bilete sînt luate cu asalt la începutul fiecărei săptămîni de zeci de mii de spectatori, cind piesele românești ating recorduri de sufe de reprezentatii și cind teatrele muncitorești au început să aibă o activitate regulată și de un nivel calitativ net superior, nici cel mai sceptic observator nu poate nega fenomenul: teatrul a devenit unul din cele mai solide resorturi artistice morale și politice ale culturii noastre. Am spus morale și politice deoarece, după cum bine se știe, impactul teatrului asupra sensibilității publice se caracterizează nu numai prin masivitatea, operativitatea și forța lui, ci și printr-o complexitate de funcții care fac din el arta cea mai cetățenească.

Motivările acestui fenomen îmbucurător la care asistăm sînt desigur numeroase și unorii subtile. Cert este însă că ele converg într-o explicație majoră: viziunea clară a conducerii partidului în ceea ce privește „sarcinile centrale în activitatea ideologică, politică și cultural-educativă, în dezvoltarea creației literar artistice”.

Ami de-a rîndul, în cele mai diverse împrejurări, iar în ultima vreme la Plenara din iunie anul trecut a Comitetului Central și, recent, în Raportul prezentat la Conferința Națională a P.C.R., secretarul general al partidului s-a ocupat cu deosebită insistență de activitatea ideologică, politico-educativă, acordînd atenția cuvenită artei și literaturii.

Omul care timp de 18 ani a modelat cu mina sa absolut toate aspectele vieții poporului său, dîndu-i o nouă înfățișare, nu putea să nu-și lase amprenta puternică și în domeniul atît de vital al culturii.

În reușitele teatrului românesc despre care vorbeam mai sus, nu pot să nu identific sprijinul direct, teoretic și practic al conducătorului statului și partidului.

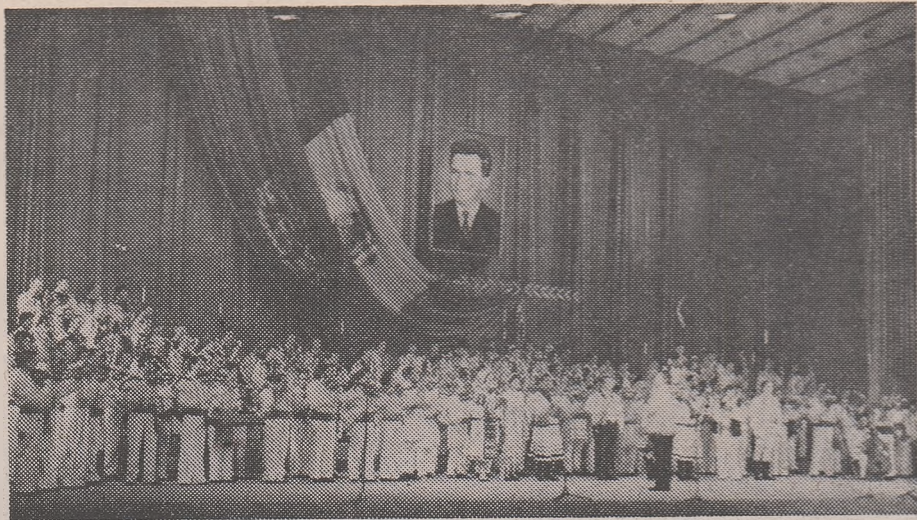
Dacă însă și aici, ca și în alte domenii, s-au manifestat slăbiciuni, decalaje calitative, inegalități de ritm creator sau chiar esecuri, este de văzut dacă ele fac parte din inevitabilele accidente ale unui proces de dezvoltare, sau dacă, într-o oarecare măsură, ele nu se datorează și interpretării — unorii strîmte, funcționărești, mioape, timorate — date gîndirii celui ce proiectează edificiul imens al unei țări întregi.

În orice caz aria răspunderilor noastre nu se mai poate restringe azi la urmărirea ticăită a unor obiective cuminți și mărunte, nu mai poate îngădui șicana și sfînta „prudență”, ea trebuie raportată curajos la vastul complex de probleme ce definesc stadiul actual de dezvoltare a societății noastre.

Fie că e vorba de cunoașterea și dezvoltarea contradicțiilor care „există și vor continua să apară în orice societate” și care „nu se pot soluționa printr-o atitudine de negare”; fie că e vorba de cunoașterea istoriei milenare a poporului nostru și a legităților dezvoltării societății care nu permit reprezentări idilice; fie că e vorba de perfecționarea relațiilor sociale, a formelor de conducere a societății sau de necesitatea realizării dialectice între adevărurile generale și realitățile concrete economico-sociale, istorice și naționale ale fiecărui popor — pentru a nu enumera decît cîteva din problemele-cheie ale societății noastre — intelectualul, toți cei ce activează în domeniul artei și culturii, se găsesc puși în fața unei multitudini de situații, de probleme, de întrebări creatoare, de frămîntări fertile care trebuie să lărgescă considerabil cîmpul lor de prospecție și înțelegere și să stimuleze poate cel mai nobil har al talentului: puterea nu numai de a vedea în trecut și prezent, ci și de a prevedea.

Arta care nu se proiectează pe ecranul viitorului nu e artă.

Horia Lovinescu

Moment al unuia din numeroasele spectacole omagiale ce au loc, în aceste zile, pe scenele țării

Arta ca posibilitate formativă

EXISTĂ scrieri asupra cărora revii mereu, și care, recitite, îți relevă mereu sensuri noi.

Astfel sînt documentele partidului nostru, contribuțiile teoretice și practice ale tovarășului Nicolae Ceaușescu. Inspirat din uriașa reșază și reclădire a societății românești după principiile socialismului științific, ele își verifică prin ani însemnătatea programatică și dau impuls gîndirii spre alte înfăptuiri. Ca om de artă și dascăl în învățămîntul artistic sînt, firește, cu deosebire preocupat de studiul permanent al acestor contribuții. E posibilitatea majoră de a fi în acord continuu cu realitățile țării și de a ajuta tu însuși la dezvoltarea și perfecționarea proceselor creatoare în care, prin munca proprie, ești angrenat. Noi, artiștii — iar cei care ne-am asumat răspunderea de a forma generațiile noi, cu deosebire — nu ne putem opri niciodată la un punct, oricît de înalt ar fi, în activitatea de creație, cercetare și studiu. Arta nu cunoaște soluții definitive, imuabile, ci se hrănește fără încetare din istorie, își ia modelele din viața oamenilor, în neconținută schimbare. Și nu se poate mulțumi nicidecum cu ceea ce a descoperit în domeniul expresiei. Personalitatea autentică se forțează și prin aspirația spre orizonturi noi și a străbaterii ținuturilor neumblate. În acest sens, cuvintele tovarășului Nicolae Ceaușescu, rostite la o consfătuire cu artiști, rămîn un îndreptar: „Fiind puternic influențată de dinamica dezvoltării societății, de progresele obținute în domeniile atît de vaste ale cunoașterii, de evoluția gîndirii și sensibilității omului, arta progresaază și se primește neîncetat, aspirînd spre forme mereu mai înalte de exprimare, spre un conținut tot mai bogat...”

Orice comparație între ceea ce realizăm în urmă cu un sfert de veac și ceea ce realizăm azi arată că am izbutit să pătrundem mult mai adînc în universul uman contemporan și să găsim forme mult mai cuprinzătoare și mai diverse de a-l interesa pe contemporanul nostru. Văd, cu satisfacție, de pe scenă — adesea și din sală — năvala spectatorilor de toate vîrstele la spectacolele teatrale, simt vibrația participării lor la cele mai izbutite reprezentări și, în primul rînd, la acelea cu piese românești care exprimă adevăruri și înfățișează chipuri cunoscute. E o sete de teatru, de artă, aș zice și de gîndire, care impresionează și, desigur, creează îndatoriri noi pentru scriitori și artiști. De altminteri e de înțeles că, modelîndu-se gustul și contribuîndu-se la formarea unei conștiințe mai înalte despre sine și lume a omului de azi, i se cultivă deprinderi și i se determină cerințe noi.

Ne este dat să ascultăm, în numeroasele întâlniri cu spectatorii, cu oamenii ai muncii din orașe și sate, aprecieri foarte prietenești asupra muncii noastre, care ne certifică drumul ales, dar totodată auzim și observări, tot atît de prietenești, privind neîmplinirile noastre, datorii neonorate, abandonuri de la imperativul calității, echivocii repertoriului, absențe. Cred că observația secretarului general al partidului nostru, cu privire la importanța spiritului combativ patriotic, revoluționar în arta actuală, oferă îndreptarul esențial în sensibilizarea creației la exigențele vieții. A creației și, bineînțeles, a programelor noastre în materie de cultură artistică. Fiindcă în ceea ce privește afirmarea principiilor, asta o facem, și aș spune că o facem uneori chiar cu prisosință; dar în concretizarea lor ne aflăm, nu o dată, în deficit. „Originalitate, patriotism, umanism”, iată determinări și caracteristici de esență ale artei românești pe care experiența îndelungată a partidului

lui nostru și tradițiile seculare ale culturii românești le proclamă. Și care se află într-o relație de substanță. Sînt, deopotrivă, tot atîtea posibilități de a răspunde așteptărilor poporului, precum și de a insera spiritualitatea noastră în cultura lumii. Numai așa — a firma, cu cea mai deplină întemeiere, tovarășul Nicolae Ceaușescu — creația literar-artistică din patria noastră „va răspunde cerințelor poporului și totodată va contribui la îmbogățirea culturii și artei universale”, dînd „noi dimensiuni și o mare perspectivă poporului nostru”.

Ne străduim, toți profesorii, toți cei angajați în procesul de învățămînt la Institutul de artă teatrală și cinematografică, să înscriem în acest vast orizont de concepție științifică asupra raporturilor dintre artă și istorie munca noastră educativă. Căutăm, prin forme specifice de integrare a învățămîntului cu producția, să familiarizăm din timp studenții cu mediile profesionale în care vor activa și să le sădăm cultul muncii creatoare sub semnul responsabilităților civice și morale ale artistului contemporan. Dorim să le favorizăm dobîndirea cunoștințelor profesionale necesare, la zi, nu să-i facem simpli depozitari de date inerte. Deasemenea, să le activizăm convingerea că însăși creația e un mod de a te insera cu personalitatea în fluxul uriaș al vieții sociale și de a participa la împlinirea idealului social. Ne-a însuflețit și pe noi ardenta chemare a conducătorului partidului și statului nostru, rostită la deschiderea anului de învățămînt: „Partidul, statul nostru, poporul v-au încredințat una din cele mai importante și de răspundere misiuni — aceea de a educa tîna generație, de a o îndruma în învățatură, în viață, în muncă. Ridicați-vă la înălțimea acestei mari îndatoriri revoluționare, patriotice, faceți totul pentru ca toate cunoștințele pe care le predați să fie la nivelul celor mai înalte din lumea de astăzi!” E definitiv astfel nu numai îndatorirea, ci misiunea unui educator. E o chemare căreia se cuvine să-i răspundem cu întreaga noastră muncă și cu toată priceperea.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu ne oferă spre studiu și spre acțiune concretă, clară, o operă fundamentală, care îmbină tradiția istorică, experiența de luptă a partidului comunist, sentimentul patriotic cel mai fierbinte, cunoașterea științifică a realităților, aprecierea cutezătoare a viitorului posibil. Să-i urăm, cu prilejul aniversării sale de azi, viață lungă, și muncă rodnică, să-l încredințăm de atașamentul nostru la cauza căreia i-a consacrat și-i consacra întreaga sa existență.

Octavian Cotesco

Silviu Stănculescu

Gîndul meu

IN aceste ore, cînd îmi unesc gîndul cu cel al întregii țări, cînd aștern pe hîrtie vorbele ce vor să exprime alese sentimente de stimă și prețuire Omului care a redat acestui teritoriu milenar Istoria și Cultura, omului care dorește cu ardoare de tribun revoluționar intrarea noastră în sfera civilizației celei mai avansate, îmi vin în minte cuvintele prin care — pentru prima oară un șef de stat din lumea modernă — așază arta alături și la egalitate cu toate celelalte activități sociale. Îmi revin, de asemenea — prin fluxul memoriei — cuvintele sale: „Teatrele răspîndite astăzi pe întreg teritoriul țării sînt angajate în vasta operă de construcție a culturii socialiste, de transformare a conștiințelor, de educare a cetățenilor în spi-

Sursa originalității

ESTE o excepțională șansă istorică a poporului nostru aceea de a avea în fruntea sa, în actuala etapă, fundamentală pentru victoria construcției noastre socialiste, pe unul din cei mai de seamă teoreticieni revoluționari ai contemporaneității. Datorită gîndirii creatoare a tovarășului Nicolae Ceaușescu, partidul nostru a putut găsi căile cele mai adevărate pentru perfecționarea organizării vieții sociale, pentru dezvoltarea impetuoasă a forțelor de producție, realizarea unei noi calități a muncii și a vieții în societatea socialistă românească, întărirea continuă a democrației socialiste, muncitorești, dezvoltarea națiunii noastre socialiste și întărirea unității de nezdruccinat a tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate. De la tovarășul Nicolae Ceaușescu învățăm și noi, activiști pe tărîmul artei socialiste, să facem mereu loc noului în activitatea ideologică, teoretică, politico-educativă, să ne ferim de rutină și stagnare, să acționăm în mod conștient în direcția perfecționării continue a noii societăți. Nimic nu poate fi mai inviorător și mai stimulator pentru creația artistică decît o înaltă îndrumare de partid care înseamnă ea însăși permanentă creație.

În operele strălucite ale tovarășului Nicolae Ceaușescu găsim nu numai expresia concentrată a sarcinilor centrale și a principiilor esențiale ce călăuzesc activitatea cultural-educativă, de formare a omului nou, creația literar-artistică, dar și formularea acestor idei în termeni cei mai limpezi, mai edificatori, mai sugestivi. Indicațiile secretarului general al partidului cu privire la dezvoltarea literaturii și artei în patria noastră s-au înscris în conștiința tuturor artiștilor cu forța unor adevăruri devenite clasice. Cît de frumoasă — și în același timp cît de convingătoare — este acea metaforă prin care tovarășul Nicolae Ceaușescu ne îndeamnă să sorbim „numai din izvorul cu apă vie ce izvorăște din pămîntul ud de sudoarea și singele înaintașilor”, iar nu din „ulcioarele cu apă stătută și în care se toarnă și picături din otrava concepțiilor retrograde și cosmopolite!” Cuvinte dăltuite parcă în marmură și care cuprind, într-o imagine pe înțelesul oricui, întreg conținutul patriotic și umanist al creației noastre, învățîndu-ne să respingem influențele ideologice străine, imitația, uniformizarea, să ne inspirăm din imensa bogăție a vieții și muncii poporului nostru, să întruchipăm specificul național, singura sursă a autenticei originalități a fiecărui creator de artă, unica modalitate prin care ne putem aduce contribuția noastră proprie la tezaurul artei universale.

Un remarcabil exemplu de originalitate creatoare în construcția vieții culturale îl constituie Festivalul Național „Cîntarea României”, inițiat de tovarășul Nicolae Ceaușescu. Acest Festival, manifestare unică în lume prin substanța și proporțiile sale, s-a transformat într-o puternică mișcare cultural-artistică a maselor largi populare, tocmai pentru că ea corespunde întru totul realităților și particularităților țării noastre, izvorite din necesitățile spirituale profunde ale poporului nostru. Iată ce înseamnă a te limita să mergi pe drumuri bătătorite, a cerceta și generaliza experiența concretă și a găsi formele noi, care corespund momentului istoric, cerințelor vieții. Dispunem, datorită acestei minunate inițiative, de o manifestare de masă fără precedent ca amploare, de o formă excepțional de eficace de evidențiere a talentului și forțelor creatoare ale poporului nostru.

Sîntem mîndri, noi oamenii de teatru, de a fi participanți, an de an, la Festivalul „Cîntarea României”, de a fi militanți ai activității de educare a omului nou în spirit revoluționar, patriotic, partinic, de a fi — cu modestie și însuflețire — unii din nenumărații activiști pe tărîmul conștiinței care urmează și îndeplinesc, spre binele și înnobilarea spirituală a acestui popor, ideile luminoase, înnoitoare, deschizătoare de largi perspective în veac, ale tovarășului Nicolae Ceaușescu.

Pentru tot ce face, pentru tot ce gîndește, de ziua care-i marchează vîrsta înțelepciunii bărbătești, îi urez din inimă tot ceea ce întreaga țară îi urează: ani mulți, sănătate, fericire, putere de muncă și dragoste față de țară și popor.

Ion Besoiu

Noi dimensiuni

ESTE evident că, în ultimii ani, arta filmului nostru a căpătat noi dimensiuni. S-au realizat peste douăzeci de filme bune! Zic bune pentru că găsim în ele teme și scene-cheie care se pot descrie și explica, așa cum se produce la tribunal așa-zisele „pièces à conviction”, obiecte care conving, care dovedesc. Firește toate aceste filme sînt de actualitate, căci orice film bun e „de actualitate” adică aduce un unghi original, politic și estetic, de a privi problemele, original pentru că înnoiește orice problemă și ne mai dă încă un prilej de a-l defini, forma și educa pe omul nou. Dar, printre filmele noastre contemporane există unele care sînt — prin excelență — actuale. Sînt filmele care zugrăvesc direct, concret și pasional societatea socialistă românească, pe care o clădim; peliculele care descriu realitatea, atît cu luminile cit și cu umbrele ei, adevărul despre problemele complicate care chinuie lumea modernă: sărăcie mondială, poluare, frică de război atomic (probleme dezbătute de exemplu în mai vechiul *S-a furat o bombă* sau în recentul *Quo vadis homo sapiens*).

În societatea socialistă, interdependența între părți este așa de severă, că un

șurub uitat sau așezat greșit poate produce importante dereglări. Principiul planificării cere ca toate detaliile să fie anticipat programate și organizarea lor permanent controlată; așa se desăvîrșește, de altfel, activitatea multiplă, multilaterală, a constructorilor noii societăți. Activitate totodată practică și intelectuală; control al faptelor și proiecte organizatorice, exprimate precis în planuri minuțioase.

Îndrăznesc a afirma că tocmai cinematografia recentă e, dacă nu singura, în tot cazul aceea care cel mai des descrie lumea nouă a socialismului. „Se cer prezentate, sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu în Cuvîntarea din 20 aprilie 1974, prin intermediul filmului, opiniei publice, maselor populare din România și din străinătate atît realizările și defecțiunile, cit și eforturile pentru îmbunătățirea continuă a activității generale desfășurate în societatea noastră.”

Aici se găsește marea noutate adusă în cinematografie de era cea nouă. La începuturile cinematografului noastre, societatea socialistă era uneori zugrăvită imperfect, incomplet, schematic; căci apărarea pe ecrane îndeosebi cîntă în stil de imn. Artă filmului nostru a continuat

întotdeauna demonstrația că societatea socialistă este, astăzi, singura viabilă, singura capabilă să învingă greutățile ivite în cale: dar acum cinematografia noastră nu mai eludează cusururile, defecțiunile, ci le descifrează și le dezvăluie, în pasionante dezbateri, îndrăznețe și lucide. Astfel se construiesc, de pildă, filmele: *Puterea și Adevărul*, *Viforita* sau *Vinătoarea de vulpi*, *Diminețile unui băiat cuminte* și *Ilustrate cu flori de cîmp*, *Meandre ori Reconstituirea*, *Filip cel bun și Concurs*, *Proba de microfon și Croaziera*, *Gioconda fără suris*, *O lacrimă de fată sau Secvențe*.

Prin efortul cineaștilor români din toate generațiile se aprofundează cunoașterea realității, se abordează responsabil cele mai diferite aspecte ale vieții cotidiene, se luptă pentru desăvîrșirea omului nou; iar pledoaria pentru adevăratele valori ale societății noastre devine implicită, convingătoare, emoționantă. Nu exagerez deci spunînd că filmul românesc cunoaște o eră nouă, o eră care oglindește și împlinește îndemnul adresat în atîtea rînduri cineaștilor noștri de președintele țării.

D. I. Suchianu

Omagiul întregului popor, înscris pe peliculă (în lung-metrajul documentar realizat de scenariștii Nicolae Dragoș și Dinu Săraru și de regizorul Virgil Calotescu)

„Omagiu”

● AVÎND drept scenariști două condeie de elită ale literaturii noastre contemporane — Nicolae Dragoș și Dinu Săraru — filmul *Omagiu* exprimă starea de spirit și sentimentele unui întreg popor, trăite nu numai cu un prilej aniversar, ci ca o permanentă a manifestărilor cotidiene cu care oamenii muncii din România, fără deosebire de naționalitate, întîmpină, cinstesc și stimează munca și gîndirea creatoare a celui care se contopește cu idealurile națiunii române, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al partidului și președinte al unei țări cu adevărat liberă, suverană și independentă. Depășind paralelele și meridianele românești, istoria universală contemporană afirmă personalitatea conducătorului nostru într-o imagine ce se identifică cu pacea lumii, prietenia și colaborarea cu toate popoarele planetei.

Ca să exemplifici în imagini cuprinzătoare, în numai 70 de minute, prodigioasă și prestigioasă activitate internă și internațională a tovarășului Nicolae Ceaușescu, este o temerară inițiativă a cinematografului, date fiind amploarea și diversitatea operei sale, intrată în conștiințele tuturor. În fapt, filmul, deși ar trebui să fie un manifest sărbătoreț, ca la orice aniversare, aspiră să fie expresia fidelă și sinceră a tot ce a făcut și face tovarășul Nicolae Ceaușescu sore binele poporului român, care în suflul și în gîndurile sale îl urmează cu devotune. Iubindu-i faptele, și cugetul, și vibrația inimii, evocîndu-l cu recunoștință, cineaștilor reliefează angajamentul țării de a-și multiplica eforturile și de a-și împlini visurile meritate. Întreaga echipă de cineaști, de la scriitori la regizori, de la creatorii imaginii pînă la montori, de la creatorii coloanei sonore pînă la colectivul de muncitori și tehnicieni, toți într-o singură suflare s-au străduit să compună o unică imagine a activității exemplar patriotice a celui pe care cu îndreptățită mîndrie îl numim ctitorul României moderne, al deplinătății vieții noastre materiale și spirituale. Și ca un corolar firesc, versul filigranat al poetului conchide în finalul filmului:

„Cit munții de înaltă, urare strămoșească:
Trăiască întru mulți ani, cit țara să
trăiască!”

Virgil Calotescu

Radio tv.

Program omagial

■ Un dens și reprezentativ program omagial în această săptămînă la radio și la televiziune. Transmisiuni de spectacole festive (*Așa se arată țării, azi, partidul, Omagiu muncii, Copiii cîntă patria, partidul, conducătorul iubit, Din inimă un cînt partidului și țării, concertul festiv al formațiilor muzicale ale radioteleviziunii, E țara-n sărbătoare, Să ne trăiți cit țara, pentru țară, Onor comandantului suprem, spectacol omagial organizat de Muzica reprezentativă a Armatei și Ansamblul artistic „Doina” al Armatei*), documentare, reportaje și emisiuni de profundă semnificație precum *Omagiu* (comentariu: Nicolae Dragoș și Dinu Săraru, regia: Virgil Calotescu), *Școala în epoca Ceaușescu*, *Scornicești — istorie și contemporaneitate*, în primele rînduri ale înfăptuirii hotărîrilor Conferinței Naționale a Partidului. Raport muncitoresc la marea sărbătoare, Ceaușescu, om

pentru oameni (redactor Anca Arion, emisiune de Eugen Florescu), *Ceaușescu, om al păcii* (comentariu de Petru Ignat) marchează momente sărbătorești în transmisiunile micului ecran. Nu mai puțin la radio, de duminică pînă joi, serialul *Nicolae Ceaușescu, fiu și conducător iubit al poporului român*, apoi *Revista literară radio*, *Antena tineretului*, *Clubul adolescenților*, *Politica noastră*, *Memoria pămîntului românesc*, *Universitatea radio*, *Semnături în contemporaneitate*, *Clubul invitaților*, *Radiogazeta economică*, alături de atîtea și atîtea transmisiuni dau imaginea de impresionantă amploare a adeziunii întregului popor la direcțiile principale înscrise în Programul Partidului, expresie a concepției revoluționare, umaniste, patriotice a gîndirii și faptei secretarului general, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

■ Ediția de duminică a *Revistei literare radio*, deschisă de versurile poetului Mihai Beniuc, a cuprins, în continuare, un substanțial eseu dedicat liniilor directoare ale concepției asupra culturii, artei, literaturii așa cum este ea concretizată în cuvîntările sece-

tarului general, în alte importante documente de partid (eseu semnat de Valeriu Răpeanu), un grupaj de versuri omagiale, de asemenea un grupaj de evocări și mărturii de scriitori iar, în încheiere, un cald *Omagiu* rostit de poetul Nichita Stănescu, gata a citi în exemplul Președintelui țării adevărul că „a-ți servi în mod total țara nu e o datorie, ci un drept, nu e o obediență, ci o fericire”.

■ O remarcabilă, prin acuratețea, schiță de portret a celui ce dovedește mari calități politice, morale, filosofice sub lumina strălucitoare a idealului comunist, intenționează și emisiunea radiofonică deschisă duminică seara de Eugen Florescu: *Nicolae Ceaușescu, fiu și conducător iubit al poporului român*. Emoționante, cuvintele rostite în aceste momente cînd întreaga națiune trăiește clipe de autentică solemnitate dau imaginea unei biografii exemplare, biografiea conducătorului pentru care slujirea deplină a țării, poporului, progresului, adevărului echivalează cu un splendid crez, cheazășie de mari împliniri.

Ioana Mălin

Filmul românesc peste hotare

R. S. CEHOSLOVACĂ

● La Festivalul internațional al filmului de televiziune „Praga de aur” s-a acordat, la categoria filmelor muzicale, Marele premiu „Praga de aur” filmului *Săteasca*, realizat de Radioteleviziunea Română. Acest poem cinematografic, inspirat de *Suita a 3-a* de George Enescu, a fost realizat după un scenariu de Florica Gherghiescu și Violeta Sergovici.

ITALIA

● La Festivalul internațional al filmului pentru copii și tineret (a 12-a ediție, ce a avut loc la Salerno), filmului românesc *Maria Mirabela* de Ion Popescu-Gopo i s-a decernat Premiul special pentru cea mai bună realizare din categoria filmelor de animație pentru copii. La același festival, la care s-a prezentat și o retrospectivă din creația lui Gopo, juriul l-a distins pe artistul român, pentru ansamblul operei sale cinematografice, cu Medalia de aur și Diploma de onoare a festivalului.

La Bienala internațională a filmelor de animație, grafică și ilustrație de carte de la Lucca, regizorul Adrian Petringeanu a primit Diploma de onoare, „pentru o contri-

bute semnificativă la cunoașterea filmului de animație”.

R.S.F. IUGOSLAVIA

● La cea de a V-a ediție a Festivalului mondial al filmului de animație de la Zagreb, filmului *Arena*, realizat de regizorul Szilagyi Zoltan, i s-a decernat premiul pentru grafică.

POLONIA

● Filmului documentar românesc *Bătrînii* i s-a decernat, la cel de al XIX-lea Festival internațional al filmului de scurt-metraj, de la Cracovia, premiul „Dragonul de argint” (pentru imagine, realizată de Dumitru Gheorghe). Regia filmului, produs la Studioul „Alexandru Sahia”, este semnată de Ion Visu.

PORTUGALIA

● La Festivalul Internațional CINANIMA '82 care a avut loc la Espinho, scurt-metrajul de animație *Și totuși se mișcă*, de Ion Popescu-Gopo, a fost distins cu unul din premiile principale ale competiției (Categoriea F). Filmul de grafică animată *Finala*, realizat de Adrian Petringeanu, membru al Juriului, a primit diploma de invitat de onoare.

SPANIA

● Filmul *Un echipaj pentru Singapore*, în regia lui Nicu Stan, a obținut, la Festivalul internațional al filmului mării de la Cartagena, Premiul I și trofeul „Caravella de argint”, pentru scenariu și regie.

Omagiu în ianuarie

ACUM, în acest ianuarie al sărbătorii cu dublă semnificație ce a mobilizat elanul unei întregi națiuni, îndemnând la cinstire prin entuziastul efort al oamenilor din frontul larg al creației de bunuri materiale și spirituale, rolul jucat de artiști în redactarea unor documente imagistice care ilustrează dragostea și prețuirea față de tovarășul Nicolae Ceaușescu apare ca o mărturie a sentimentelor unui întreg popor.

Dar tot în aceste opere omagiale, redactate în timp și marcind nu numai evenimente de excepție ci o întreagă existență închinată zi cu zi realizării unui ideal superior și unic, în care ne regăsim cu toții, trebuie să vedem și reflexul preocupării celui pe care îl sărbătorim față de creația artistică, față de cultură în general. Pentru că, folosind fiecare prilej, fiecare întâlnire cu oamenii, de la tribuna congreselor, a conferințelor naționale, a plenarelor sau consfătuirilor, sau în simple și directe dialoguri de lucru, Secretarul general al partidului și Președinte al țării a manifestat aceeași constantă și atentă preocupare față de problemele artei, ale culturii, față de creatori. Exprimate clar, direct, cu forță adevărilor revoluționare, toate cuvintele adresate artiștilor au marcat puncte de referință în devenirea spiritualității noastre socialiste, delimitând cimpul ideologic propriu structurii specifice, îndemnând la creație umanistă, angajată, generoasă și accesibilă, reprezentativă pentru geniul poporului român. De aceea și lucrările de artă ce oglindesc chipul Secretarului general au valoare istorică, ele conținând simultan imaginea țării, a oamenilor ei, a muncii eroice desfășurate din perspectiva ideilor-jalon. Avem astfel materializată, în opere de artă animate de un înalt spirit revoluționar, ideea unității depline, inextricabile, dintre întregul popor și conducător, dintre conștiința colectivă și exponentul ei de frunte.

Prețuind în egală măsură conducătorul și omul, atrași de personalitatea complexă și luminoasă a celui ce conduce destinele

țării către un nou tip de societate, către un nou prototip uman și o lume a păcii, artiștii au găsit nenumărate ipostaze iconografice, de la portretul simplu, clasic și elocvent în expresivitatea sa intrinsecă, până la compoziția amplă, redactată ca o filă de reportaj scris în miezul arzător al evenimentelor, sau metafora ce implică dimensiuni de epopee și deschideri generoase. Pictura, sculptura, grafica, tapiseria sint tot atâtea modalități de expresie capabile să redea imaginea conducătorului, în forme artistice cu forță de mesaj, iar creatori din cele mai diferite generații, operind cu cele mai variate modalități de limbaj, și-au asumat rolul de cronicari ai istoriei noastre contemporane, cu deplină responsabilitate. S-a născut, astfel, o bogată operă omagială, dar și un monument imagistic al dragostei, respectului și prețuirii de care se bucură Secretarul general, artiștii asumându-și funcția de exponenți autorizați ai sentimentelor întregului nostru popor. Rămân în istorie și în șirul operelor cu valoare artistică lucrări cum sint cele semnate de maestrul **Ion Jalea**, profundă analiză psihologică ce restituie întregul unei personalități puternice, de **Traian Brădean** sau **Constantin Piliuță**, de o simplitate plină de forță conținută, ca niște efigii proiectate în timp, de un pictor tumultuos ca **Sabin Bălașa**, care surprinde ceva din dinamismul acestor ani tineri prin compoziția sa metaforică, de subtilul analist care este **Dan Cristian**, redând naturalețea omului preocupat, sau de coloristul ce innobilează prin paleta sa auriu istorică a figurii, **Iacob Lazăr**. La fel de importante în acest florilegiu al gândurilor luminoase îndreptate către conducător sint și lucrările ample, conținând ideea unității inextricabile dintre Secretarul general și popor, surprinzând momente din întâlnirile prilejuite de frecvențele vizite de lucru, documente și metafore în același timp. Printre ele se cuvine să amintim compozițiile lui **Zamfir Dumitrescu**, în care imaginea copilăriei ferice se confundă cu aceea a făuritorilor ei, sau cea a lui **Nicolae Groza**, fixind un moment din dialogul cu tine-

Sculptură de Ion Jalea

rii brigadierii, și **Doru Rotaru**, în același timp restituire și simbol. De un alt ton, vizind monumentalitatea alegoriei prin compunerea pe mai multe axe dinamice, dominată de tripla efigie ce materializează chemarea: „Partidul-Ceaușescu-România”, lucrarea lui **Ion Bișan** și **Vladimir Șerban** aduce un suflu original, o problematică densă, fără a-și pierde valoarea de omagiu. Remarcabil este și portretul recent realizat de **Constantin Nițescu**, sobru și monumental, în același timp dublu imagistic, dar și simbol al responsabilității comuniste asumate ca un destin istoric. Din toate aceste lucrări, și încă din multe altele, se desprinde chipul celui ce reprezintă o idee, o țară, o concepție, o epocă, dar și imaginea locului pe care îl ocupă în inima oamenilor, în conștiința națională.

Acum, cînd se împlinesc 50 de ani de la intrarea tovarășului Nicolae Ceaușescu pe scena istoriei prin opțiunea pentru spiritul revoluționar al idealului comunist, și 65 de ani de viață, omagiul adus de artiști capătă noi și ample semnificații, vorbind despre conducător și om, despre dezvoltarea țării noastre și despre autoritatea ideii de pace și înțelegere promovată de Secretarul general, în numele poporului român. Toate aceste dovezi ale unor alese și calde sentimente au semnificația deplinei adevăruri la idealurile ce îl animă pe conducătorul țării, dar ele înseamnă și o caldă urare de „Mulți ani”, rostită cu mijloacele artei ce are și misiunea de a proiecta în istorie chipul unei personalități de excepție.

Virgil Mocanu

MUZICĂ

Afirmarea muzicii românești

FORMĂ specifică de cunoaștere și perfecționare a omului ca făuritor al propriului mod de viață, responsabil al propriei existențe, muzica este o mărturie a permanenței și totodată a înnoirilor ce definesc istoria de luptă a poporului român pentru libertate, independentă națională și progres social. Străvechi atestări ale manifestărilor artei muzicale și coregrafice în viața locuitorilor acestui pământ confirmă continuitatea și originalitatea unui domeniu care nu este al „inefabilului”, ci al legăturii sacre cu glia, cu lupta împotriva tuturor stihurilor devastatoare, cu afirmarea creativității ca vocație genină, ca finalitate perenă a omului. Cîntecul și dansul sint cronica vieii, transmisă oral, a poporului, ele reflectă cu elocvență pagini eroice, sublimе, patetice ale epopeii naționale.

Cît de vibrantă este definiția rostului muzicii în păstrarea ființei naționale pe vatra străbună în aceste cuvinte rostite de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al partidului, cu prilejul întîlnirii, la 21 august 1979, cu conducerea Uniunii compozitorilor: „Întotdeauna poporul nostru a cultivat — și în condiții mai grele și mai bune — dragostea de frumos, a cîntat și la greu și la bucurie. De altfel, este un specific al poporului nostru de a da expresie în muzică, în dans, în joc — atît sentimentelor sale, cît și voinței de a învinge orice greutăți, de a-și asigura un loc tot mai demn în lume”.

Factor de însuflețire în lupta pentru înfrîngerea adversităților din afară și dinlăuntru, oglindă și totodată stimulator elevat în procesul muncii, podoabă a vieții în orele faste ale acesteia — iată atributele de ordin etic și estetic proprii artei sonore în istoria noastră națională. Acestui înalt crez patriotic și umanist, acestui ideal de transformări politice, sociale, spirituale pe drumul libertății, progresului și bunei stări a întregii națiuni i-au fost fidele generații succesive de muzicieni. Entuziaștii precursori ai școlii muzicale românești din veacul trecut, ca **Stephănescu**, **Dima**, **Musicescu**, **Porumbescu**, **Muresianu**, **Kiriari**, apoi pleiada de creatori, interpreți, oameni de știință muzicală în frunte cu **George Enescu** au știut ca, înfrîngînd

vicisitudinile trecutului, să consacre arta lor măiestrită edificării spirituale a compatrioților.

Cartă a măreței epopei contemporane de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate pe pămîntul patriei, programul de dezvoltare economică și socială stabilit de Partidul Comunist Român, de secretarul său general constituie și pentru oamenii de muzică temelia marilor împliniri ale prezentului și configurează treptele ascendente spre viitor. Punînd în valoare principiile nobile ale inspirației din viață și creația poporului, așa cum au fost ilustrate acestea de maestrii de prestigiu din trecut, dezvoltînd în lumina exigențelor actuale gîndirea și experiența consacrate pe plan universal, muzicienii României socialiste află în orientările cuprinse în documentele de partid, în ideile care străbat expunerile făcute de secretarul general și președintele țării fertila deschidere spre afirmarea personalității creatoare, spre identificarea acesteia în timp și spațiu. „Literatura, muzica, arta trebuie să constituie o parte componentă a marilor epopei ale poporului nostru constructor conștient al socialismului și comunismului, să dea noi dimensiuni și mare perspectivă poporului nostru” — se arată în Expunerea rostită de tovarășul Nicolae Ceaușescu la Plenara lărgită a C.C. al P.C.R. din 1-2 iunie 1982. Mai mult ca oricînd în istoria culturii noastre muzicale, împlinirea personalității creatoare prin potențarea neîngrădită de dogme a resurselor artei componistice disponibile pe plan individual, național și universal constituie pentru muzicianul român din zilele noastre rațiunea de a fi, expresia înaltei lui responsabilități, a integrității sale optîuni. Și în această privință cuvintele secretarului general pronunțate cu prilejul întîlnirii conducerii de partid și de stat cu oamenii de literatură și artă reprezintă un prețios îndreptar: „Sîntem pentru o largă libertate de creație, dorim să avem o literatură și artă diversificate din punct de vedere al formei, al stilului, ne pronunțăm hotărît împotriva uniformizării și șablonismului, a rigidității și dogmatismului. Considerăm că a accepta șablonismul, uniformizarea, rigiditatea, înseamnă a sărăci viața spirituală și culturală

a poporului nostru. Este de înțeles că activitatea creatoare a unui popor în toate domeniile se poate desfășura cu succes numai în condițiile cînd omul se simte liber și stăpîn pe destinele sale”.

Valoarea excepțională a acestei orientări este confirmată de intensitatea și de largul orizont al dezvoltării creației noastre muzicale din ultimii 18 ani, ca rezultat al stimulării spiritului de autoexigență, al mobilizării tuturor forțelor în direcția investigației mijloacelor adevatate transfigurării artistice a unor teme majore, a unui conținut de viață semnificativ. Locul falsei dileme: „artă accesibilă” sau „artă de avangardă”, formulată într-un mod factice, exterior problemelor de fond ale creației, l-au luat preocupările pentru autenticitatea și profunzimea mesajului, pentru originalitatea și contemporaneitatea mijloacelor de expresie. Această schimbare calitativă a gîndirii și experienței componistice și muzicologice a condus la progrese substanțiale înregistrate în toate genurile muzicii, muzicologiei, artei interpretative. Ele sint validate de interesul și prețuirea acordate noilor creații de publicul din țara noastră, ca și de opinia artistică internațională, domeniu în care avem încă mari datorii de împlinit pentru a pune în lumină marile înfăptuiri ale culturii muzicale naționale.

Prestigioase premii decernate muzicienilor în cadrul Festivalului Național „Cîntarea României” — amplă emulație a creativității poporului nostru inițiată de secretarul general al partidului —, ca și numeroase alte distincții obținute la concursurile și festivalurile românești, cele aproximativ 40 de premii ce constituie palmaresul internațional anual al culturii muzicale din România socialistă în toate domeniile pun în lumină noua calitate a orientării estetice și rezultatele acesteia. La baza întregului efort la care ne referim stau, cu valoare de suptă angajare, aceste idei cuprinse în cuvîntarea secretarului general al partidului. „Nici o națiune nu se poate dezvoltă, nu-și poate înscrie cultura în sfera civilizației mondiale dacă se izolează, dacă nu participă la circuitul de valori spirituale... Noi nu avem de ce să ne temem în confruntarea pe plan mondial în domeniul literaturii și artei — indica

tovarășul Nicolae Ceaușescu sensul profund al acestei atitudini active, militante — pentru că sîntem conșinși de superioritatea concepției noastre”.

De pe această poziție, muzicienii români participă cu un aport original în dezbateră fenomenului artistic contemporan, la demersul universal pentru progresul gîndirii și practicii contemporane, muzicologice, interpretative, educativ-muzicale.

Structural novatoare, ca orice autentică realizare a geniului uman care se legitimează prin prinosul de îmbogățire a tezaurului de adevăr, bine și frumos acumulat de omenire, muzica românească de azi se naste nu în grădina hesperidelor, în empireul experimentului pur, ca scop în sine, sau al contemplației ezoterice, ci în vatra concret definită de sensibilitate și inteligență, de bucurii, dureri, năzuințe, eforturi, care ne înconjoară. La confluența marilor tradiții ale artei umaniste cu arta și cultura care militează pentru triumful unei lumi a păcii și colaborării între popoare, a eliberării de orice formă de exploatare, muzica noastră este și trebuie să fie din ce în ce mai puternic emanația și pleadoaria unui tip superior de umanism. „Umanismul socialist — subliniază tovarășul Nicolae Ceaușescu în Expunerea la primul Congres al Frontului Unității Socialiste — trebuie să se întemeieze pe o etică și echitate nouă, superioară, pe relații de colaborare și stimă reciprocă între toți membrii societății”.

Calea cea mai firească prin care artistul poate dobîndi notorietatea universală este identificarea sa cu viața și spiritualitatea propriului popor. „Nu imitația, uniformizarea — se arată în Expunerea la Plenara lărgită a C.C. al P.C.R. din 1-2 iunie 1982 — ci diversitatea, redarea specificului propriu al oricărui popor înseamnă adevărată creație artistică și literară”. Acest specific își are rădăcina în istoria de ieri și de azi a poporului, în adîncurile frămîntării sale creatoare, în sublimul jertfelor care străjuiesc libertatea și mersul său pe treptele istoriei: „Izvorul cu apă vie ce izvorăște din pămîntul udat de sudoarea și singele înaintașilor, numai acest izvor este dătător de viață și inspirație”. Aceste cuvinte din documentul citat sint și rămîn crezul muzicienilor noștri, chezașia izbinzilor lor viitoare.

Dr. Vasile Tomescu

Realizări în cercetarea trecutului îndepărtat

COMPARAREA stărilor de lucruri de astăzi cu cele de acum cinci-șase decenii în domeniul arheologiei și al istoriei vechi a României scoate puternic în relief progresele realizate mai cu seamă în ultimii 15 ani. Se poate afirma, fără nici o teamă de a exagera sau de a greși, că cercetarea istorică a epocilor celor mai îndepărtate — preistoria, protoistoria, antichitatea clasică, perioada prefeudală — a făcut pași gigantici înainte, fiind constant și multilateral încurajată de Partidul Comunist Român.

Deși nu este cel mai important, aspectul cantitativ al acestor progrese este cel mai ușor sesizabil. El se exprimă în creșterea considerabilă a numărului șanțierelor arheologice și a fondurilor alocate an de an pentru nevoile lor, precum și în îmbogățirea de-a dreptul spectaculoasă a literaturii de specialitate. Revistele centrale „Dacia” (publicată în limbi de largă circulație), „Studii și cercetări de istorie veche și arheologie”, „Thraco-Dacia”, publicațiile neperiodice ca „Materiale și cercetări arheologice” sau „Studii și cercetări de numismatică” au oferit și oferă cercetătorilor un excelent cadru pentru valorificarea științifică a investigațiilor lor. Li se alătură, poate mai puțin cunoscute, dar nu mai puțin importante, publicațiile marilor muzee din țară: „Acta Musei Napocensis” (Cluj-Napoca), „Apulum” (Alba Iulia), „Carpica” (Bacău), „Memoria antiquitatis” (Piatra Neamț), „Pontica” (Constanța), „Sargetia” (Deva) și multe altele pe care numai lipsa de spațiu mă face să nu le amintesc aici.

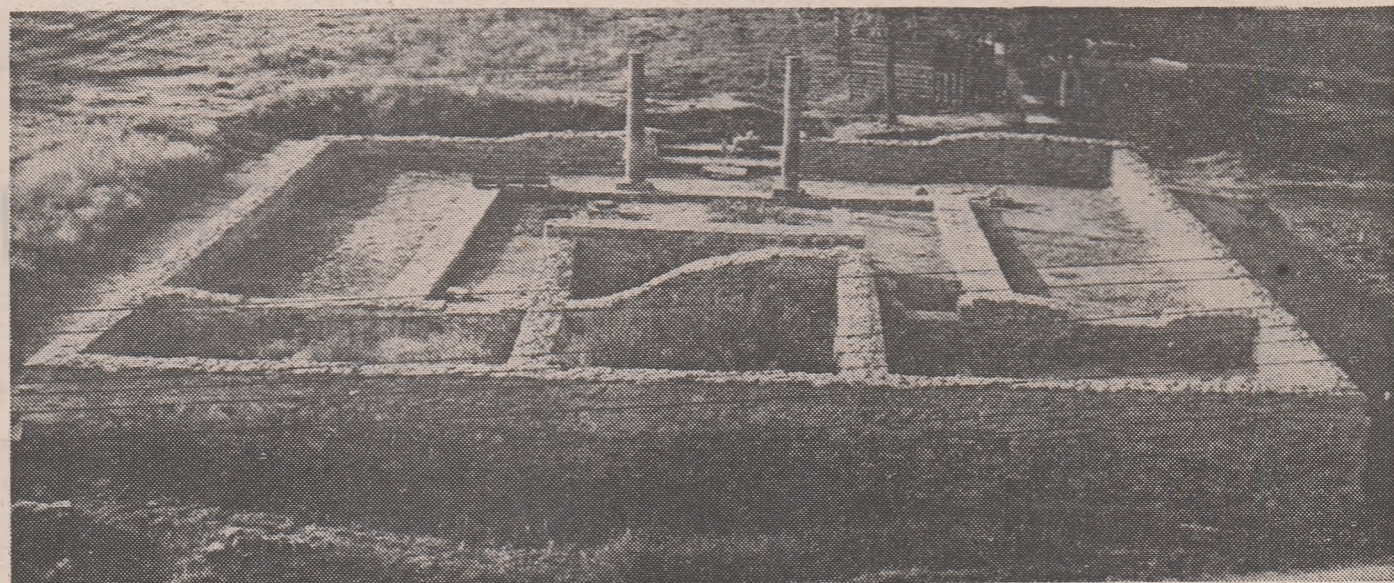
Numeroase sînt și lucrările monografice și de sinteză, roade ale unei activități individuale sau colective, care au apărut în anii socialismului. Bineînțeles, nu toate au aceeași valoare, dar se poate spune că toate reprezintă contribuții reale la o mai bună cunoaștere a trecutului îndepărtat al patriei. Apărut în anul 1960, volumul I al tratatului de istorie a României a reprezentat, la acea vreme, o exemplară însumare a cunoștințelor noastre despre uriașul interval de timp care se întinde de la apariția omului pe meleagurile carpato-dunărene și pînă în zorii epocii medievale. Astăzi, însemnate forțe ale frontului nostru istoric sînt concentrate pentru realizarea unui nou tratat de istorie a patriei.

O altă trăsătură caracteristică a zilelor noastre este interesul de care istoria veche și arheologia patriei se bucură în rândurile publicului celui mai larg. Niciodată n-au fost mai pline sălile în care se conferențiază despre istorie, niciodată n-au fost mai citite revistele de specialitate, niciodată n-a ocupat istoria veche un loc atât de mare în paginile publicațiilor de cultură. Este vizibil pentru oricine că acest loc a devenit deosebit de important în ultimii 10—15 ani.

Cercetarea științifică a epocilor străvechi și vechi din istoria României a realizat însă și pe plan calitativ progrese pe care aș îndrăzni să le numesc decisive. Lăsată în trecut, mai mult sau mai puțin, pe seama inițiativei și a intereselor științifice ale unor specialiști sau ale unor instituții, cercetarea a fost supusă, mai ales după reorganizarea Academiei Române în anul 1948, unui plan de ansamblu elaborat în vederea elucidării problemelor fundamentale ale istoriei noastre vechi. Acest plan răspundea unor necesități științifice reale și stringente, căci cercetarea arheologică din perioada interbelică, încununată de rezultate dintre cele mai bune în anumite direcții (epoca neolitică, epoca romană), lăsase să se producă decalaje supărătoare. Erau, de exemplu, cu totul insuficiente cercetările privind paleoliticul sau epoca bronzului, iar rezultatele obținute în studierea istoriei și a civilizației daco-gețice, deși promițătoare, erau departe de a corespunde importanței și complexității problematicei. Nu mai vorbesc despre perioada post-antică (numită astăzi, de obicei, dar poate că nu tocmai potrivit, „perioadă prefeudală”), pentru care cercetările — și, deci, rezultatele — lipseau aproape cu totul, în ciuda faptului că ea reprezenta tocmai epoca de formare a poporului român și a limbii române.

Unul din principalele merite ale cercetării arheologice românești din anii noștri a fost, așadar, acela de a fi năzuit spre o cuprindere complexă și quasiexhaustivă a problematicei trecutului îndepărtat. Rezultatele n-au întârziat și ele au fost cu adevărat pe măsura eforturilor depuse. Citeva exemple vor fi, cred, suficiente pentru a ilustra această afirmație.

PENTRU prima oară a fost pusă în evidență, pe teritoriul României, existența paleoliticului inferior. Dacă descoperirile de la Bugilești (jud. Vilcea) mai au încă nevoie de confirmări, identificarea vestigiilor așa-numitei culturi de prund pe valea Dirjovului (jud. Olt) și în alte locuri a împins cu câteva sute de mii de ani înapoi

Ulpia Traiana Sarmizegetusa. Templul lui Liber Pater

începuturile vieții umane pe aceste meleaguri și a permis formularea concluziei — a cărei importanță nu poate scăpa, cred, nimănui — că teritoriul României se înscrie în vasta arie geografică a desăvîrșirii procesului de antropogeneză.

Cu toate că epoca neolitică fusese și înainte, așa cum am arătat mai sus, una din cele mai bine cercetate, progrese deloc neglijabile s-au realizat și în privința ei. S-a putut stabili, de exemplu, că la baza întregului neolitic din România stă marelui complex cultural Starcevo-Cris, prezent pe cea mai mare parte a teritoriului țării noastre (cu excepția Munteniei răsăritene și a Dobrogei). S-a constatat, în același timp, că în anumite zone — Baci (jud. Cluj), Circea (jud. Dolj) — acest complex a fost precedat de manifestări neolitice de tip Proto-Sesklo de origine thesaliană. N-au lipsit descoperirile spectaculoase: tablitele cu scriere presumeriană de la Tărtăria (jud. Alba) și sanctuarele de la Căscioarele (jud. Giurgiu) și Parța (jud. Timiș). Pentru epoca bronzului, mai importantă decît identificarea unor noi culturi (Costișa, Coslogeni) este stabilirea faptului că civilizația ei trebuie legată de marea etnie tracă, cristalizată în partea răsăriteană a Peninsulei Balcanice (inclusiv ținuturile carpato-danubio-pontice) din masa triburilor indo-europene infiltrate în sud-estul continentului nostru încă din epoca eneolitică.

Pentru noua istoriografie românească în domeniul antichității este caracteristică înțelegerea deplină și profundă a rolului factorului daco-gețic în principalele procese și fenomene istorice din ultimele cincisprezece secole care au precedat formarea poporului român și a limbii române. Era firesc, în aceste condiții, ca o mare parte a eforturilor de cercetare să se îndrepte către studiul antichităților daco-gețice, obținându-se rezultate dintre cele mai importante.

Aș cita, bunăoară, concluzia că daco-geții au fost creatorii și purtătorii civilizației primei vîrste a fierului pe teritoriul României. Formulată în urma identificării ca daco-gețic a complexului cultural Ferigile-Birșești (dar poate și a culturii Basarabi, în jurul căreia se mai poate discuta), această concluzie are o importanță deosebită și din alt punct de vedere. În adevăr, din moment ce procesul cristalizării celor două ramuri principale ale neamului trac — tracii meridionali (tracii propriu-ziși) și tracii nordici (daco-geții) — s-a desfășurat pe o arie geografică locuită de tracii (încă nediferențiați) încă din epoca bronzului, rezultă că daco-geții s-au format ca popor în regiunile carpato-danubio-pontice, că sînt, deci, autohtoni în patria lor.

Perioada clasică a istoriei daco-geților (sec. I î.e.n. — I e.n.) s-a bucurat de cea mai mare atenție și rezultatele cercetării ei au fost deosebit de fructuoase. Săpăturile efectuate în cetățile dacice din Munții Orăștiei (Sarmizegetusa regia, Piatra Roșie, Blidaru), dar și în alte așezări de pe cuprinsul Daciei (Răcățiu, Brad, Popești, Cirlomănești, Ocnița, Pecica, Sărățu etc.) au schimbat radical viziunea noastră despre civilizația daco-geților. Astăzi știm că aceasta a fost o puternică și avansată civilizație a fierului, o civilizație oppidană care depășise stadiul primitiv-rural al triburilor patriarhale și care atinsese, măcar în anumite părți ale Daciei, un stadiu quasiurban. Dezvoltarea metalurgiei fierului a fost cea care a permis înflorirea arhitecturii în piatră, sporirea producției agricole și care a creat condițiile pentru un avînt general al economiei daco-gețice.

La drept vorbind, această perioadă a

fost dintr-un întreg punct de vedere o vreme de apogeu a societății daco-gețice. Pe lângă realizările din domeniul culturii materiale menționate, se înregistrează progrese substanțiale și pe tărîmul culturii spirituale, concretizate mai cu seamă în cunoașterea și utilizarea scrierii (descoperirile de la Sarmizegetusa regia și Ocnița), precum și în îmbogățirea cunoștințelor științifice empirice, a căror depozitară de căpetenie pare să fi fost tagma sacerdotală (sanctuarul-calendar de la Sarmizegetusa regia).

Pe planul suprastructurii politice, aceasta a fost perioada statului dac de la Burebista la Decebal. Caracterul statal al formațiunii politice întemeiate și conduse de Burebista este adevărat de anumite izvoare antice (Strabon, inscripția lui Acornion din Dionysopolis), de caracterul de sistem al complexului fortificat din Munții Orăștiei, de caracterul avansat al civilizației dacice, precum și de politica externă a marelui rege. Demonstrarea realității istorice a statului dac reprezintă una dintre cele mai de seamă înfăptuiri ale istoriografiei românești privitoare la antichitate.

UNA din problemele fundamentale care au stat în centrul atenției cercetării arheologice românești din ultimele trei decenii și jumătate a fost continuitatea cu cele două aspecte principale ale ei: continuitatea dacică sub stăpînirea romană și continuitatea daco-romană după abandonarea oficială a Daciei. Descoperirile de la Brețcu, Buciumi, Bologna și Orheiul Bistriței, de la Noslac, Obreja și Sopor de Cimpie, de la Daneți și Locusteni — ca să nu citez decît cîteva din cele circa 100 de descoperiri semnificative — nu mai lasă nici o îndoială asupra dăinuirii autohtonilor în provincia traiană. Dincolo de contribuția sa specifică la rezolvarea problemei, argumentul arheologic are și darul de a conferi o valoare sporită celorlalte argumente în favoarea continuității dacice (trupele auxiliare romane formate din daci, numele traco-dacice din inscripțiile latine ale provinciei, cuvintele de origine dacică din limba română).

Celălalt aspect esențial al continuității a fost tot atât de bine și de convingător documentat arheologic. Tezaurele monetare din Banat (Orșova, Răcădja), atelierul de olărie și cel de confecționat mărgelă de la Tibiscum, fortificațiile de la Gornea și Hinova, basilica paleocreștină de la Slăveni, fragmentele ceramice cu chrismon de la Ulpia Traiana și Porolissum (acesta din urmă și cu inscripție latină) demonstrează că o bună parte a populației latinofone din Dacia romană nu și-a părăsit vetrele în anul 271/274 (bineînțeles, nici în acest caz enumerarea descoperirilor doveditoare nu este exhaustivă). Pierdută pentru Imperiul roman, Dacia n-a fost în nici un caz pierdută pentru romanitate.

O realizare de mare însemnătate o constituie și cercetarea tralului dacilor liberi. Rezultatele cele mai bogate au fost obținute în privința carpilor de la răsărit de Carpați, dar și descoperirile din vestul și nordul-vestul României au adus o contribuție reală la cunoașterea dezvoltării civilizației dacice paralel cu cea provincial-romană, a raporturilor dintre dacia liberi și Imperiu, dintre dacia liberi și alte populații din zonă (goți, sarmați) etc.

Toate aceste cercetări privitoare la continuitate, la care se adaugă noile puncte de vedere ale specialiștilor români, mai nuanțate și mai bine documentate științific, deci mai convingătoare, s-au dovedit decisive pentru rezolvarea

cele mai importante probleme a istoriei noastre vechi: **etnogeneza românească**. Aceasta constituie realizarea cea mai importantă a cercetărilor privind epoca veche.

Astăzi se poate afirma cu deplină certitudine că poporul român s-a format într-un proces complex și de lungă durată ca popor romanic, din romanitatea estică, datorită colonizării și romanizării ținuturilor daco-moesice. Elementele fundamentale ale etnogenezei au fost, așadar, dacia și coloniștii latinofoni ai Romei. Nașterea poporului român pe teritoriul patriei sale de azi a fost condiționată de continuitatea de viață a populației latinofone și după abandonarea oficială a Daciei. Este sigur că la menținerea și întărirea romanității din Dacia au contribuit efectiv elementele din Moesia Inferioară (inclusiv Dobrogea), pe care Dunărea nu le despărțea de ținuturile și de locuitorii de la nordul cursului său. Principala pondere în procesul etnogenezei au avut-o însă regiunile nord-dunărene.

După etapa romanizării dacilor, a urmat etapa transformării treptate a limbii latine vorbite în teritoriile daco-moesice într-o limbă nouă, romanică: protoromână. Acest proces poate fi socotit încheiat pînă prin secolul al VIII-lea e.n.

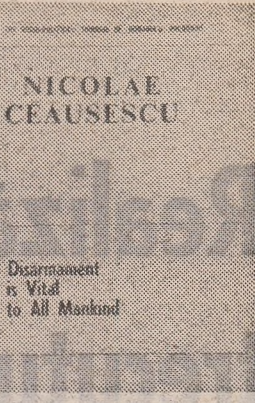
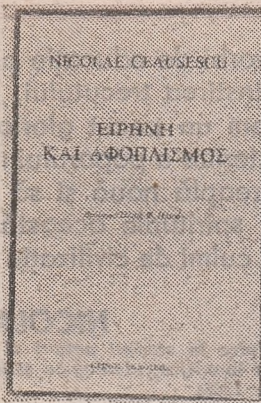
NOUA calitate în cercetarea trecutului îndepărtat al patriei se datorează și faptului că la temelia ei a fost așezată concepția materialist-dialectică. Materialismul dialectic a pus la îndemina cercetătorilor un mijloc încercat de interpretare a istoriei. Datorită acestei concepții, istoria veche a patriei ne apare ca o înlănțuire logică și logică de evenimente, fenomene și procese istorice.

Este adevărat că dezvoltarea istoriografiei românești a avut de suferit, o vreme și într-o oarecare măsură, de pe urma domniei unor dogme în istoriografia marxistă pe plan mondial. De exemplu, ideea eronată a identității noțiunilor de „stat antic” și „stat slavagist”, a făcut să se vorbească o vreme despre caracterul slavagist (prin nimic documentat, fie el și slavagist încoercat) al statului dac. Respingerea dogmelor imuabile și aplicarea creatoare a marxismului, caracteristice zilelor noastre și poziției partidului, au înlăturat însă obstacolele din calea interpretării științifice a trecutului; rămîind la exemplul menționat, știm astăzi că statul lui Burebista și al lui Decebal n-a fost un stat slavagist, că societatea daco-gețică din perioada clasică n-a fost o societate slavagistă, ci o variantă a așa-numitului mod de producție tributar.

Înflorirea multilaterală a istoriografiei noastre privind epocile străvechi și vechi este asigurată de principalitatea și fermitatea cu care partidul nostru apără teza respectării adevărului istoric, îndemnîndu-i stăruitor pe istorici să caute adevărul cu perseverență și să-l înfățișeze cu curaj. Secretarul general al partidului a subliniat în repetate rânduri însemnătatea istoriei științifice, reale, obiective. În numeroase cuvîntări și expuneri, la întîlnirea din 27 mai 1980 cu oameni de știință din domeniul istoriei și cu diverse alte prilejuri, tovarășul Nicolae Ceaușescu a insistat asupra acestei poziții, făcînd din descoperirea și proclamarea adevărului un veritabil program al istoriografiei noastre.

Datoria istoricilor este să respecte și să urmeze acest îndemn la adevăr. Numai așa știința lor va fi o veritabilă știință, o autentică *magistra vitae*.

Hadrian Daicoviciu

O largă colaborare internațională, o contribuție concretă la făurirea unei lumi a păcii și înțelegerii între popoare

CEAUȘESCU —

SUCCESULE importante obținute de România modernă în construirea bazei materiale a socialismului, politica externă activă și realistă, activitatea susținută pe care o desfășoară în organizațiile internaționale, participarea consecventă și responsabilă la dezbaterile tuturor problemelor majore ale contemporaneității, vizitele efectuate în diferite țări și numeroasele întâlniri de la București ale președintelui Nicolae Ceaușescu, secretarul general al Partidului, cu eminente personalități ale vieții publice internaționale, au contribuit în mod constant și firesc la mara bună cunoașterii și înțelegerii a realității românești, la creșterea prestigiului Republicii Socialiste România în lume.

Răspunzând unui interes mereu mai larg al opiniei publice internaționale față de realitățile noastre mai vechi sau mai recente, în ultimii ani au fost organizate peste hotare numeroase manifestări complexe — atât în cadrul oficial pe care îl oferă documentele de colaborare economică, tehnică, cultural-artistică și științifică existente în prezent cu peste 150 de țări, cât și în afara acestora, dar în același spirit al necesității unei mai bune cunoașterii reciproce, al întăririi încrederii și cooperării.

În mod firesc, dezvoltarea multilaterală a României moderne a sporit și condițiile necesare unei creșteri potențiale a contribuției sale la creșterea și schimbul de valori materiale și spirituale cu alte țări, la afirmarea gândirii politice, științifice și cultural-artistice românești în lume.

În prezent, România întreține relații diplomatice cu 137 de state, față de 68 de state în 1965, face parte din circa 80 de organizații internaționale guvernamentale și participă la activitatea a peste 700 de organizații neguvernamentale.

Volumul total al comerțului exterior al României a sporit de 8 ori față de 1965. Ponderea mașinilor, utilajelor și mijloacelor de transport în exporturile românești a crescut de la 18,8 la sută în 1965 la peste 30 la sută în 1980; comerțul exterior al României cu țările socialiste a crescut cu peste 70 la sută în cincinalul 1976—1980, reprezentând aproape jumătate din totalul schimburilor sale economice; România la parte la peste 50 de convenții multilaterale de specializare și cooperare, încheiate pe linie C.A.E.R.; schimburile economice ale României cu țările în curs de dezvoltare s-au dublat în ultimii cinci ani; România participă la realizarea a peste 130 de obiective economice și sociale în țările în curs de dezvoltare; numărul societăților mixte de colaborare dintre România și țările în curs de dezvoltare

este de circa 30; în România învață circa 20.000 de tineri din țările în curs de dezvoltare; peste 15.000 de specialiști români se află în 60 de state în curs de dezvoltare pentru a acorda asistență tehnică; țările capitaliste dezvoltate dețin o pondere de circa 30 la sută din volumul schimburilor economice ale României. Țara noastră a perfectat cu firme și organizații economice din țările semnate ale Actului final de la Helsinki aproape 100 de acțiuni de cooperare; au fost înființate, împreună cu parteneri din țările occidentale, 40 de societăți mixte de producție și comerț; România a stabilit acorduri de colaborare cu Comunitatea Economică Europeană, menite să stimuleze dezvoltarea și diversificarea cooperării între România, Piața Comună și țările membre ale acestui organism. Partidul Comunist Român întreține raporturi de colaborare și solidaritate cu 77 partide comuniste și muncitorești, 53 partide socialiste și social-democrate, 66 alte partide și forțe politice de guvernământ, organizații și mișcări de eliberare națională. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a întreprins 98 de vizite oficiale în țări de pe toate continentele. În România au avut loc 107 vizite oficiale la nivel înalt. Cu prilejul întâlnirilor la nivel înalt au fost semnate 20 tratate de prietenie și colaborare, 37 declarații solemne comune și 50 declarații comune.

Este evident că, parcurgând asemenea date statistice, poate fi lesne înțeles efortul cu adevărat important pe care țara noastră, președintele României, îl face în mod constant în vederea promovării unei politici de cea mai largă deschidere internațională. „La baza raporturilor cu toate statele — arată tovarășul președinte Nicolae Ceaușescu — țara noastră situează ferm principiile depline egalității în drepturi, respectării independenței și suveranității naționale, neamstecului în treburile interne, renunțării la forță și la amenințarea cu forța, — principii care se bucură de o largă recunoaștere pe arena mondială, ca singurele pe baza cărora se pot dezvolta o colaborare fructuoasă între națiuni, un climat de pace și securitate internațională. Sintem hotărâți să acționăm și în viitor, în modul cel mai ferm, pentru ca aceste principii să fie larg promovate în relațiile dintre toate statele lumii“.

O COMPONENTĂ importantă a prezenței românești în conștiința lumii contemporane o constituie și schimburile din domeniul culturii.

Numerai în anul 1982 au apărut peste hotare șapte volume importante de pre-

zentare generală și de istorie a României care au permis cititorilor din Danemarca, S.U.A., Italia, Mexic, Venezuela și Peru să cunoască mai îndeaproape și în mod corect datele esențiale din istoria noastră și dimensiunea exactă a preocupărilor poporului român atît în ce privește evaluarea rezultatelor obținute, cît și în legătură cu proiectele sale de viitor.

Sînt în pregătire alte zece monografii cuprinzătoare și unsprezece lucrări cu caracter istoric, de sinteză, care vor extinde aria cunoașterii obiective a României în țări din America latină și de nord, Asia și Europa.

Din creația literară clasică și contemporană au apărut, în anul 1982, cinci antologii reprezentative în R.P. Chineză, Uniunea Sovietică, Elveția, Peru și Grecia, alte douăzeci de volume de autor, semnate de reprezentanți din toate generațiile literelor românești, familiarizînd cititorii de peste hotare cu valorile reale ale creației noastre literare.

Au fost organizate 20 de expoziții de carte românească și au fost donate importante seturi de lucrări românești din cele mai diferite domenii de activitate unor biblioteci din șapte țări, România fiind prezentă cu producția sa editorială curentă la opt mari târguri internaționale de carte.

Ca și în anii trecuți, răspunzînd întinderii în creștere față de realitatea românească, Editura științifică și enciclopedică a transmis dosare complete despre România unui mare număr de publicații enciclopedice sau redacții ale unor lucrări de referință din S.U.A., Anglia, Franța, R.F. Germania, Uniunea Sovietică și Italia.

Au fost inițiate 62 de manifestări în domeniul filmului în 45 de țări, iar filmele artistice de lung și scurt metraj au participat la 51 de festivaluri internaționale ale genului, fiind distinse cu 12 mari premii și diferite mențiuni.

Posturile de radio și televiziune din Franța, Anglia, S.U.A., R.P. Bulgaria, R.S. Cehoslovacă, R.S.F. Iugoslavia și R.D. Germană au prezentat emisiuni realizate cu prilejul vizitelor în țara noastră ale unor echipe proprii.

Rețeaua cinematografică pe baze comerciale din S.U.A., Spania, Finlanda, Portugalia, Siria, Irak, Liban, Libia și alte țări și-a îmbogățit repertoriul cu producții românești recente.

În sfîrșit, expozițiile foto-documentare și turneele artistice ale unor formații de valoare au întregit imaginea prezențelor culturale românești în lume.

Ecourile unor turnee ca acela al Teatrului Mic în Iugoslavia, „Ion Creangă” în Italia, Filarmonica „George Enescu” în

Franța, „Tăndărică” în Spania, sau ale unor ansambluri folclorice cunoscute în Anglia, Franța, Elveția, Italia, Grecia, Turcia, R.P. Bulgaria sau Ungaria se înscriu între reușitele artistice de certă autoritate din cronică anului 1982.

Lectoratele de limba, literatura, istoria și civilizația poporului român și bibliotecile române de la New York și Roma și-au concentrat, la rîndul lor, atenția asupra marilor aniversări ale anului trecut, organizînd manifestări complexe și reprezentative în memoria marilor noștri înaintași Nicolae Titulescu, Vasile Pârvan, Aurel Vlaicu, Ion Andreescu și Ion Agârbiceanu.

Prietenii României din importantele centre culturale care sînt orașele Koln, Lisabona, Praga, Leipzig, Helsinki, Berlin, Budapesta, New Delhi, Viena, München și Roma au putut cunoaște mai bine decît în alți ani tradițiile noastre de cultură, precum și preocupările actuale ale spiritualității românești, în cadrul unor manifestări diverse și importante.

Cu prilejul celei de-a 60-a aniversări de la înființarea Bibliotecii române de la Roma și a centenarului nașterii lui Vasile Pârvan au fost organizate „Zilele culturii românești” în Italia, numeroși prieteni ai țării noastre beneficiînd în cadrul manifestărilor organizate de întâlniri sau reîntîlniri cu pictura lui Corneliu Baba și sculpturile lui Constantin Lucaci, cu expunerile de istorie ale academicienilor Ștefan Pascu și Emil Condurachi sau ale profesorului Ștefan Ștefănescu.

Aniversarea Republicii a prilejuit, de asemenea, numeroase manifestări omagiale pe toate continentele.

Încheind un an bogat în împliniri pe toate planurile, România și-a conturat imaginea de stimă și prețuire în lume și prin prezențele ei culturale.

IN ACEST cadru, cunoașterea peste hotare a României de azi s-a bucurat de cea mai autorizată contribuție prin volumele de articole și cuvîntări ale tovarășului Nicolae Ceaușescu, președinte al Republicii Socialiste România, publicate în edituri cunoscute, precum și prin volumele biografice rezervate vieții și activității conducătorului partidului și statului român, semnate de publiciști de prestigiu și puse la dispoziția cititorilor lumii în toate limbile de circulație internațională, precum și în limbi de circulație regională, dar care se adresează unui număr mare de cititori (arabă, chineză, japoneză, portugheză, ardu, hindi și altele).

Impresionantă afirmare în lume a preocupărilor partidului și statului nostru din ultimii ani poate fi dedusă și din ritmul rapid în care s-au înscris în circuitul valorilor fără graniță ale gândirii contemporane ideile conducătorului partidului și statului nostru, notorietatea conceptelor românești generalizîndu-se într-o strînsă concordanță cu activitatea exemplară a tovarășului președinte Nicolae Ceaușescu. Astfel, din anul 1970 și pînă în prezent au apărut peste hotare 131 de titluri dedicate operei și personalității președintelui României în 21 de limbi și 34 de țări. Adăugînd și volumele apărute în țară în limbi străine în seriile „Din gîndirea social-politică a președintelui României” și cea de „Scrieri alese” sau „Din gîndirea filosofică”, se poate lesne constata că opera și personalitatea tovarășului Nicolae Ceaușescu se numără printre cele mai prezente și prețuite valori teoretice și practice în conștiința opiniei publice internaționale.

Iată, dealtfel, cum sintetiza explicația acestei afirmări rapide unul din editorii seriei de *Scrieri alese* ale tovarășului Nicolae Ceaușescu, publicate în Italia, Nicolò Teti, directorul general al editurii „Il Calendario del Popolo”, în care au apărut zece volume: „Pe plan intern, Partidul Comunist Român, sub conducerea secretarului său general, a știut să acționeze cu curaj și inițiativă, imprimînd un ritm excepțional procesului de edificare a socialismului în România. Rezultatele obținute sînt remarcabile. În același timp, problemele ce rămîn de rezolvate sînt mari și președintele Ceaușescu arată aceasta cu un mare realism. Dar cînd te gîndești la capacitatea puternică de mobilizare, la dovezile de participare solidară pe care le-a demonstrat poporul român, nu trebuie să fii neapărat un optimist pentru a te con-

Am citit despre...

Principiul românesc al păcii

■ Nicholas A. Bucur Jr. este american, născut în Statele Unite din părinți cetățeni americani. Este, se recomandă el însuși, „avocat pledant, catolic înscris în Partidul Republican, un produs al sistemului de educație american, un individualist care crede în sistemul liberei întreprinderi”. Consternat de gravitatea problemelor internaționale actuale, el constată: „Trăim într-o lume care trece dintr-o criză în alta. E o lume care pare înclinată să se autodistrugă”. Analizînd lucid situația mondială și trecînd în revistă toate fenomenele care pot incita la pesimism, Nicholas A. Bucur Jr. se întreabă dacă nu există nici o soluție, nici o cale de ieșire din impas.

Un concurs de împrejurări l-a făcut să descopere o direcție de acțiune care i se pare a fi optimă: comportarea României în planul relațiilor internaționale. Principiile politicii externe românești și consecvența cu care sînt aplicate sînt recomandate de Nicholas A. Bucur Jr. în cartea sa *Ceaușescu al României — campion al păcii* (editura Quills and Scrolls, Cleveland, 1981) ca un îndreptar vrednic de a fi studiat și imitat chiar și de țările mai mari și mai puternice. În 1973, cînd președintele Nicolae Ceaușescu a fost la Cleveland („unica vizită făcută pînă azi în acest oraș de șeful unui stat comunist”), Nicholas A. Bucur era directorul Oficiului municipal de comerț și relații internaționale. S-a stabilit, atunci, o legătură de „înfrățire” între Cleveland și Brașov, și Nicholas A. Bucur a fost unul dintre cei doi reprezentanți ai Clevelandului care au întors, după cîțiva ani, vizita făcută de o delegație din Brașov.

Părinții săi, Nicolae și Aurelia Bucur, de loc din Orăștie, făceau parte dintre transilvănenii intrați, la începutul veacului, în conglomeratul de neamuri care alcătuiesc populația Clevelandului și a împrejurimilor acestuia. Mai vorbeau, desigur, între ei, în casă, românește, dar bălătul, născut în America, prinsese doar cîteva cuvinte, n-ar fi putut pretinde că înțelege graul străbunilor lui. În urmă cu un sfert de veac — își amintește cu precizie data: 25 octombrie 1958 — o emisiune de televiziune, „Telecurse pe calca undelor”, l-a indignat și l-a incitat să studieze istoria românilor pentru ca să-și dea seama pe ce se întemeiază afirmațiile denigratoare ale conferențiarului, care, referindu-se incidental la comortarea soldaților români în primul război mondial, emisese aprecieri în contradicție flagrantă cu ceea ce știa el, de la tatăl său. Programul fiind prezentat de Western Reserve University, Nicholas A. Bucur Jr. a început prin a cerceta biblioteca respectivei universități și n-a găsit „nici măcar o singură sursă putînd servi drept bază pentru defăimarea erorilor care și-au jertfit viața apărîndu-și patria”. A protestat pe toate căile care-i stăteau la îndemînă împotriva calomniilor răspîndite de postul de televiziune și apoi a început să învețe românește și să se documenteze atent desore țara pe care — și-a dat seama — n-o cunoștea deloc.

N-o cunoștea deloc, dar cînd a văzut-o, în 1979, a avut un șoc al recunoașterii, o senzație de regăsire. La întoarcerea în America a scris o carte unică în felul ei, în care s-a străduit, zice el, „să capteze esența unui sentiment și a unui principiu — principiul românesc al păcii”. „România — încearcă el să explice — nu e doar un loc, doar un grup de oameni, ea este un spirit viu, vibrant. Pentru mine, în mod special, România este un sentiment care se întîmplă să fie localizat într-un punct anume de pe această planetă. [...] În România văd întruchiparea unui principiu. Îl voi numi Principiul românesc al păcii”.

Felicia Antip

ROMÂNIA

vinge că România va realiza propriile sale obiective și va construi socialismul multilateral dezvoltat.

Pe plan extern, politica românească promovată de președintele Ceaușescu se caracterizează prin dinamism, atât în relațiile cu țările socialiste, cu țările lumii a treia, cât și cu statele capitaliste. Președintele României a știut să arate lumii că și statele mici și mijlocii pot juca un rol de mare importanță în raporturile internaționale.

În imprimarea acestor direcții, în desfășurarea acestei activități a României, președintele Nicolae Ceaușescu este conducătorul sigur și experimentat, deosebit de un fiu al poporului, al poporului român, căruia, așa cum s-a scris, îi întrușipează virtuțile cele mai nobile și idealurile cele mai avansate și obiective.

La rîndul său, Giulio Andreotti, fostul prim-ministru al Italiei și președintele Comisiei de politică externă a Camerei deputaților din Parlamentul italian, sublinia în prefața la volumul *Nicolae Ceaușescu și rolul internațional al țărilor mici și mijlocii* de Gian Luigi Barti (San Marino), apărut în anul 1982: „...Încă înainte de a se afirma politica Conferinței de la Helsinki, o națiune care și-a asumat inițiative autonome, instaurând, în politica externă un dialog deschis, în afara blocurilor, a fost România. [...] Am admirat întotdeauna la șeful statului român voința sa fermă de a contribui la depășirea dificultăților existente în calea procesului destinderii, înțelegerii între popoare, cooperării europene.

Președintele Nicolae Ceaușescu se bucură de înalt prestigiu și considerație pe plan mondial. Rolul său deosebit de pozitiv pe plan internațional se bazează pe buna sa credință, pe voința de pace, pe dorința de a sprijini cauza comună a tuturor popoarelor.

Și aprecieri asemănătoare pot fi întâlnite în fiecare din prefetele marilor personalități ale lumii contemporane care le semnează și care sunt unanime în recunoașterea remarcabilelor și originalelor contribuții ale președintelui Republicii Socialiste România la îmbogățirea teoriei practice revoluționare, la soluționarea marilor probleme ale lumii contemporane.

Astfel de prefete semnează: Constantin Tsatsos, fost președinte al Republicii Elene, la volumele *Nicolae Ceaușescu — pentru o politică de pace și colaborare în Balcani și în întreaga lume*, apărut în anul 1975, și la albumul *România — Ceaușescu*, apărut în anul 1982, Andreas Papandreu, primul ministru în funcțiune al Republicii Elene, la volumul *Nicolae Ceaușescu — România și lumea contemporană*, volumul V. Alain Pöher, președintele Senatului francez, la volumul *Ceaușescu*, apărut la Paris în anul 1979, M'hamed Boucetta, ministrul afacerilor externe al Marocului, la volumul *Nicolae Ceaușescu, promotor al egalității popoarelor și statelor*, apărut în limba arabă la Rabat, în anul 1981, Sheila Kaul, ministrul învățămîntului și culturii din India, la volumul *Nicolae Ceaușescu — despre calitatea vieții* de prof. S. K. Kar, apărut zilele trecute în librăriile indiene, Luigi Longo, fost președinte al Partidului Comunist Italian — la volumul *Nicolae Ceaușescu — Scrieri alese*, volumul VIII, apărut în editura „Il Calendario del Popolo”, și numeroși alții.

MANIFESTĂRILE prilejuite la lansarea fiecărui volum au constituit adevărate evenimente în cronica relațiilor cu țările respective, contribuind în mod direct și cu efecte pozitive de durată la mai buna cunoaștere și înțelegere a preocupărilor interne și externe ale partidului și statului nostru, a punctului de vedere românesc în marile probleme care preocupă lumea contemporană.

Participarea unor personalități cunoscute ale vieții politice, cultural-artistice și științifice, membri ai corpului diplomatic și reprezentanți ai presei, radio-ului și televiziunii la aceste manifestări a creat, de fiecare dată, un cadru cu o deosebită semnificație pentru interesul de care se bucură în lume experiența social-politică a României socialiste, activitatea neobosită, teoretică și practică a președintelui țării noastre.

Tocmai răspunzînd acestui interes atât de larg și diversificat, aria tematică a volumelor publicate a cuprins întreaga pro-

blematică de actualitate, de la eforturile depuse pentru crearea unei Românii moderne (Brazilia — 1971, Finlanda — 1971, Austria — 1973, Italia — 1973, Grecia — 1977, Anglia — 1978, Grecia — 1980, India — 1980 și 1983), la problematica noii ordini politice și economice internaționale (Italia — 1977, India — 1979, Pakistan — 1979, Brazilia — 1980, Japonia — 1981), dezarmarea (Elveția — 1971, Franța — 1971, Japonia — 1971, Argentina — 1972, Peru — 1973, Grecia — 1974, Belgia — 1977 și 1982, India — 1981, Italia — 1981, Pakistan — 1981), democratizarea relațiilor internaționale (Italia — 1975, Grecia — 1978, Liban — 1981), securitatea și cooperarea în Europa (Pakistan — 1980, India — 1981, Italia — 1981), colaborarea în Balcani (Grecia — 1974, Turcia — 1974) ș.a.

La rîndul lor, volumele biografice în care sint prezentate pe larg viața și activitatea tovarășului președinte Nicolae Ceaușescu sint semnate de publiciști cunoscuți, care se bucură de o largă audiență în țările lor: Per Olof Ekström (Suedia), Donald Catchlove și Stan Newens (Anglia), Amilcar Alencastre (Brazilia), Michel Pierre Hamelot (Franța), Theodoros Katrivanos (Grecia), profesorii R.N. Trivedi, Raf Baldev și S.K. Kar (India), H. Siebert (Austria), Ugo Ragozzino (Italia) ș.a.

AUTORII volumelor și al prezentărilor introductive, editorii operelor tovarășului Nicolae Ceaușescu sau al volumelor monografice consacrate activității și personalității conducătorului partidului și statului nostru apărute peste hotare, declarînd că prin gestul lor aduc „un omagiu fierbinte vieții și operei unui remarcabil om de stat și conducător din epoca noastră”, sint unanimi în a recunoaște în președintele României „...o personalitate ilustră, de înalt prestigiu mondial” (prof. Julio Castro, Peru) care „... are de îndeplinit un rol mondial important” (Fritz Hodelge, directorul editurii „Rombach” din R.F. Germania).

Directorul editurii franco-elvețiene „Nagel”, Louis Nagel, sublinia la rîndul său că: „...Ideile președintelui Nicolae Ceaușescu, poziția sa referitoare la garantarea afirmării independenței națiunilor, deci la garantarea afirmării independente în toate domeniile a voinței de a decide suveran, fără nici o influență din afară soarta propriei țări, sint de o enormă însemnătate pentru destinele poporului român și ale tuturor popoarelor”.

Editorul pakistanez Abdul Rakin aprecia că „...numai o țară condusă de un mare om de stat, cum este președintele Nicolae Ceaușescu, care îmbină interesele naționale cu cele ale întregii umanități, poate avea atîția prieteni pe toate meridianele.”

Publicistul francez Michel Pierre Hamelot scrie în volumul său biografic: „Președintele Nicolae Ceaușescu oferă lumii strălucitul exemplu al bărbatului politic care și-a consacrat întreaga existență luptei pentru înălțarea poporului său, pentru înțelegere și prietenie între popoare, pentru dreptate socială și demnitate umană. Întrușipind dintotdeauna un militant, șeful statului român a rămas și rămîne un mare om de omenie. Destinul său de luptător care și-a consacrat viața binelui poporului său constituie un tulburător model de probitate și simplitate. Orice întîlnire cu el devine un moment de neuitat prin libertatea de spirit și independența care-l guvernează. Astfel de oameni apropie popoarele și în rodni-

■ Sarcina primordială a epocii noastre este oprirea neîntîrziată a cursei înarmărilor! Răspunderea față de propriile popoare, față de pacea și existența întregii umanități impune conducătorilor de state, guvernelor, forțelor politice realiste de pretutindeni, opiniei publice mondiale să acționeze cu toată hotărîrea în această direcție! Toate țările, toate popoarele trebuie să spună un NU hotărît cursei înarmărilor, să facă totul pentru a se trece la reducerea cheltuielilor militare, la dezarmare.

NICOLAE CEAUSESCU

(Din Raportul la cel de-al XII-lea Congres al Partidului Comunist Român)

ca istorie a relațiilor franco-române constituie un suport al permanenței în cadrul unei cooperări tot mai ample și mai eficiente”.

La rîndul său, Tsuneo Ikeda, președintele editurii japoneze „Kobunsha”, și-a exprimat mindria legitimă de a fi putut traduce și publica operele unui șef de stat care se bucură de un înalt prestigiu în Japonia și în întreaga lume fiind „...cunoscut ca un promotor neobosit al idealurilor de pace și colaborare pașnică între toate popoarele lumii”.

Sheila Kaul, ministrul învățămîntului și culturii din India, autorul prefetei la volumul *Nicolae Ceaușescu — despre calitatea vieții*, de prof. S. K. Kar, apărut în librăriile indiene în primele zile ale anului 1983, scrie: „...Printre acești lideri pătrunși de spiritul responsabilității, președintele Nicolae Ceaușescu deține un loc proeminent atât ca filosof cit și ca erou al acțiunii dinamice. Un studiu aprofundat al operei sale ne face să înțelegem limpede necesitatea înlăturării dezechilibrelor și a realizării unei noi calități a vieții, care să favorizeze o prietenie trainică între națiuni și un efort comun al popoarelor în favoarea instaurării unei lumi noi, a armoniei și colaborării. [...] O idee importantă în gândirea președintelui Nicolae Ceaușescu este aceea că omul ocupă locul central în socialism și că întreaga activitate socială trebuie să aibă drept scop asigurarea celor mai bune condiții de viață materială și spirituală, care să permită afirmarea deplină a personalității umane. Acest umanism profund își află o abordare științifică în lucrările președintelui Nicolae Ceaușescu, oferindu-ne o frumoasă îmbinare de spirit științific și umanism, care răspunde direct cerințelor deceniilor viitoare.”

Xantopoulos Palamas Christos, fost ministru de externe al Greciei, semînd prefața primului volum din seria de cinci apărute sub titlul *Nicolae Ceaușescu — România și lumea contemporană* la editura greacă „Pneumatikos” sublinia că: „...președintele Nicolae Ceaușescu are marele merit de a fi înțeles profund spiritul poporului său și de a-l fi ridicat la rangul de politică națională. În acest context se desfășoară, după opinia mea, veritabilul dialog promovat de România, care este esența veritabilei democrații internaționale”, România fiind, în opinia sa, un model ideal de perfectă unitate între popor și conducătorul său.

„Anumite personalități pot avea o influență asupra cursului istoriei, grație evidenței și bogăției experienței lor — sublinia Ali-Yata, deputat, secretar general al Partidului Progresului și Socialismului din Maroc, cu prilejul lansării volumului *Nicolae Ceaușescu, promotor al egalității popoarelor și statelor*, apărut în anul 1981 la Rabat, continuînd: „Astfel, oameni eminenți, cu responsabilități elevate, marchează viitorul societății. Și, departe de orice flatare, se poate afirma că tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, aparține acestui gen de oameni.”

„În personalitatea președintelui Nicolae Ceaușescu se contopesc convingerile comuniste și tradițiile românești, gîndirea materialist-dialectică de talie mondială și patriotismul, cu alte cuvinte omul și patria sa”, arăta, la rîndul său, cunoscutul scriitor suedez Per Olof Ekström, autorul volumului *Ceaușescu și România. Un om, o țară*, apărut la editura „Zindermans” din Göteborg în anul 1977.

Heinz Siebert, autorul volumului *Nicolae Ceaușescu — Știința conducerii pentru o Românie modernă* aprecia „...concepția originală a președintelui Nicolae Ceaușescu despre știința conducerii. Am credința — continua publicistul austriac — că puțini oameni de stat din lume au contacte atât de strînse, de directe, cu poporul ca președintele României. Modul său de a conduce țara e unic”.

BENEFICIIND de ampla experiență revoluționară personală, de nemăsuratele contacte directe cu realitățile din cele mai diferite țări ale lumii, de vastul dialog cu conducătorii de state și guverne, cu șefii partidelor politice și alte personalități de prim ordin din viața publică internațională, președintele României, partidul și statul nostru au demonstrat lumii întregi că unitatea și independența națională reprezintă cadrul fundamental al dezvoltării și afirmării popoarelor, că un popor nu-și poate valorifica energiile și capacitățile sale creatoare decît într-o deplină unitate și animat de hotărîrea de a nu precepuți nici un efort pentru împlinirea aspirațiilor sale legitime de dezvoltare economică și socială.

Această unitate s-a consolidat, în ceea ce privește țara noastră, în mod exemplar în ultimele decenii prin importante succese obținute în construcția socialistă, în dezvoltarea economică, socială și politică a țării, în adîncirea continuă a democrației socialiste și creșterea nivelului de trai al întregului nostru popor.

Pe aceste împliniri se întemeiază fermitatea și consecvența cu care România, președintele ei, militează pentru dezvoltarea continuă a prieteniei și solidarității cu toate țările socialiste, cu țările în curs de dezvoltare, cu țările nealinate, cu toate statele lumii, fără deosebire de orînduire socială, pe baza principiilor deplinei egalități în drepturi, respectării independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc, renunțării la forță și la amenințarea cu folosirea forței.

Pornind de la interesele fundamentale ale poporului român, ale întregii umanități, România, președintele țării, au militat și militează hotărît și perseverent pentru securitate și cooperare în Europa și în lume, pentru dreptul fiecărei națiuni de a-și hotărî de sine stătător destinele, pentru eliberarea tuturor popoarelor de sub dominația colonialismului și neocolonialismului, pentru rezolvarea pe cale politică, pașnică, a tuturor problemelor litigioase dintre state.

Țara noastră, președintele României, au depus și depun o activitate neobosită pentru înlăturarea dezarmării și, în primul rînd, a dezarmării nucleare, pentru lichidarea subdezvoltării și crearea unei noi ordini economice internaționale, pentru creșterea rolului O.N.U. și participarea în condiții de deplină egalitate a tuturor statelor la soluționarea problemelor contemporane.

Tocmai prin aceste poziții clare și ferme, constante și lipsite de echivoc, bazate — așa cum am mai subliniat — pe analiza obiectivă, științifică, a fenomenelor și proceselor fundamentale ale lumii contemporane, țara noastră își aduce contribuția la soluționarea preocupărilor care frămîntă omenirea, oferind răspunsuri raționale marilor probleme ale umanității și degajînd o conștiință clară a necesității edificării unei lumi a păcii și securității.

Pe aceste poziții se întemeiază și prestigiul fără precedent de care se bucură România socialistă și președintele ei în lume.

Un prestigiu pe care sărbătorirea zilei de naștere a tovarășului Nicolae Ceaușescu îl va consolida cu siguranță, prin aducerea în atenția opiniei publice internaționale, o dată mai mult, a realităților românești cu tot ce au ele mai reprezentativ în fața și în gîndirea cu care poporul român, în frunte cu președintele țării, își scrie atât de demn și responsabil destinul său de progres și civilizație.

Teofil Bălaj

Afirmarea noastră în istoriografia internațională

ÎNCEPÎND de la cărturarul domnitor Dimitrie Cantemir, istoriografia română și-a făcut simțită prezența, prin personalități și realizări marcante, în domeniul istoriografiei universale. Cu un veac și jumătate în urmă, înțelegând necesitatea dialogului cu învățații din alte țări, dar și cu opinia publică intelectuală, în momentele în care națiunea română își găsea formele de deplină cristalizare și totodată procesul de făurire a României moderne își începuse cursul ireversibil spre împlinire și desăvîșire, Mihail Kogălniceanu, patriot și inteligent deschizător de drumuri, a scris o istorie a poporului său într-o limbă de circulație universală, editată la Berlin în 1837 și, totodată, a publicat în limba franceză și unele izvoare în care era direct implicat trecutul patriei sale. În ultimele decenii ale veacului trecut, Alexandru D. Xenopol a slujit cu eficiență și convingere ideea încadrării istoriei naționale în istoria universală și a afirmării istoriografiei românești în mișcarea istoriografică mondială. El a scris un compendiu în două volume în limba franceză al amplei sale sinteze a **Istoriei românilor din Dacia traiană** și, de asemenea, a publicat și alte lucrări în limbi de circulație, inclusiv volumul său fundamental în domeniul filosofiei istoriei **Les principes fondamentaux de l'histoire** (1899).

Încadrarea istoriografiei românești în activitatea istoriografică mondială a atins un nivel deosebit de înalt prin personalitatea de excepție a lui Nicolae Iorga, profund cunoscător al istoriei umanității, care a dezvoltat o erudicție neobișnuită, dar în egală măsură și însușirile de genială intuire a fenomenelor istorice generale și a corelărilor lor. Cu o prolificitate științifică fenomenală, stîrnind uimire și admirație, marele istoric a demonstrat capacitatea unui istoric român de a aborda cele mai variate teme într-un mod propriu și original. Omniprezent în lumea științifică internațională, a fost o personalitate admirată și un purtător de cuvânt deosebit de activ al țării sale peste hotare. Este neîndoiește că activitatea lui N. Iorga n-a fost singulară și că și alți istorici români contemporani lui, a căror operă științifică a îmbrățișat indeobște atât istoria națională cât și cea universală — și o specială mențiune ar trebui făcută pentru Vasile Pârvan, arheolog și istoric al lumii vechi de largă respirație, și alta pentru Gh. Brătianu, medievist european reputat, mai ales prin preocupările sale de istorie social-economică — au făcut ca istoriografia română să fie încadrată organic efortului istoriografic mondial. De altfel, nu trebuie uitat rolul pe care Pârvan l-a avut în crearea Comitetului internațional de științe istorice, ca și faptul că N. Iorga a fost ales la Zürich în 1938 vicepreședinte al acestui înalt for istoriografic internațional.

Revoluția inaugurată prin insurecția națională din august 1944 a deschis o nouă eră în dezvoltarea istoriografiei române. Materialismul istoric și dialectic a oferit istoricilor și mai ales cercetării istorice o bază ideologică și un instrument de lucru prețios, limpezitor al multor probleme cu care se confrunta istoriografia românească de decenii. Vechile structuri instituționale au fost înlocuite prin altele noi, cercetării istorice și mai ales detectării și punerii în circulație a noi izvoare — baza de dezvoltare a oricărei istoriografii — li s-a dat o atenție deosebită din primii ani ai revoluției culturale pe care a trăit-o România. Împrejurările au impus însă atunci o restrângere a preocupărilor de istorie generală și accentul a fost pus mai ales pe studiul istoriei României.

NOUĂ etapă a fost deschisă odată cu alegerea în fruntea Partidului a tovarășului Nicolae Ceaușescu și odată cu Congresul al IX-lea. Istoria a primit un impuls creator, concretizat în editări de izvoare, dar mai ales în realizarea unor studii și monografii în baza cărora s-a asistat la spectaculoase înnoiri și clarificări în domeniul istoriei naționale. Dar, totodată, cu aproape două decenii în urmă, tovarășul Nicolae Ceaușescu a înțeles necesitatea — științifică, dar și națională și politică — a unei ample implicări a frontului istoricilor români în fluxul istoriografic mondial și istoricii români au dat curs acestui îndemn.

În lumea contemporană întreținerea dialogului, chiar și atunci sau mai ales atunci cînd punctele de vedere nu sînt convergente, reprezintă o condiție sine qua non a apropierei acestor puncte de vedere, contactele directe, discuția deschisă, jucid în această privință un rol esențial. În ceea ce privește istoriografia, trebuie spus că istoria națională nu capătă toate valențele ei și nu poate fi deplin înțeleasă decît în contextul universal al desfășurării ei. Ieri, ca și astăzi, umanitatea s-a dezvoltat într-o conexiune de care nu se poate face abstracție și de care nu este bine a se face abstracție, altfel riscîndu-se neînțelegerea unor adevăruri simple, ignorarea similitudinilor și relațiilor unor procese istorice asemănătoare, corelate ori chiar comune.

Aceasta nu înseamnă o renunțare la specificitatea firească dezvoltării oricărui popor, ci doar recunoașterea contribuției tuturor popoarelor și a legăturilor firești dintre ele. A nu ține în seamă „strînsa interdependență a civilizațiilor”, a arătat secretarul general al Partidului cu prilejul întîlnirii pe care a avut-o cu reprezentanții istoricilor la 27 mai 1980, „ar însemna să cădem pe panta unui naționalism îngust care nu servește nimănui”.

În 1965, cîteva zeci de istorici români au reprezentat România la Congresul Internațional de Științe Istorie de la Viena. Dar nu numai prin număr, ci mai ales prin calitatea participării lor efective, ei și-au afirmat atunci țara, dînd curs unor îndrumări, care reflectau poziția politică a României, sub o nouă conducere a Partidului. Lucrurile s-au repetat la următoarele congrese de la Moscova și San Francisco, în 1970 și 1975, alegerea regretatului profesor Mihail Berza în Biroul Comitetului internațional de științe istorice demonstrînd locul pe care România îl redobîndise în fluxul istoriografic mondial. Afirmarea deplină, în noi dimensiuni, a istoriografiei române pe plan mondial avea să aibă loc în 1975, cînd invitația lansată, la indicația secretarului general al Partidului, de a chema în 1980 marele forum al istoricilor lumii la București s-a bucurat de aprobarea imensei majorități a adunării generale a Comitetului internațional de științe istorice. Acest măgulitor vot din vara anului 1975 trebuie înțeles ca o expresie a prețuirii României socialiste și a rolului ei în viața internațională și — pe plan istoriografic — ca rezultatul unei prezențe deosebit de active, multilaterale, la reuniuni și în organisme internaționale de profil, a unei implicări nemijlocite și rodnice a istoricilor români timp de un deceniu în dezbaterile istoriografiei mondiale, implicare încurajată și sprijinită de conducerea Partidului și mai ales de secretarul ei general și președintele țării.

Vara anului 1980 a reprezentat în ceea ce privește afirmarea istoriografiei române pe plan universal momentul culminant, unic cel puțin pentru generația noastră, cînd mii de istorici ai lumii s-au strîns în capitala României pentru semidecenalul lor schimb de opinii, dar mai ales pentru tradiționala și atât de importantă rol reînțînere umană. Cel de-al XV-lea Congres Internațional de Științe Istorie de la București, potrivit părerii unanime a participanților, ca și a conducerii mișcării istoriografice mondiale, a reprezentat un netăgăduit și prestigios succes. Mesajul președintelui României s-a bucurat de un evident și mare interes și congresiștii de pe toate meridianele au fost conștienți și impresionați de sprijinul efectiv pe care Partidul și, nemijlocit, secretarul său general și președintele țării l-au dat pentru reușita marii reuniuni.

Atunci la București n-a fost doar o întîlnire de mari proporții a istoricilor, ci congresul a prilejuit, pentru întîia oară după cel de-al doilea război mondial, instaurarea a ceea ce prof. Karl Erdmann, președintele Comitetului internațional de științe istorice în acea vreme, a definit ca „spiritul de la București”, spirit de largă comprehensiune, de dialog și de limbaj ponderat, fără ca aceasta să însemne pentru cineva o părăsire a propriilor poziții sau opinii, dar reprezentînd, la nivel mondial, dorința de a alcătui „comunitatea ecumenică” a istoricilor evocată în cuvîntarea președintelui în exercițiu al Comitetului internațional de științe istorice cu prilejul sesiunii festive de inaugurare. „Avem obligația — spusesse tovarășul Nicolae Ceaușescu la 27 mai 1980, la întîlnirea sa cu reprezentanții istoricilor — să ducem o asemenea politică, inclusiv în domeniul istoriei, încît să contribuim la crearea unui viitor al prieteniei și frăției tuturor popoarelor”. Și istoricii români au făcut totul pentru a da viață acestui îndemn. Un special indemn l-a mai dat secretarul general al Partidului și în privința dialogului necesar cu istoricii din țările vecine și tot cu prilejul întîlnirii mai sus evocate, ca și cu alte ocazii, a recomandat istoricilor României socialiste să supună cercetărilor lor, într-un spirit de conlucrare, aspecte, momente și personalități comune ale istoriei naționale și istoriei popoarelor învecinate, făcînd astfel din istorie o punte de reciprocă comprehensiune.

Locul pe care istoriografia noastră și l-a dobîndit în mișcarea istoriografică mondială trebuie păstrat și însemnătatea pe care președintele țării o acordă istoriei, rolului însemnat pe care ea îl are nu numai în domeniul științific, dar și în cel politic, contribuției ei în apărarea drepturilor inalienabile ale României socialiste, funcției ei educative în societate, constituie garanția succeselor viitoare ale istoriografiei naționale și oferă perspectivele afirmărilor ei ca purtătoare a ideilor nobile ale patriotismului, dar și ale înțelegerii și comprehensiunii internaționale.

Dan Berindei

Anglia

● În colecția „British Archaeological Reports — International Series” de la Oxford, a apărut monografia **Tirpești; From Prehistory to History in Eastern Romania** a cercetătoarei Silvia Marinescu Bilcu.

Austria

● Premiul Gottfried von Herder, „dedicat încurajării și adîncirii relațiilor culturale cu popoarele din estul și sud-estul Europei”, care se acordă anual „personalităților care au contribuit în mod exemplar la menținerea și îmbogățirea moștenirii culturale europene”, a fost decernat în anul 1982 scriitoarei Ana Blandiana.

La Viena, l-a fost conferită — de către Societatea internațională „Robert Stolz” — cunoscutului poet român de limbă germană Franz Johannes Bulhardt, Diploma de onoare „Robert Stolz”. La Salzburg a fost deschisă expoziția „Pictori contemporani din România”.

Belgia

● Radiodifuziunea belgiană de limbă flamandă (BRT) a transmis o emisiune de o oră dedicată în întregime lui Lucian Blaga. Despre viața și opera marelui poet a vorbit Gerard P. de Ridder. În cadrul emisiunii au fost citite poezii ale lui Lucian Blaga din cuprinsul unui volum de traduceri pregătite pentru tipar de Gerard P. de Ridder.

La Editura Elsevier-Manteau a apărut un volum de poezii de Marin

Sorescu. Autoarea versiunii flamande este Elisabeth de Plantes.

R.P. Bulgaria

● La Sofia a fost deschisă o expoziție retrospectivă a pictorului Corneliu Baba (au fost expuse 98 de picturi și 80 de lucrări de grafică ale maestrului român).

Editura „Narodna Kultura” a editat volumul **Chira Chiralina — Codin de Panaft Istrati**.

Volumul de povestiri **S.F. Preful secant al genunui**, de Adrian Rogoz, a apărut la Editura Bakalov din Varna.

R. P. Chineză

● Un grup de 12 artiști — „posedînd un înalt nivel artistic”, după cum au apreciat cotidienele din R. P. Chineză — au făcut un turneu în mai multe mari orașe din această țară. Este vorba de quartetul ieșean „Voces”, pianista Ilinca Dumitrescu, violonista Liliana Ciulei, cântăreții Corneliu Finățeanu, Dan Zancu, Victoria Bezetti și Mariana Cioromila, balerini Rose Marie Both și Ștefan Bănică.

Elveția

● În colecția „Anthologies SSE”, editată la Zürich de Societatea elvețiană a scriitorilor, a apărut antologia **Ecrivains roumains d'aujourd'hui**, cuprinzînd versuri și fragmente de proză semnate, printre alții, de Tudor Arghezi, Marin Preda, G. Bacovia, Lucian Blaga, Eugen Jebeleanu, Franz Storch, Vasile Nicolescu, Sütő András, Aurel Rău, Marin Sorescu, Fănuș

Neagu, Ana Blandiana, Ion Lăncrăjan.

Din inițiativa Editurii Unionsverlag din Zürich, a apărut în traducere germană (traducător: Jürgen Graf — din Elveția) romanul **Clipa de Dinu Săraru**. Versiunea în limba germană a acestui roman a fost difuzată simultan în Elveția, R. F. Germania și Austria.

Franța

● La Editura Gallimard a apărut, în colecția „Les Essais”, studiul lui Adrian Marino **Etiemble ou le comparatisme militant**.

A apărut, la Paris, în Editura „Opta”, romanul **Babel** de Vladimir Colina.

Juriul celui de-al 10-lea Concurs internațional de muzică electroacustică, la care au participat, cu 178 de lucrări, muzicieni din 25 de țări, a acordat premiul al II-lea ex-aequo (premiul I n-a fost acordat) compozitorului Octavian Nemescu, pentru lucrarea „Combinații în cercuri”.

R. D. Germană

● În colecția **Humoresken** a Editurii „Eulenspiegel” din Berlin a apărut volumul **Der Kammer des Leergutverkäufers** de Ion Băieșu. Traducătoarea, Utte Harz, anunță în postfață că în aceeași colecție vor apărea volume de proză umoristică semnate de Valentin Silvestru, Teodor Mazilu și Dumitru Solomon.

La expoziția internațională de artă grafică de la Leipzig, mai multe volume scoase de Editura „Ion Creangă” au primit distincții (Medalia de argint — pentru ediția **Po-**

„Transilvania în istoria românilor”

● CITITORUL de limbă engleză are la dispoziție, începînd din acest ianuarie, o lucrare de mult necesară: **Transilvania in the History of the Romanians** („Transilvania în istoria românilor”), scrisă de istoricii români Cornelia Bodea și Virgil Căndea, și apărută în colecția „East European Monographs”, colecție de un veritabil prestigiu în întreaga lume științifică internațională.

Inițiativa profesorului Stephen Fischer-Galați — prin ale cărei eforturi respectiva colecție s-a născut și s-a afirmat de 12 ani în rîndul comunității istoricilor — inițiativă sprijinită de rețeaua de distribuție Columbia University Press, aduce în circuitul intelectual internațional o sinteză a celor mai de seamă și totodată la zi date despre Transilvania. Date puse de Cornelia Bodea și Virgil Căndea în contextul istoriei țării întregi și al

celui european cu o deosebită scrupulozitate științifică.

Elegantul volum de 180 pagini izbuteste să ofere o privire panoramică asupra locului și rolului acestei străvechi provincii istorice românești din epocile cele mai timpurii și pînă în zilele noastre. Sîntem de fapt în fața unui dens studiu care, în cele 20 de capitole ale sale, pune în slujba demonstrației istorice nu numai principalele elemente ale istoriei politice, ale unității organice și structurale a Transilvaniei cu celelalte provincii istorice românești, ci și elementele istoriei economice și ale lingvisticii, ale demografiei și ale culturii, ale religiei și ale dreptului. După cum evidentă ne apare din lucrarea Corneliiei Bodea și a lui Virgil Căndea permanența legăturilor între țările române, permanența năzuințelor și a luptelor de eliberare socială și națională a căror țintă și ideal erau unul singur: Unirea cu patria română.

Ceea ce merită reținut este, de asemenea, faptul că lucrarea dispune de un aparat științific de primă valoare. Izvoarele folosite — dintre care unele documente, cum este, de pildă, Raportul Consului General al Marii Britanii la Budapesta, A. Nicolson, întocmit în 1891, despre situația politică din Transilvania, sînt prima oară publicate — vin să ateste nu numai drepturile istorice ale românilor, ci și suferințele lor, al căror corolar au fost luptele neîncetate

pînă la izbînda ideilor lor naționale și sociale.

Istoria Transilvaniei se continuă și se încununează prin puternica edificare a unei noi societăți, în Republica Socialistă România. Una dintre caracteristicile de autentică originalitate în opera desfășurată sub conducerea Partidului Comunist Român prin construirea societății socialiste multilaterale dezvoltate pe aceste pămînturi românești o constituie și rezolvarea corespunzătoare a problemei naționale. Alături și împreună cu românii, naționalitățile conlocuitoare — maghiari, germani, sirbi, evrei și alții — trăiesc, muncesc, creează, înobilînd prin exemplul înfrățirii lor înflorirea patriei comune în istoria contemporană.

Beneficiînd de o atare ținută științifică, lucrarea scrisă de Cornelia Bodea și Virgil Căndea se constituie (alături de alte volume în care cititorul de peste hotare — specialist sau nu — deslușește mesajul trecutului) într-o veritabilă bibliotecă a adevărului istoric. Și nu poate folosi adevărul istoric decît cunoașterii, înțelegerii și apropierei între oameni și popoare, spulberării ignoranțelor, mistificărilor și neadevărurilor. Și nu poate folosi adevărul istoric decît adagiului sub care se deschide prima pagină a volumului „Transilvania în istoria românilor”: **Tradiții și continuitate în estul Europei.**

Cristian Popișteanu

ROMÂNESȚI

vești cu zine de Charles Perrault; medaliile de bronz — pentru **Aventurile șahului**, de Mihail Sadoveanu, și pentru volumul de proverbe **Fina adevărată nu îngheață niciodată**. Juriul expoziției speciale „Frumoasa carte pentru copii” a acordat medalia de bronz volumului **Tartarin din Tarascon** de Alphonse Daudet și diplome de onoare volumelor **Căi albi din orașul București** de Fănuș Neagu și **Poeme pentru toată săptămîna** de Victor Tulbure.

Grecia

● La Editura „Kastanotis” din Atena a apărut un volum de proză românească. Sint publicate nuvele de Marin Preda, Eugen Barbu, Ovidiu Constantinescu, Lucia Demetrius, Titus Popovici. Traducerea și prefața volumului sint semnate de Lambros Petsinis.

Cunoscuta revistă atiniană „Tomes” a publicat baladele **Mesterul Manole** și **Mioriia** (transpuse, în grecește de Lambros Zogas, care semnează și un studiu introductiv intitulat **Poezia populară românească**).

India

● La Universitatea „Jawaharlal Nehru” din Delhi a fost inaugurat un ciclu de conferințe despre limba și literatura română, organizat la Facultatea de limbi romanice. Catedra de filosofie a aceleiași universități a organizat un ciclu de conferințe despre Constantin Brâncuși. Expuneri privind creația marelui nostru artist au mai avut loc la Academia de arte frumoase din Delhi și la Universitățile din Bombay și Shantiniketan.

Italia

● Poetul și omul de cultură italian Carlo Emanuele Bugatti a publicat la Ancona, sub egida prestigioasei reviste „Dossier Arte”, volumul **Inno alla Romania**, cuprinzînd nouă poeme dedicate țării noastre. Prezentarea este semnată de Alexandru Balaci; grafica volumului: Elena Uta Chelaru.

Bergamo, a avut loc o mare generală a Societății Europene de Cultură (S.E.C.) ce reunește personalități de notorietate internațională, din știință și arte, a căror activitate contribuie la prietenia între popoare. Cu acest prilej, a fost ales ca membru titular scriitorul Mihnea Gheorghiu, președintele Centrului Național pentru Promovarea Prieteniei și Colaborării cu alte Popoare.

Mihu Vulcănescu a fost distins cu ordinul „Al merito della Repubblica Italiana”, pentru contribuția sa la activitate artistică desfășurată în Italia ca pictor, grafician, ceramist, detinător a numeroase premii internaționale.

Călin Manțiu, solist al trupei de balet contemporan și clasic din Constanta, a primit premiul 2 la Concursul internațional de balet de la Verceili.

La Roma s-a bucurat de succes expoziția cuprinzînd tapiserii de Ana Tamás Kelemen și lucrări grafice — sub titlul „Structuri vizuale ale nedefinitului” — de Klara Tamás-Blater.

R.S.F. Iugoslavia

● „Cununa de aur” a Festivalului internațional de la Struga — în prezent cel mai prestigios premiu european pentru poezie — a fost decernată lui Nichita Stănescu. (Printre laureații anteriori se numără Eugenio Montale, W. A. Auden, Pablo Neruda, Artur Lundkvist, Rafael Alberti, Miroslav Krleža, Blaje Koneski).

Japonia

● Editura „Daigaku Shorin” a publicat volumul **Povestiri** de Mihail Sadoveanu.

Peru

● Poetul Luis Hernán Ramírez (profesor universitar, membru al Academiei peruane) a publicat la Lima două volume importante pentru cunoașterea și aprofundarea istoriei și culturii noastre. Este vorba de **El pueblo rumano en la historia y la cultura** (Ediciones Lima) și de **Breve antología de la poesía rumana contemporánea** (Ediciones Harau), un florilegiu de poeme din creația lui Arghezi, Bacovia, Pillat, Ion Barbu, Blaga, Tristan Tzara, Zaharia Stancu, Radu Boureanu, Mihai Beniuc, Geo Bogza, Virgil Teodorescu, M. R. Parascivescu, Eugen Jebeleanu, Emil Bota, Gellu Naum, D. Stelaru, Geo Dumitrescu, St. Aug. Doi-naș, Nina Cassian, A. E. Baconsky, Tudor George, Dumitru Popescu, Al. Andrițoiu, Vasile Nicolescu, Ion Brad, Petre Stoica, Romulus Vulpes-cu, Nichita Stănescu, Nicolae Labis, Marin Sorescu, Cezar Baltag, Ileana Mălăncioiu, Gheorghe Pituț, Ioan Alexandru, Constanța Buzea, Ana Blandiana, Adrian Păunescu, Mihai Cantunari, Mircea Dinescu.

R. P. Polonă

● Revista poloneză „Dialog” a publicat, pe 60 de pagini, cronici privind decamaturgia românească contemporană, precum și viața teatrală din țara noastră. Într-o amplă panoramă se fac referiri la evoluția dramaturgiei românești, la autori contemporani precum Marin Sorescu, Dumitru Radu Popescu, Paul Cornel Chitic.

Editura „Wydawnictwo Poznańskie” a publicat o antologie de literatură științifico-fantastică românească, întocmită de Ion Hobana și Danuta Bienkowska. Sumarul cuprinde povestiri de Tudor Arghezi, Felix Aderca, Victor Eftimiu, Alexandru Macedonski, Horia Aramă, Voicu Bugariu, Vladimir Colin, Ovid S. Crohmăliceanu, Constantin Cublesan, Ion Hobana, Victor Kernbach, Oscar Lem-naru, Mihnea Moisescu, Leonida Neamțu, Mircea Oprea, Adrian Rogoz, Gheorghe Săsarman. Traducere: Danuta Bienkowska și Dorota Kurkowska. Textele sint însoțite de un cuvînt înainte al Danutei Bienkowska, de studii și notele despre autori ale lui Ion Hobana.

Spania

● Juriul pentru Premiul național al Spaniei privind traducerea scriitorilor spanioli în alte limbi a acordat, pe anul 1982, cu unanimitate de voturi, această distincție — instituită în urmă cu trei ani — poetului și hispanistului Darie Novăceanu, pentru lucrarea sa **Luis de Góngora y Argote — Po-lifem și Galatea** (apărută la Editura Univers).

La Festivalul muzical de la Santander, Premiul „Koussevitzky”, cea mai

de seamă distincție internațională pentru discul de muzică simfonică contemporană, a fost acordat de Juriul Premiului Internațional al Criticilor de Disc compozitorului român Cornel Țăranu, pentru lucrarea „Ghirlande”, difuzată de Casa de discuri „Electrecord”, în interpretarea formației „Ars Nova” din Cluj-Napoca, dirijată de compozitor.

S.U.A.

● A fost publicată **Istoria Transilvaniei** de acad. Ștefan Pascu. Ediția bibliofilă **La Steaua** de Mihai Eminescu, în traducerea poetului William Snodgrass, laureat al premiului Pulitzer, a apărut la „Charles Seluzicki Fine Books”.

Lui Liviu Ciulei i s-a decernat premiul „Tony” (echivalentul „Oscar”-ului în teatru) pentru activitatea la „Guthrie Theatre”.

La New York s-au desfășurat lucrările Congresului internațional de literatură comparată. Din noul birou al Asociației internaționale de literatură comparată face parte Alexandru Duțu, ales totodată și vicepreședinte al biroului Asociației.

Violonista Mihaela Martin a fost distinsă cu Premiul I la Concursul internațional muzical de la Indianapolis.

U.R.S.S.

● În editura „Hudojstvennaya literatura” a apărut volumul **Opere alese** de Ion Agârbiceanu. Noi apariții au înregistrat romanele **Oraș patriarhal** de Cezar Petrescu și **Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război** de Camil Petrescu.

Editura „Liesma” din Riga a publicat un volum de versuri de Lucian Blaga, în traducerea poetului leton Leons Briedis (cu o prefață de Dainis Lapsa).

La Erevan, în editura „Sovetakan Grogh”, a apărut, în traducerea lui M. Maksapetian, romanul **Groapa** de Eugen Barbu (prefața acestei traduceri este semnată de V. Piskunov).

La Moscova a apărut o culegere de povestiri românești semnate de Dumitru Radu Popescu, Arnold Hauser, Lavrentiu Fulga, Aurel Mihale, Francisc Munteanu, Nicolae Jianu, Nicolae Mărgăneanu, Ion Grecea și Theodor Constantin. Traducerea în limba rusă: I. P. Zaimckovski și P.D. Pavlov.

R. P. Ungară

● La Budapesta, în editura „Europa”, a apărut o culegere de **Poezii** de Ioan Alexandru. (În același volum, pe lângă biografia autorului, este inserat și un eseu al său despre **Rostul poeziei**).

Venezuela

● La Caracas, în prestigioasa editură a Academiei Naționale de Istorie din Venezuela, a apărut lucrarea **Scurtă Istorie a României**, elaborată de un grup de istorici români. (Prefața este semnată de prof. dr. Guillermo Moron, unul dintre cei mai de seamă istorici și oameni de cultură din Venezuela.)

■ Progresul culturii socialiste se bazează pe cunoașterea și însușirea a tot ce are mai înaintat arta și cultura mondială, pe dezvoltarea largă a schimbului de valori spirituale între popoare. Este de aceea necesar să fie intensificate legăturile de colaborare cu oamenii de cultură și artă din țările socialiste, cît și din celelalte țări, asigurate condiții pentru un contact permanent cu viața culturală contemporană, pentru manifestarea tot mai intensă a țării noastre în concertul culturii și artei universale. Aceasta nu presupune însă atitudine necritică față de tot ce vine din străinătate, ci, dimpotrivă, impune spirit de discernămint, o judecată proprie în aprecierea creației artistice și a operelor de artă.

NICOLAE CEAUȘESCU

(Din Raportul la cel de al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român)

Cunoaștere și prețuire

ÎN istoria artelor și morfologia culturii s-au petrecut în ultima vreme procese deosebite, pe care cercetătorii, chiar dacă le-au înțeles cîndva, nu le-au acordat atenția cuvenită, trecîndu-le în responsabilitatea unui viitor împins, din comoditate, într-un calendar din ce în ce mai îndepărtat. Transformările politice la nivel planetar, schimbările structurale din domeniul economiei și mutațiile din plan social și cultural, toate acestea petrecute într-un ritm alert, necunoscut pînă acum de nici o societate, au făcut ca acest viitor să se apropie din ce în ce mai mult de prezent, uneori invadîndu-l. Și astfel, ca pe o placă fotografică, amintite procese au apărut brusc, dezvoltate și în mărime naturală, imposibil de ignorat. Principiul dialectic al interacțiunii s-a dovedit din nou activ și cu valoare imuabilă.

Nu ne vom opri în însemnările de față asupra întregului sir al acestor procese, propunîndu-ne doar o conturare a unei atări problematice, cercetată în directă legătura cu cultura română și, implicit, cu dialogul pe care aceasta îl poartă în prezent cu lumea contemporană.

În acest sens, o primă constatare se impune de la sine: cultura română nu a frezit niciodată, în alte geografii, un interes pentru cunoașterea ei mai mare, mai divers și mai sincer ca în aceste ultime decenii. Numeroase și la îndemîna oricui, exemplele sint absolut de prisos: în aceste ultime decenii, proiecția în afară a spiritualității noastre a cucerit aproape toate meridianele lumii.

Constatarea aceasta reprezintă, firește, un motiv de satisfacție, dar și un prilej de reflecție. Un anume interes, în definiție, întru cunoașterea valorilor noastre culturale a existat dintotdeauna. Numai că natura acestui interes n-a fost mereu aceeași, iar în prezent, cînd intensitatea și profunzimea lui au sporit, putem spune că această natură s-a modificat substanțial, iar explicația acestei mutații, oricît ar părea de complexă, poate fi exprimată simplu, fără teama de a greși: vechea teorie a culturilor „minore” și „majore”, teorie care a alimentat sudoarea și paginile multor cercetători, și-a pierdut foarte mult din puterea de înrîurire și, în primul rînd, din valabilitatea ei îndeajuns de ipotetică, deși foarte frumos argumentată.

Acesta este, de altfel, unul din menționatele procese și, în opinia noastră, cel mai important dintre toate: diferențele stabilite cîndva între cele două categorii de culturi nu mai funcționează azi decît prin iluzie și autosugestie. Numite și „etnografice”, culturile „minore” s-au dovedit, în multe situații, prin produsul lor, la înălțimea celor „majore”, numite cu orgoliu și „monumentale”. Afirmarea sau, mai exact, impunerea aceasta a culturilor „minore” nu-i însă un fenomen întîmplător, ci unul provocat și construit din foarte multe direcții de progres și mutații substanțiale petrecute la nivelul societății. De aceea, explicarea lui numai prin evidențierea laturilor slabe ale teoriei respective nu-i suficientă. E drept, eroarea fundamentală a celor ce au vehiculat-o este aceea că au înțeles cultura ca pe un organism uman de sine stătător, introducînd în argumentarea ei noțiunea de vîrstă și, firește, neocolind termenii de copilărie și maturitate. Matură în cazul de față era cultura cu mai mult timp, culturile „minore” fiind păstrate în vîrstă „copilăriei”. Apelul la astfel de termeni nu trebuie înțeles doar ca o atitudine inocentă și, deci, inofensivă. Cultura este un organism, dar abordarea acestuia, cu înțelepciunea blagiană, trebuie făcută în funcție de om și psihologia vîrstelor sale. Ceea ce este absolut altceva. Există de aceea, în folosirea amintitorilor termeni, un anume neocolonialism. Pentru că nu întîmplător culturile „majore” au fost identificate nu la nivelul țărilor mici sau mijlocii, ci doar în geografia puterilor coloniale de altădată. Astfel se explică faptul că, deși cu multe laturi subrede, teoria culturilor „minore” și „majore” s-a bucurat o vreme de suficient credit și de o tot pe atita adeziune.

REVENIND în acest punct la prezența valorilor culturale românești în lume, la interesul sporit pe toate meridianele întru cunoașterea spiritualității noastre, un adevar nu poate fi ocolit de către nimeni: cît timp noi nu am deschis dialogul direct

și angajat cu lumea din afară, cît timp nu am dus în această lume valori materiale proprii, și nu ne-am făcut cunoscută atitudinea noastră limpede și fermă în domeniul politic, social, economic și industrial, valorile noastre spirituale nu au avut șansa receptării și afirmării lor dîncolo de fruntarii decît în mod sporadic.

O atare înțelegere este prima condiție și premisa fundamentală a desăvîrșirii acestui proces și putem considera că îndeplinirea ei s-a făcut în mod magistral: prezența României în ansamblul popoarelor lumii contemporane, în toate domeniile, este azi unanim recunoscută și prețuită și aceasta reprezintă rezultatul direct al politicii angajate a statului nostru, a partidului nostru comunist și a secretarului său general, neobosit în promovarea unei noi ordini internaționale bazată pe recunoașterea și respectarea independenței și suveranității naționale a fiecărei țări, pe neamestecul în treburile interne ale acestora, pe realizarea schimburilor economice reciproc avantajoase și, nu în ultimul rînd, pe înțelegere, dezarmare și pace.

Azi, într-un context internațional în care principiile încep să domine forța, iar atitudinea politică fermă și dreaptă cîntărește mai mult decît dimensiunea fizică a unei țări, spiritul unui popor devine prezență activă, iar schimbul de valori se realizează la o cu totul altă scară decît pînă acum.

Deschiderea noastră spre universul complex și supraveghiat încă de multe umbre ale trecutului și de tare ale prezentului, deschiderea noastră spre lumea contemporană nu a cunoscut pentru noi niciodată o eficiență mai mare decît aceasta din ultimele decenii. Decenii în care, angajați în efortul construcției socialiste, am făcut ca prestigiul internațional al României să crească mereu, antrenînd mai mult ca oricînd, modificîndu-i conținutul și dinamizîndu-l, schimbul de valori românești materiale și spirituale. Și e neîndoielnic că acest prestigiu este, în primul rînd, politic.

Implicațiile de ordin filosofic, social și cultural ale unui astfel de proces sint numeroase și deosebite de diverse. Mai întîi, prin această nouă deschidere a noastră spre lume am infirmat una din cele mai nerodnice atitudini: opinia că prestigiul nostru trebuie să ne vină din afară.

Nu este vorba, aici, doar de o stare de așteptare, condamnabilă oricum, pentru că istoria poate fi plină de astfel de așteptări, dar nu și de acte de generozitate. Este vorba, mai ales, de prețuirea parțială a propriilor noastre valori, înțelegînd prin aceasta întreg ansamblul lor, material și spiritual. Această prețuire parțială a însemnat, cum am observat și în alte prilejuri, una din „moștenirile” cele mai incomode pe care ni le-a lăsat trecutul îndepărtat și chiar și cel apropiat.

Este vorba, de asemenea, de cultivarea unei stări de incertitudine împotriva unuia dintre sentimentele vitale ale existenței omului, sentimentul încrederei, al siguranței de sine și în sine. Sentiment care se afirmă și se dezvoltă numai dacă omul are posibilitatea să-și verifice eficacitatea cunoștințelor, deprinderilor și capacităților sale creatoare.

Potrivnice sau nu, împrejurările exterioare influențează acest edificiu al conștiinței de sine, dar determinante rămîn cele din interior. Așteptarea ca lumea din afară să ne descopere, atunci cînd va dori ea, este aidoma ridicării unui templu antic în imensitatea mărilor de nisip. Prezența noastră în lume, în aceste ultime decenii, ne dovedește că nu ridicăm astfel de temple antice, ci ne impunem ca o patrie demnă și unică în ansamblul celorlalte popoare, cu personalitatea, originalitatea și capacitatea noastră creatoare întru progresul tuturor. Fiîndu-ne evident faptul că în clipa de față, prin politica partidului nostru și a secretarului său general, de dezvoltare armonioasă a industriei, economiei și culturii, există toate condițiile pentru ca dialogul nostru cu lumea să fie din ce în ce mai rodnic. Și înțelegînd că prin acest dialog nu transmitem doar valori materiale și spirituale, ci, în primul rînd, experiență umană, timp românesc și o geografie spirituală de o mare, puternică și deosebită frumusețe.

Darie Novăceanu

La tribuna Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa de la Helsinki

Politica externă a României socialiste

■ Problema fundamentală a epocii noastre este problema preîntîmpinării războiului și asigurarea păcii. Mai mult ca oricînd trebuie să facem totul pentru a bara calea războiului, pentru a asigura pacea. Nu există țel mai înalt decît dezarmarea, în primul rînd dezarmarea nucleară, asigurarea securității fiecărei națiuni, a păcii mondiale. Este necesar să se acționeze cu întreaga răspundere pentru oprirea cursei înarmărilor și trecerea la dezarmare sub un strict control internațional.

NICOLAE CEAUȘESCU

(Din Raportul prezentat la Conferința Națională a Partidului Comunist Român, din 17 decembrie 1982)

DE la Congresul al IX-lea al partidului, politica externă a României socialiste a cunoscut o dezvoltare fără precedent în istoria țării. O dovedește amploarea relațiilor bilaterale pe care România le întreține practic cu toate țările lumii, o dovedește rolul activ pe care România îl joacă în marile foruri și negocieri internaționale. An de an s-a conturat tot mai coerent o politică clarvăzătoare, dinamică și realistă, care s-a identificat cu făuritorul și promotorul ei, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Prezența președintelui țării în concertul națiunilor a făcut ca România să fie cunoscută, stimată și apreciată pe toate meridianele lumii pentru solia sa de pace și de colaborare internațională.

Acest prestigiu se datorește în primul rînd consecvenței și fermității cu care România și președintele ei nu au încetat să apere și să promoveze un ansamblu de principii pe care se bazează întreg edificiul relațiilor noastre internaționale: egalitatea în drepturi a statelor, independența și suveranitatea națională, neamestecul în treburile interne, nerecurgerea la forță și la amenințarea cu forța, reglementarea pe cale pașnică a diferendelor internaționale, cooperarea pe baza avantajului reciproc, dreptul popoarelor de a-și hotărî singure soarta potrivit propriilor năzuințe.

Adîncind și diversificînd raporturile sale cu toate celelalte țări socialiste, cu țările în curs de dezvoltare și nealiniate, cu țările capitaliste, România a pornit de la convingerea că dezvoltarea relațiilor dintre state, indiferent de mărimea, de potențialul sau de orinduirea lor socială, constituie chezașia conviețuirii pașnice în lume, ca și a progresului și bunăstării popoarelor.

Țara noastră a făcut din conceptele de pace, independență, echitate și progres coordonatele de bază ale politicii sale externe, militînd, de-a lungul acestor aproape două decenii, cu fermitate și realism, pentru așezarea relațiilor interstatuale pe baze noi, democratice, pentru edificarea unor raporturi mai raționale și mai echitabile, care să permită dezvoltarea liberă și neîntănată a fiecărui popor.

România s-a implicat astfel în mod dinamic în viața internațională, pornind de la necesitatea, deseori subliniată de președintele Nicolae Ceaușescu, ca toate țările, fie ele mari, mici sau mijlocii, să-și aducă contribuția la soluționarea problemelor complexe cu care omenirea este în prezent confruntată.

O asemenea participare reclamă însă o analiză științifică riguroasă și mereu actualizată a situației internaționale, o abordare consecventă și curajoasă a problemelor majore ale vieții contemporane, formularea de soluții care să răspundă intereselor reale ale popoarelor, pro-

movarea cu răbdare și perseverență a inițiativelor menite să ducă la astfel de rezultate. Toate aceste exigențe s-au regăsit, în ultimii șaptesprezece ani, în politica noastră externă datorită președintelui Nicolae Ceaușescu, gîndirii și acțiunii sale pe arena internațională.

LUCRĂRILE recente ale Conferinței Naționale a partidului sint edificatoare în această privință. Pornind de la analiza magistrală pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu a făcut-o cu privire la situația internațională actuală și la problemele majore ale contemporaneității, Conferința Națională a reafirmat cu claritate continuitatea de acțiune și de inițiativă a politicii internaționale a partidului și statului nostru și a definit opțiunile ei fundamentale.

S-a conturat astfel cu putere teza potrivit căreia acțiunea solidară, unită, a popoarelor pentru preîntîmpinarea unui nou război mondial, reluarea și continuarea politicii de destindere, dezvoltarea cooperării internaționale sint posibile și mai necesare decît oricînd.

De la tribuna marelui forum al comunistilor, tovarășul Nicolae Ceaușescu a reafirmat hotărîrea României de a-și aduce în continuare contribuția la unirea forțelor revoluționare, antiimperialiste, a tuturor forțelor progresiste, a tuturor forțelor care, respingînd acțiunile ce împing azi omenirea spre o catastrofă nucleară, reclamă instaurarea unei politici noi, menite să garanteze pacea, securitatea și colaborarea internațională, dezvoltarea independentă a fiecărei națiuni.

În mod neîndoios, problema centrală a epocii noastre este asigurarea păcii, apărarea dreptului fundamental al oamenilor, al popoarelor, la viață, la o existență liberă și demnă. Un asemenea imperativ reclamă însă ca guvernele să treacă cu hotărîre la dezarmare și, în primul rînd, la dezarmarea nucleară. Subliniind interesul României față de reușita cit mai grabnică a tratativelor sovieto-americane de la Geneva privind armamentul nuclear (fie că este vorba de rachetele cu rază medie de acțiune în Europa sau de armamentul strategic), pronunțîndu-se pentru încheierea unui acord cit mai substanțial la Viena în ceea ce privește reducerea forțelor armate și armamentelor în Europa centrală, Conferința Națională a partidului și-a însușit tezele tovarășului Nicolae Ceaușescu cu privire la diminuarea rolului blocurilor militare și la desființarea simultană a N.A.T.O. și a Tratatului de la Varșovia. Pînă atunci însă trebuie întreprinse măsuri semnificative care să demonstreze voința guvernelor de a se angaja în mod concret pe calea dezarmării.

Conferința Națională a evidențiat din nou importanța pe care România socialistă, ea însăși țară în curs de dezvoltare, o acordă lichidării subdezvoltării și instaurării unei noi ordini economice internaționale, ca cerință a progresului tuturor popoarelor și condiție evidentă a stabilității economice și politice mondiale. În fața anacronismului actualei stări de lucruri, generate de relațiile de inegalitate și de supremația monopolurilor și a capitalului financiar, președintele Nicolae Ceaușescu a propus elaborarea, în cadrul O.N.U., a unui cod privind principiile relațiilor internaționale, care să ducă la instaurarea unei noi ordini politice și economice, bazate pe egalitate în drepturi, pe echitate și stabilitate, ceea ce ar fi în interesul țărilor în curs de dezvoltare, ca și al țărilor dezvoltate. Subliniind necesitatea lansării urgente, în cadrul O.N.U., a negocierilor globale, ca și a intensificării colaborării economice și a solidarității dintre țările în curs de dezvoltare, tovarășul Nicolae Ceaușescu a abordat într-un spirit nou problema creditelor acordate țărilor în curs de dezvoltare, propunînd anularea datoriei țărilor sărace, o reducere a datoriei pentru țările mai puțin dezvoltate și acordarea de sprijin acestora.

Denunțînd politica de forță și dictat, România și președintele ei nu au încetat să preconizeze ca toate diferendele dintre state să fie soluționate numai prin mijloace pașnice, politice, pe calea negocierii. Imperativul tratativelor trebuie să acționeze pentru stingerea tuturor conflictelor, fie că este vorba de Orientul Mijlociu sau de alte regiuni ale lumii. Căci oricît de anevoioase și complicate ar fi negocierile, ele sint infinit mai puțin dăunătoare și mai puțin periculoase decît cel mai neînsemnat conflict militar. În această privință, Organi-

zația Națiunilor Unite este chemată să joace un rol tot mai activ pentru reglementarea, ca și pentru prevenirea diferendelor dintre state. Astfel, acțiunea normativă întreprinsă recent de O.N.U. prin adoptarea, la inițiativa României, a „Declarației asupra reglementării pașnice a diferendelor internaționale”, se cere a fi completată, pe planul acțiunii practice, prin înființarea unei comisii permanente de bune oficii, mediere și conciliere, menite a face ca rolul O.N.U. în prevenirea și soluționarea diferendelor internaționale să crească nemijlocit.

În actuala conjunctură internațională, președintele Nicolae Ceaușescu a luat poziție hotărîtă împotriva acțiunii acelor cercuri și forțe politice care fac apela la politici de forță și de dictat, revivie șovinismul, rasismul și neonazismul, practică calomnierea socialismului în lume, prin campanii de dezinformare și de denigrare, ațîț la neîncredere, învrăjbire și ură între popoare. Astfel de manifestări sint contrare scopurilor urmărite de marea majoritate a țărilor lumii, contravin politicii de destindere, de pace, de securitate și cooperare internațională.

CONFERINȚA Națională a reafirmat totodată concepția partidului și statului nostru cu privire la edificarea securității și reluarea politicii de destindere în Europa. România și președintele ei acționează pentru ca Reuniunea de la Madrid să convină convocarea unei conferințe pentru încredere și dezarmare în Europa; să reafirme angajamentul statelor participante de a respecta și aplica, în relațiile lor mutuale ca și în relațiile cu celelalte țări, principiile înscrise în Actul final; în sfîrșit, să asigure continuitatea procesului început de Conferința de la Helsinki, prin stabilirea datei și locului următoarei reuniuni general-europene — pe care România s-a oferit s-o găzduiască la București — prin ținerea unor reuniuni de experti pe teme de interes comun, prin marcarea corespunzătoare, în 1985, a celei de-a zecea aniversări a semnării Actului final al Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa.

În concepția președintelui Nicolae Ceaușescu, necesitatea dezvoltării cooperării balcanice, pe plan bilateral, multilateral, ca parte integrantă a procesului edificării securității Europene, ocupă, de asemenea, un loc de frunte. Acționăm pentru transformarea acestei regiuni într-o zonă a bunei vecinătăți, a colaborării pașnice, lipsită de arme nucleare și de baze militare străine. În acest scop, pregătirea neîntîrziată a unei conferințe la nivel înalt a țărilor balcanice — așa cum a propus președintele Nicolae Ceaușescu — ar constitui un eveniment deosebit de important în viața continentului european și ar constitui un moment calitativ nou în dezvoltarea concurenței dintre țările balcanice.

Pronunțîndu-se în mod consecvent pentru activizarea rolului O.N.U. în viața internațională, a participării efective a forumului internațional la soluționarea marilor probleme ale contemporaneității, România dorește implicit participarea tot mai susținută a țărilor mici și mijlocii la viața internațională, care nu poate rămîne apanajul citorva state sau a unor grupări de state. Repudiînd politica de bloc, de dictat și de înarmare, România se pronunță astfel în mod permanent pentru democratizarea relațiilor internaționale, pentru așezarea lor pe o bază stabilă și echitabilă, călăuzită de principiile fundamentale ale dreptului internațional, pentru instaurarea unei lumi mai bune și mai drepte, o lume a păcii, a securității, a colaborării și a prieteniei între toate națiunile lumii.

SINT tot atîtea cerințe majore ale lumii contemporane cărora președintele României caută să le dea un răspuns, într-o lume în care adevărata misiune a conducătorului politic constă în a înțelege, mai bine și mai devreme, care sint năzuințele vitale ale popoarelor. Prin întreaga sa gîndire și acțiune revoluționară, președintele Nicolae Ceaușescu s-a identificat astfel cu aspirațiile profunde ale poporului nostru, ca și cu idealurile de pace, umanism și progres ale umanității. E ceea ce dă tocmai strălucire și trăinicie ideilor și faptelor sale.

Valentin Lipatti

„România literară“

Săptămînal de literatură și artă editat de Uniunea Scriitorilor din Republica Socialistă România

Director GEORGE IVAȘCU

REDACȚIA : București, Piața Scintei nr. 1, poarta B2-B3, telefon 17 60 10. ADMINISTRAȚIA : Calea Victoriei 115. Telefon : 50 74 96. ABONAMENTE : 3 luni — 65 lei ; 6 luni — 130 lei ; 1 an — 260 lei. Tiparul : Combinatul Poligrafic „CASA SCINTEI“